СА «ЗВЯЗДОЙ» — ПА ЖЫЦЦІ!

Падпіска-2010

Падпіска праз РУП «Белпошта» (кошт у рублях)			
Індэкс	месяц	квартал	паўгоддзе
63850 (індывідуальны)	11660	34980	69960
63145 (інд. для ветэранаў ВАВ, пенсіянераў)	10990	32970	65940
63858 (ведамасны)	18750	56250	112500
63239 (ведамасны, для ўстаноў міністэрстваў аховы здароўя, адукацыі і культуры)	17100	51300	102600
Падпіска праз кіёскі і крамы РУП «Белпошта» («Да запатрабавання»)			
63850 (індывідуальны)	10530	31590	63180
63145 (для ветэранаў ВАВ, пенсіянераў)	9860	29580	59160
63858 (ведамасны)	16660	49980	99960
63239 (ведамасны, для ўстаноў міністэрстваў аховы здароўя, адукацыі і культуры)	15290	45870	91740
Падпіска праз кіёскі і крамы РУП «Белсаюздрук» («Да запатрабавання»)			
63850 (індывідуальны)	10040	30120	60240
63145 (інд. для ветэранаў ВАВ, пенсіянераў)	9410	28230	56460
63858 (ведамасны)	13494	40482	80964
63239 (ведамасны, для ўстаноў міністэрстваў аховы здароўя, адукацыі і культуры)	12779	38337	76674

Заставайцеся з намі!

WWW.ZVIAZDA.BY — на 12 гадзін раней

Родная газета на роднай мове

ЗВЯЗДА

БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА

19 ЛІСТАПАДА 2009 г. ЧАЦВЕР № 219 (26577)

Кошт 600 рублёў

ВЫДАЕЦЦА З 9 ЖНІЎНЯ 1917 г.

Прамая лінія

Якім будзе адрас дапамогі?

Новыя ўмовы атрымання адраснай сацыяльнай дапамогі, падтрымка інвалідаў, а таксама ўсе «пенсійныя пытанні» — гэта стане тэмай «прамой лініі» газеты «Звязда» з удзелам **намесніка міністра працы і сацыяльнай абароны Беларусі Валянціны Вікенцьеўны КАРАЛЁВАЙ**. Такім чынам, увага! Паводле папярэдняй дамоўленасці, наша «прамая лінія» пройдзе **8 снежня з 11 да 12 гадзін** па рэдакцыйных тэлефонах: **8 (017) 292 38 21 і 292 38 92**. Папярэднія пытанні прымаюцца па нумары **287 17 57**.

Прамая лінія

ВУХА, ГОРЛА, НОС: паталогія, лячэнне, прафілактыка

Хваробы ЛОР-органаў шырока распаўсюджаныя і пераважна не маюць сезоннага характару. Адчуць дыскамфорт у вушах, горле і носе можна ў любы час года. Але падчас вірусных эпідэмій такая верагоднасць узмацняецца.

Пра тое, якія захворванні пагражаюць нашаму ЛОР-апарату і як з імі змагацца мы пагаворым на чарговай «прамой лініі». У ёй возьмуць удзел **загадчыца дарослага сурдалагічнага аддзялення РНПЦ «Отарыналарынгалогія» Ніна Юр'еўна КАСЦЮК і загадчыца фаніятрычнага аддзялення гэтага ж цэнтра Наталля Сяргееўна КАНОЙКА**. «Прамая лінія» адбудзецца **25 лістапада з 14.00 да 15.30** у сераду, па нумарах **8 (017) 292 38 92 і 292 38 21.**

Папярэднія пытанні можна задаваць па тэлефонах **8 (017) 287 18 36 і 287 18 29.**

ВАЗЬМІ З САБОЙ ТЭЛЕФОН — І Я СКАЖУ, ДЗЕ ТЫ

Раўнівыя жонкі змогуць даведацца, ці сапраўды муж адпраўляўся на рыбалку

Дзякуючы новай тэхналогіі LBS, якую ўзяў на ўзбраенне адзін з вядучых аператараў сотавай сувязі — кампанія МТС, бацькі заўсёды змогуць даведацца аб месцазнаходжанні іх дзіцяці і пры гэтым не надакучваць малому пастаяннымі званкамі.

Як паведаміў генеральны дырэктар кампаніі Уладзімір Карповіч, месцазнаходжанне карыстальніка мабільнага тэлефона вызначаюць бліжэйшыя базавыя станцыі. Прычым інфармацыя адносна дзіцяці будзе даступна толькі бацькам, а не староннім асобам.

Акрамя таго, з дапамогай тэхналогіі LBS кіраўнікі айчынных прадпрыемстваў змогуць павысіць эфектыўнасць работы сваіх падначаленых, у прыватнасці, збіраць інфармацыю аб месцазнаходжанні і перамяшчэнні супрацоўнікаў, аўтамабіляў, грузаў — з інтэрвалам ці па зададзеным раскладзе.

Ёсць магчымасць кантраляваць месцазнаходжанне работнікаў як знутры, так і па-за межамі выбранай геаграфічнай зоны, а таксама атрымліваць паведамленні аб парушэнні ўмоў кантролю. Адзначым, што інфармацыя аб перамяшчэнні супрацоўнікаў можа быць прадстаўлена кіраўнікам кампаній толькі са згоды саміх падначаленых і пасля таго, як іх загадзя пра гэта праінфармуюць. Тое ж датычыцца і сем'яў. Муж не зможа сачыць за перамяшчэннем жонкі (ці наадварот) без згоды «аб'екта».

Інга МІНДАЛЁВА.

Домжарыцкі метэаролаг Таццяна КРАСНОВА:

«ЗІМА БУДЗЕ ЦЁПЛАЙ!»

Фота Анатоля КЛЕШЧУКА.

Метэаролаг Домжарыцкай станцыі Лепельскага раёна Таццяна КРАСНОВА здымае паказанні тэмпературы на глебе.

ПАВЯЛІЧАНЫ ЗАКУПАЧНЫЯ ЦЭНЫ НА МАЛАКО

ЗВЯЗАНА гэта з павелічэннем выдаткаў на ўтрыманне жывёлы падчас стойлавага перыяду, а таксама рынкавымі працэсамі, у прыватнасці, з павелічэннем цэнаў на гатовую прадукцыю на знешнім рынку, паведамілі «Звяздзе» ў Міністэрстве сельскай гаспадаркі і харчавання.

Павелічэнне закупачных цэнаў закране толькі гаспадаркі. Так, цяпер за малако «Экстра» будуць плаціць ім 905 рублёў, за малако вышэйшага гатунку — 715 рублёў, першага гатунку — 660 рублёў, другога гатунку — 380 рублёў за адзін кілаграм. Такім чынам, павелічэнне закупачных цэнаў склала ў сярэднім 10 працэнтаў. Калі гаварыць пра насельніцтва, для яго яны не змяніліся. У міністэрстве нагадалі, што малако ад насельніцтва павінна прымацца па цане, не меншай за закупачную цану першага гатунку — 665 рублёў за літр. Ці адаб'ецца павелічэнне закупачных цэнаў на розлічных у крамах? Паводле слоў спецыялістаў, калі гэта і адбудзецца, дык у памерах, што не перавысяць вызначаны памер інфляцыі — 0,5 працэнта.

Сяргей РАСОЛЬКА.

БАНК ДАНЫХ АБ ДЗЕЦЯХ З НЯДОБРАНАДЗЕЙНЫХ СЕМ'ЯЎ СКАРАЦІЎСЯ АМАЛЬ У ДВА РАЗЫ

Калі раней Міністэрства адукацыі вяло статыстыку па 31 тыс. дзяцей, якія знаходзіліся ў сацыяльна небяспечнай сітуацыі, то на 1 лістапада 2009 года такіх дзяцей было амаль 17 тыс.

Усяго ў Беларусі налічваецца 1 млн 411 тыс. сем'яў з дзецьмі. Большасць сем'яў (53 працэнты) выхоўваюць толькі адно дзіця. Па двое дзяцей выхоўваюць 31 працэнт беларускіх сем'яў і толькі 5,7 працэнта маюць па трое і больш дзяцей. Усяго ў Беларусі налічваецца 1 млн 885 тыс. дзяцей ва ўзросце да 18 гадоў — гэта 18,46 працэнта насельніцтва краіны. Распрацаваная ў Беларусі сістэма падтрымкі сям'і і дзіцяці — самая развітая на тэрыторыі Садружнасці Незалежных Дзяржаў.

БЕЛТА.

ЗАГІНУЛА ПАД КОЛАМІ

У в. Павіцце Кобрынскага раёна была збіта машынай пенсіянерка, якую знайшлі мёртвай а 2-й гадзіне ночы. Вадзіцель з'ехаў, але супрацоўнікам ДАІ ўдалося вызначыць, што наезд зрабіў жыхар гэтай жа вёскі.

Сымон СВІСТУНОВІЧ.

ПО ПОРУЧЕНИЮ ОАО «СПЕЦИАЛИЗИРОВАННОЕ СТРОИТЕЛЬНО-МОНТАЖНОЕ ПРЕДПРИЯТИЕ» КУП «МИНСКИЙ ОБЛАСТНОЙ ЦЕНТР УЧЕТА НЕДВИЖИМОСТИ»

ПРОВОДИТ ПОВТОРНЫЙ ОТКРЫТЫЙ АУКЦИОН

по продаже Мядельской производственной базы, расположенной по адресу: г. Мядель, ул. Интернациональная, д. 27 в составе: законсервированное, незавершенное строительством здание конторы, об. пл. 113,1 кв.м, здание склада, об. пл. 90 кв.м, ограждение (в количестве 27 ж/б плит, 4х2 м), металлические ворота (4х1,5 м). Начальная цена с НДС – 77 096 480 бел. руб. Площадь земельного участка – 0,3715 га. Задаток в размере 10 % от начальной цены лота перечисляется на р/с № 3012020200010 в Октябрьском отделении ОАО «БПС-Банк», МФО 153001357, УНП 690324015 КУП «Минский областной центр учета недвижимости». Договор купли-продажи должен быть подписан в течение 10 дней после проведения аукциона. Оплата за объект производится в течение 30 календарных дней со дня проведения аукциона. Порядок проведения аукциона оговорен в условиях его проведения. Аукцион состоится **10.12.2009 г.** в 12.00 по адресу: г. Минск, ул. Чкалова, 5, к. 326. Заявления на участие и необходимые документы принимаются по **09.12.2009 г.** до 17.00 по указанному адресу.

Тел.: (8017) 224 61 34.
Сайт в интернете: www.rlt.by.

ЮНАЯ ПАДПАЛЬШЧЫЦА

У выніку дзіцячага свавольства з агнём у вёсцы Залаты Рог Веткаўскага раёна запалала сенабаза сельскагаспадарчага прадпрыемства «Конезавод № 59». На тушэнне пажару было накіравана пяць аўтамашын. Агнём знішчана каля 20 тон сена і пашкоджаны дах сховішча на плошчы 50 квадратных метраў. Як паведамілі ў прэс-службе УУС Гомельскага аблвыканкама, вучаніца 5-га класа разам з сяброўкай на сенаскладзе гулялі з запалкамі. Па папярэдняй інфармацыі, калі сена загарэлася, дзеці спужаліся і збеглі з месца злачынства.

Ірына АСТАШКЕВІЧ.

РОЗГАЛАС — апошняя інфармацыя сутак

НАЦБАНК: МАГЧЫМА ЗНІЖЭННЕ СТАЎКІ РЭФІНАНСАВАННЯ ДА КАНЦА ГОДА НА 0,5 ПРАЦЭНТНАГА ПУНКТА

Паводле слоў **першага намесніка старшыні праўлення Нацыянальнага банка Паўла КАЛАУРА**, «пытанне аб зніжэнні працэнтных ставак будзе разглядацца Нацбанкам пасля правядзення кансультацый з экспертамі МВФ». Цяпер у Мінску працуе місія фонду, 19 лістапада яна завяршае сваю работу ў Беларусі.

Чакаецца, што ў канцы лістапада адбудзецца планавае пасяджэнне праўлення Нацбанка. «Магчыма, на ім гэта пытанне будзе разгледжана», — адзначыў Павел Калаур. Цяпер стаўка рэфінансавання складае 14 працэнтаў гадавых. Праектам Асноўных напрамкаў грашова-крэдытнай палітыкі на 2010 год стаўка рэфінансавання ў Беларусі запланавана на ўзроўні 9-12 працэнтаў гадавых. Выступаючы на Беларускім інвестыцыйна-эканамічным форуме ў Мінску 12 лістапада, прэм'ер-міністр Беларусі Сяргей Сідорскі заявіў, што інфляцыя ў Беларусі па выніках 2009 года складзе не больш як 10,5 працэнта. За студзень-кастрычнік яна склалася на ўзроўні 8,3 працэнта.

БЕЛТА.

АРГАНІЗАВАЎ КРАМУ Ў ВЯСКОВЫМ ДОМЕ

На працягу некалькіх гадоў даволі паспяхова функцыяніраваў незаконны гандлёвы пункт у доме вяскоўца з Дубровенскага раёна.

Як паведаміў «Звяздзе» пракурор Дубровенскага раёна Ігар Белавусаў, прадпрымальны вясковы жыхар прадаваў аднавяскоўцам прадукты харчавання, алкагольную прадукцыю, адзенне... За тры гады ад незаконнай прадпрымальніцкай дзейнасці атрымаў нядрэнны даход — каля 10 мільёнаў рублёў. Рашэннем суда мужчына атрымаў пакаранне — 5 месяцаў арышту. Акрамя гэтага, па патрабаванні пракуратуры быў абавязаны вярнуць у дзяржаўны бюджэт незаконна зароблены суму. І навошта так рызыкаваў — незразумела. Калі ўжо так актыўны і ініцыятыўны, аформіўся б індывідуальным прадпрымальнікам і гандляваў бы афіцыйна ў нейкім шапіку. Тым больш, што і кліентаў хапала.

ФАЛЬШЫВЫЯ БАЛЬНІЧНЫЯ

У Віцебску асудзілі былога ўчастковага ўрача-тэрапеўта аднаго з філіялаў гарадской цэнтральнай паліклінікі: яна выдавала фальшывыя лісткі аб непрацаздольнасці.

Як паведаміў «Звяздзе» Сяргей Ерашоў, пракурор аддзела па барацьбе з карупцыяй і арганізаванай злачыннасцю пракуратуры Віцебскай вобласці, тэрапеўт атрымала ад двух «хворых» 100 долараў ЗША і 50 тысяч рублёў. Рашэннем суда ёй прызначана пакаранне ў выглядзе пазбаўлення волі тэрмінам на 3 гады і 6 месяцаў з канфіскацыяй маёмасці з адтэрміноўкай прызначанага пакарання на 2 гады. Пазбавілі права займаць аналагічныя пасады тэрмінам на 5 гадоў. А ў Оршы асуджаны былы начальнік ЗАГСа. Яна ў маі гэтага года атрымала ад грамадзянкі хабар — 200 еўра — за тое, што афарміла рэгістрацыю шлюбу за больш ранні тэрмін, чым прадугледжана заканадаўствам (15 дзён). Пры гэтым ніякіх законных падстаў для такой аператыўнай рэгістрацыі шлюбу не было. Жанчына атрымала 3 гады абмежавання волі без накіравання ў папраўчую ўстанову. Таксама на 3 гады пазбавілі права займаць пасады дзяржаўнага служачага.

ГАЛОЎНЫ АГРАНОМ БРАЎ ХАБАР

Цяпер ужо былы галоўны агранам Аршанскай раённай дзяржаўнай інспекцыі па насенняводстве, каранціне і абароне раслін асуджаны да чатырох гадоў пазбаўлення волі з канфіскацыяй маёмасці з пазбаўленнем права на тры гады займаць адказныя пасады. Абавязаны выплаціць і штраф — 100 базавых велічынь.

Як паведаміў «Звяздзе» Сяргей Ерашоў, пракурор аддзела па барацьбе з карупцыяй і арганізаванай злачыннасцю пракуратуры Віцебскай вобласці, ён браў хабар за тое, што складваў і выдаваў спецыяльныя сертыфікаты адпаведнасці фітасанітарным правілам Расійскай Федэрацыі агародніны і лясной прадукцыі, вывозімых з тэрыторыі Беларусі без фактычнага іх даследавання. Усяго «зарабіў» на гэтым 700 тысяч рублёў. Можна сказаць, што былому аграному яшчэ і пашанцавала — заслужанае пакаранне ў выглядзе пазбаўлення волі адтэрмінавана на 2 гады і 6 месяцаў. Усяго ў Віцебскай вобласці сёлета ўжо выяўлены больш за 515 карупцыйных злачынстваў. У іх ліку каля трэці займаюць факты хабарніцтва.

Аляксандр ПУКШАНСКІ.

Навіны Беларусі і замежжа ў рэжыме on-line на сайце «Звязды» — www.zviazda.by

А ТЫ ЎЖО КУПІЎ ІНШАМАРКУ?

Ці пачакаеш Мытнага саюза?

ПРАЗ паўтара месяца мы мусім жыць у Мытным саюзе Беларусі, Расіі і Казахстана. Яшчэ праз паўгода і памежны кантроль павінны быць вынесены на знешні контур Расіі і Беларусі. Аднак пакуль у справе Мытнага саюза застаецца некалькі незразумеласцяў, калі так можна сказаць. Прынамсі, мы так яшчэ і не ведаем, што стане з пошлінамі на імпарт легкавых аўтамабіляў.

Лёс склаўся так, што ў Беларусі легкавых аўтамашын не робяць. Трактары, грузавікі, аўтобусы — калі ласка, сабе пабудуем і суседзям прададзім, а вось з легкавымі неяк не заладзілася. Спрабавалі збіраць у нас і «Форды», вось цяпер засвойваем «Саманды», але гэта несур'ёзна, хоць бы з-за таго, што аб'ёмы вытворчасці не тыя. Таму і пошліны на ўвоз іншамарак у нас адносна невялікія.

А вось у Расіі ёсць свае вытворцы легкавых аўтамабіляў: пачынаючы ад знакамітага АўтаВАЗа і заканчваючы зборкай сусветных брэндаў накшталт Таёты, Нісана, Форда і г.д. Таму і пошліны на імпарт іншамарак у Расіі больш высокія, чым у нас — каб падтрымаць айчыннага вытворцу. Але стварэнне Мытнага саюза павінна пошліны зрабіць аднолькавымі — ці больш высокімі, як у Расіі, ці ніжэйшымі, як у нас. А можа будзе нейкі сярэдні, так бы мовіць, кампрамісны варыянт.

Час ідзе, а пэўнасці з пошлінамі ўсё няма. Нарэшце затурбавалася і Беларуская аўтамабільная асацыяцыя (БАА): па іх падліках, павышэнне мытных пошлін для юрыдычных асобаў прывядзе «да падаражэння аўтамабіляў на легальным рынку не менш чым на 40 % і выклікае рэзкае скарачэнне продажаў новых аўтамабіляў». Пры гэтым БАА звяртае ўвагу на тое, што неабходна абавязкова захаваць дзеянне Указа Прэзідэнта № 546, які ў 2005 годзе ліквідаваў няроўныя ўмовы дзейнасці па імпарце іншамарак для юрыдычных і фізічных асобаў. А то атрымаецца, што з-за высокіх цэнаў у афіцыйных дылераў насельніцтва павернецца ў бок так званых «перагоншчыкаў» — а тут і якасць абслугоўвання не тая, дый падаткаў дзяржава недалічыцца.

Разам з тым БАА ўжо накіравала свае прапановы па мінімізацыі наступстваў ад уніфікацыі мытных пошлінаў у Адміністрацыю Прэзідэнта. Беларускія імпарцёры іншамарак просяць, па-першае, як згадвалася вышэй, захаваць на адным узроўні ўвазныя пошліны для юрыдычных і фізічных асобаў, па-другое, захаваць нулявую стаўку ПДК, не адмяняць ільготны механізм спагнання ПДК пры рэалізацыі імпарцёрамі аўтамабіляў, не абкладаць акцызамі і падаткам з продажаў рэалізацыю аўтамабіляў імпарцёрамі і дылерамі, і, па-трэцяе, распаўсюдзіць дзеянне 546-га Указа не толькі на імпарцёраў, але і на дылераў, каб тыя плацілі ПДК з розніцы цаны набыцця новых і ўжываных аўтамабіляў і цаны рэалізацыі.

Але самае цікавае, што лёсам пошлінаў занепакоены і расійскі бок. Прынамсі, расійская «Независимая газета» піша, што на пасяджэнні экспертнага савета па развіцці канкурэнцыі ў галіне машынабудавання пры Федэральнай антыманапольнай службе якраз і абмяркоўвалася сітуацыя, калі ў Беларусі пошліны для фізічных і для юрыдычных асобаў будуць розныя. Пры гэтым расійскія эксперты баяцца, што Беларусь можа стаць крыніцай «шэрага» імпарту іншамарак у Расію, а гэта стварае, на іх погляд, пагрозу як расійскім імпарцёрам, так і ўласна расійскаму аўтапраму.

Дык што будзе з пошлінамі на імпарт іншамарак? Здаецца, пра гэта Расія, Беларусь і Казахстан ніяк дамовіцца не могуць. Так, напрыклад, яшчэ ў сярэдзіне кастрычніка Ігар Карпенка, намеснік старшыні Пастаяннай камісіі Палаты Прадстаўнікоў па міжнародных справах і сувязях з СНД заявіў журналістам: «Ствараецца наднацыянальная структура — Камісія Мытнага саюза, якая будзе вызначаць гэтыя пошліны, і пакуль сёння не прыняты пакет дакументаў, пакуль сёння не прайшлі ўсе ўнутрыдзяржаўныя працэдуры, яшчэ рана казаць пра тое, якія пошліны будуць на ўвозімыя аўтамабілі, гэтыя пытанні будуць вырашацца непасрэдна Камісіяй Мытнага саюза...». Прайшоў амаль месяц, і ў інтэрв'ю БелТА Ігар Карпенка паўтарыў тое ж самае: «Безумоўна, пытанні тарыфаў і мытных плацяжоў будуць знаходзіцца ў кампетэнцыі гэтай камісіі (Камісіі Мытнага Саюза). Таму весці сёння размову пра тое, наколькі яны павысяцца або знізяцца, пакуль заўчасна».

Цікава, што падпісанне дакументаў аб стварэнні Мытнага саюза запланавана на 27 лістапада, але літаральна днямі Аляксандр Лукашэнка правёў нараду па пытанні фарміравання Мытнага саюза, дзе выказаў заклапочанасць: ці поўнасцю ўлічаны беларускія эканамічныя і знешнепалітычныя інтарэсы на этапе ўзгаднення ўмоў Мытнага саюза. Прынамсі, Прэзідэнт сказаў, што ў яго ёсць шэраг пытанняў па Адзіным мытным тарыфе: Урад дакладвае, што ён ужо ўзгоднены і гатовы да падпісання кіраўнікамі дзяржаў. А ці зроблены дакладныя разлікі і аналіз па кожным напрамку і па кожнай таварнай пазіцыі на прадмет магчымых выгод ці стратаў? Ці праведзена праца з беларускімі арганізацыямі і прадпрыемствамі па ўліку іх інтарэсаў і падрыхтоўкі да новых умоў гаспадарання?

Такім чынам, бачна, што пытанне аб пошлінах на імпарт легкавых аўтамабіляў яшчэ не вырашанае, а значыць пра тое, як зменіцца рынак аўтамабіляў і цэнаў на іх, мы даведаемся як мінімум пасля 27 лістапада, а як максімум — ужо ў 2010 годзе.

Павел БЕРАСНЕЎ.

КАМЕНТАР СПЕЦЫЯЛІСТА

Мы папрасілі пракаментаваць сітуацыю, што цяпер складваецца на аўтамабільным рынку Беларусі, **Аляксандра СКАЛУБОВІЧА, дырэктара «Атлант-М Холпі», афіцыйнага прадстаўніка Mazda і Land Rover у Беларусі**:

— Ці можна спрагназаваць, наколькі падаражэюць аўтамабілі, калі пошліны будуць павышаны да ўзроўню расійскіх?

— Гэтае пытанне, хутчэй, матэматычнае. Лічыце самі: пошліна на Mazda 3, 1,6 л., 2008 г. у РФ — 3600 еўра, у РБ — 1120 еўра. На Mercedes С-200, 2,2 л., 2008 г. у РФ — каля 8-10 тыс. еўра, у нас — 1540 еўра. На BMW X5, 3,0 л., 2003 г. у РФ — 12 тыс. еўра, у Беларусі — 1800 еўра і гэтак далей. Такім чынам, бачна, што працэнт павелічэння кошту мытных плацяжоў да цаны аўтамабіля моцна паўплывае на кошт прэміум-брэндаў, г.зн. дарагіх аўтамабіляў.

— Нашы афіцыйныя імпарцёры вытрымаюць павышэнне мытных пошлін, ці ёсць пагроза спынення іх дзейнасці, калі не ўсіх, то хоць бы некаторых?

— Такую пагрозу выключаць нельга. Прычына ў тым, што фактычна адбываецца аб'яднанне бізнэс-прасторы Беларусі і Расіі. Але варта ўлічваць, што акрамя пошлін ёсць розніца ў падатковым заканадаўстве. Падатковы ціск у Беларусі больш высокі, адпаведна, акупнасць беларускага бізнэсу ніжэйшая за расійскі. І магчымасці дэмпінгу расійскіх імпарцёраў (не толькі аўтамабільных, любых) нашмат вышэйшыя за нашы. Адпаведна можа так адбыцца, што Расія са сваімі аб'ёмамі, продажамі, высокай канкурэнтаздольнасцю і заваяваннем беларускага рынку можа проста загнаць нас у страты.

— Наколькі важна захаваць аднолькавыя ўмовы ўвозу аўтамабіляў для фізічных і юрыдычных асобаў?

— У 2005 годзе мы адышлі ад розных мытных плацяжоў для фізічных і юрыдычных асобаў... Практычна ва ўсіх цывілізаваных краінах канал пастаўкі аўтамабіляў для ўсіх аднолькавы. І гэта правільна. На футбольным полі ўсе павінны гуляць па адных правілах. Інакш жа атрымліваецца так: афіцыйны дылер арганізуе бізнэс, наймае людзей, плаціць падаткі, нясе адказнасць па Законе аб абароне правоў спажыўцоў. У той жа самы час застаюцца «перакупшчыкі», якія гарантый спажыўцу практычна не даюць. Гэта яшчэ адно канкурэнтнае, акрамя Расіі, пра якую я казаў вышэй, асяроддзе, дзе мы не ў роўных умовах. Часта гэта ставіць мэтазгоднасць бізнэсу пад пытанне...

— Дайце, калі ласка, параду: ці варта нашым грамадзянам спяшацца з набыццём аўтамабіля да 2010 года?

— Я ў аўтамабільным бізнэсе з 2001 года. І скажу, што гэта, напэўна, найбольш сур'ёзныя чуткі пра павышэнне мытных плацяжоў, што пацвярджаецца і нашымі чыноўнікамі. **Таму як спажывец, а не дырэктар аўтамабільнага прадпрыемства, які эксплуатуе чуткі, магу сказаць, што калі гэта будзе — я не ведаю, але тое, што гэта будзе — факт. Адпаведна, калі ёсць магчымасць, калі нехта збіраўся ці думаў набыць аўтамабіль, то я параіў бы зрабіць гэта цяпер.**

ХРОНІКА АПОШНІХ ПАДЗЕЙ

У СТАКГОЛЬМЕ АДКРЫЎСЯ САМІТ РАСІЯ-ЕС

Расію прадстаўляе прэзідэнт Дзмітрый Мядзведзеў, які ўжо правёў перамовы з прэм'ер-міністрам Швецыі Фрэдрыкам Рэйнфельдтам.

Расійскі прэзідэнт падзякаваў шведскім уладам за выдачу дазволу на пракладку трубаправода «Паўночны паток» па дне Балтыкі ў эканамічнай зоне краіны. За зачыненымі дзвярыма абмяркоўвалі эканамічныя тэмы — па ўсёй бачнасці, энергетыку. Асноўнымі ж тэмамі для перамоў з Еўрасаюзам стануць новая базавая дамова паміж Расіяй і ЕС, пастаўкі расійскага газу ў Еўропу і новая архітэктура еўрапейскай бяспекі.

АБАМА СТВАРЫЎ АНТЫКРЫЗІСНЫ СПЕЦНАЗ

Прэзідэнт ЗША Барак Абама абвясціў аб стварэнні спецпадраздзялення па барацьбе з фінансавымі злачынствамі.

Адна з задач спецпадраздзялення — кансультацыі генпракурору па расследаванні банкаўскіх, іпатэчных парушэнняў, а таксама парушэнняў у сістэме крэдытавання і выпадкаў «адмывання» грошай. У складзе падраздзялення — прадстаўнікі міністэрстваў юстыцыі, фінансаў, гандлю, працы, жыллёвага будаўніцтва і развіцці гарадоў, адукацыі, унутраных спраў, ФБР, Сакрэтнай службы, а таксама шэрагу ведамстваў і камісій.

ПЕРУАНЦЫ ЗБІЛІ ПАЖАРНЫХ ЗА СПАЗНЕННЕ

У сталіцы Перу Ліме мясцовыя жыхары закідалі палкамі і камянямі, збілі і абрабавалі пажарную брыгаду, якая прыбыла да месца здарэння са спазненнем.

Як паведаміў кіраўнік пажарнай аховы акругі, прычынай незадаволенасці мясцовых жыхароў паслужыла тое, што пажарныя з гэтай акругі прыехалі на 11 хвілін пазней, чым іх калегі з цэнтра горада. У выніку бойкі, у якой узялі ўдзел каля 30 чалавек, ніхто з пажарных не атрымаў сур'ёзных траўмаў, аднак пазней высветлілася, што мясцовыя жыхары абрабавалі аўтамабіль брыгады.

БАЦЬКІ ПЕРАШКОДЗІЛІ СЫНУ ЗАБІЦЬ НАСТАЎНІКАЎ

Масавае забойства ў адной са школ у горадзе Баве на поўнач ад Парыжа прадухіліла французская паліцыя дзякуючы пільным бацькам навучэнца.

17 лістапада 13-гадовы падлетак, узброіўшыся вінтоўкай і 25 патронамі, з'явіўся ў школу Saint Esprit, каб забіць сваіх настаўнікаў. Аднак ён адмовіўся ад задумы, калі ўбачыў, што школу акружыла паліцыя, і адправіўся ў інтэрнэт-кавярню. Як высветлілася, аб злачынстве паліцэйскіх папярэдзілі бацькі дзіцяці. Маці з бацькам вырашылі патэлефанаваць у паліцыю, калі не знайшлі дома вінтоўкі. Бацькі таксама дапамаглі паліцыі затрымаць сына, паказаўшы на яго любімую кавярню. Дзіця захаплялася відэагульнямі, але не мела цяжкасцяў у вучобе, расказаў дырэктар школы.

ПЛОТ ПЕРАМОГ НІНДЗЯ

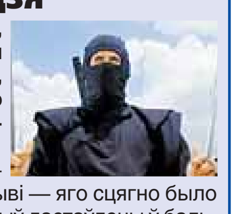

25-гадовы жыхар Сіэтла, які лічыў сябе японскім воінам-шпіёнам ніндзя, напароўся на металічную загваздку ў плоце, спрабуючы яго пераскочыць.

Паліцэйскія знайшлі на плоце нецвярозага мужчыну ў крыві — яго сцягно было прабіта загваздкай. «Ніндзя» быў дастаўлены ў бальніцу ў цяжкім стане. Прадстаўнік паліцыі паведаміў, што паміж пацярпелым і іншым амерыканцам, які выклікаў паліцыю, адбыўся канфлікт, які перайшоў у бойку. Спрабуючы ўцячы ад суперніка, малады чалавек вырашыў пераскочыць цераз плот вышынёй каля паўтара метра. У бальніцы пацярпелы настойваў на тым, што ён ніндзя, які хацеў пераадолець перашкоду.

ISSN 1990 - 763X

Курсы замежных валют, устаноўленыя НБ РБ з 19.11.2009 г. (для б/н разлікаў)

▲ 1 долар ЗША	2 727,00
▼ 1 еўра	4 067,87
1 латвійскі лат	5 742,26
1 літоўскі літ	1 178,33
1 чэшская крона	159,67
1 польскі злоты	993,70
▲ 1 расійскі рубель	94,96
1 украінская грыўня	334,60

Курсы замежных валют для безнаяўных разлікаў

Цэнтрабанк РФ

USD	28,7163
UAH	35,2347
1000 BYR	10,5420
EUR	42,7844

Агенцтва Уладзіміра Граўцова

Падпішыцеся на часопіс «Главный Бухгалтер. ГБ» на 2009 год у рэдакцыі па самай выгаднай цане. Тэлефон рэдакцыі: 209-69-01.

ААТ «Агенцтва Уладзіміра Граўцова» УНП 100024047 Ліцэнзія Мінсувязі № 02140/0172806 выд. 03.05.2004 да 02.05.2009

БУДЗЕМ У 16-ці ЛЕПШЫХ ЦІ НЕ?

БЕЛАРУСКІЯ гандбольныя клубы, мінскія «Дынама» і СКА, правялі першыя матчы 1/16 фіналу ў другім па значнасці еўракубку — Кубку ЕГФ (Еўрапейскай гандбольнай федэрацыі). СКА ўдзельнічае ў турніры з першага раўнда, і паспеў прайсці з невялікай перавагай эстонскую «Пыльву» ды кіпрскі «Страволас». «Бела-блакітныя» ж, як першы клуб краіны, распачыналі еўракубкавы сезон з Лігі чэмпіёнаў, але прайсці там далей не атрымалася. Вымушаны «спуск» у Кубак ЕГФ на пачатку прынёс станоўчыя эмоцыі: турэцкі «Мілі Піянга» наўрад ці адпавядаў па сіле нават фарм-клубу дынамаўцаў і быў разгромлены ўшчэнт.

У 1/16 фіналу абодвум беларускім клубам дасталіся супернікі з Францыі: армейцам патрапіўся «Істр», дынамаўцам «Дзюнкерк». У сёлетнім чэмпіянаце сваёй краіны, у якім каманды правялі па восем гульняў, «Істр» знаходзіцца ў сярэдзіне табліцы, а вось «Дзюнкерк» замыкае тройку лідараў. Паводле каментараў спецыялістаў, апаненты праходныя, так што нашы клубы небеспадстаўна спадзяюцца на працяг барацьбы. СКА распачынаў у гасцях, гульня аказалася няпростай, і каманда Спартака Мірановіча саступіла 25:32. мінус 7 — гэта нямала, аднак усё адно, лёс армейцаў вырашыцца ў паядынку ў адказ, які адбудзецца 22 лістапада ўжо ў Мінску.

Фота БЕЛТА.

Матч «Дынама» — «Дзюнкерк»: у атацы Барыс Пухоўскі.

Перамена месца гульні, натуральна, была для «бела-блакітных» часовай з'явай, бо тут плануецца праводзіць толькі міжнародныя матчы, да таго ж у холе падчас гульні з «Дзюнкеркам» стаяў Кубак чэмпіёнаў, які заваяваў Сяргей Рутэнка з іспанскім «Сьюдад-Рэалем». Прычым зрабіў гэта тройчы: у 2006, 2008 і 2009 гадах. Сёлета Сяргей перайшоў у каманду лютага ворага «Сьюдада» — «Барселону», але ўсё выйшла досыць дыпламатычна: прадстаўнікі «Сьюдад-Рэаля» на прэзентацыі трафея нечакана паабяцалі зрабіць для мінскага «Дынама» копію трафея. Дэбют матча прайшоў няспешна, дынамаўцы пастаянна вялі ў ліку, аднак розніцу істотна павялічыць не маглі. У рэшце рэшт дзве запар няўдачы каля чужых варотаў у беларусаў і дакладны кідок ісландца Оскарсана дапамаглі «львам», якія ў 2004 годзе дабіраліся да фіналу Кубка выкліку, зраўняць лік. І тым не менш, намаганні «бела-блакітных», а дакладней Дзяніса Рутэнкі, Віталя Кажанеўскага і Антона Рубізава дазволілі да 18-й хвіліны адарвацца ад французаў на тры мячы — 10:7, і няхай на 23-й хвіліне Туаці скараціў розніцу да аднаго мяча, на перапынак каманды сышлі пры перавазе беларусаў +3. Не абышлося ў першай палове без непрыемнасцяў для гаспадароў: паўсярэдні Марэціч атрымаў трэцяе выдаленне на дзве хвіліны, што значыла выдаленне да канца гульні. Праўда, гэта не перашкодзіла дынамаўцам на старце другога тайма закінуць тры мячы запар: Рутэнка і Пухоўскі, які забіў двойчы, увялі «Дынама» ў адрыў 18:12. Але ад 41-й да 48-й хвіліны настала «паўза» на працягу якой беларусы не закінулі ніводнага мяча. Толькі надзейная гульня Рапаўца не дазволіла «Дзюнкерку» наблізіцца, за гэты час толькі няўрымслівы Оскарсан рэалізаваў сяміметровы ды двойчы вызначыўся Туаці. Пасля гэтага гаспадары спакойна давялі матч да перамогі 29:24. Самым прадуктыўным у нашай камандзе аказаўся Барыс Пухоўскі, ён закінуў 6 мячоў. Цяпер дынамаўцы згуляюць у гасцях, гульня пройдзе 22 лістапада, у гэты ж дзень згуляе і СКА.

На адзін дзень раней правядзе свой паядынак у адказ на стадыі 1/16 фіналу Кубка кубкаў Брэсцкі ГК імя Мяшкова, што прайграў у гасцях дацкаму «Хольстэбра» 23:31.

Арцём СІЗІНЦАЎ.

ПРЫДАРОЖНЫ СЭРВІС МОЖА І ПАВІНЕН БЫЦЬ ПРЫБЫТКОВЫМ

УГЭТЫМ перакананы прэм'ер-міністр Беларусі Сяргей Сідорскі, які ўчора быў у рабочай паездцы на Гродзеншчыне.

У Іўеўскім раёне, ля аўтадарогі Мінск — Гродна размешчаны дзве кавярні. «На скрыжаванні» ўваходзіць у структуру райспажыўтаварыства, сярэднямесячны тавараразварот сёлета за дзесяць месяцаў склаў каля 54 мільёнаў рублёў, у тым ліку 40 мільёнаў — па ўласнай прадукцыі. Спецыялізуецца на стравах беларускай кухні, прымаюцца папярэднія замовы, у тым ліку ад кіраўнікоў турыстычных групаў. Ёсць таксама два пакоі для адпачынку, прыняцця душу. Ёсць ужо пастаянныя кліенты і ў размешчанай побач кавярні «Масткі», якая належыць прыватнаму аўтатранспартнаму прадпрыемству. Прычым для іх паслугаў не толькі смачныя стравы, але і пяць гасцінічных нумароў.

Увогуле на рэспубліканскіх аўтадарогах сёння працуе шмат аб'ектаў прыдарожнага і дарожнага сэрвісу (толькі на Гродзеншчыне іх 180), аднак такіх сучасных пакуль няшмат. Праграма развіцця гэтай сферы ў краіне ёсць, аднак, падкрэсліў Сяргей Сідорскі, пра яе слаба ведаюць патэнцыяльныя інвестары. Канкрэтныя даручэнні ў гэтай сувязі дадзены адпаведным рэспубліканскім і абласным органам.

Кіраўнік ўрада таксама наведаў жывёлагадоўчы комплекс сельгаспрадпрыемства «Ніва» Лідскага раёна, дзе, у прыватнасці, абмяркоўвалася пытанне аб уключэнні ў энергетычны патэнцыял біягазавых установак, каб падаграваць ваду і выпрацоўваць электраэнергію. Гэта цалкам рэальна, паколькі ёсць прапановы інвестараў. А ў ААТ «Лакафарба» прэм'ер-міністр цікавіўся аховай працы, паляпшэннем умоў працы і быту работнікаў. На прадпрыемстве пабудавалі сучасныя, унікальныя для лакафарбавых вытворчасцяў на ўсёй постсавецкай прасторы ачышчальныя збудаванні. У выніку плюс і па экалогіі, і па выкарыстанні адходаў.

Некалькі пазней, адкрываючы ў Лідзе нараду па правядзенні сёлета Года роднай зямлі, Сяргей Сідорскі адзначыў, што такія праекты, як у ААТ «Лакафарба», павінны «тыражавацца» і ў іншых галінах эканомікі: «Трэба па-новаму зірнуць на ўсе гэтыя тэхналогіі, стварыць магутную інвестыцыйную праграму па перапрацоўцы тэхналагічных адходаў».

Барыс ПРАКОПЧЫК.

МІНІСТЭРСТВА ІНФАРМАЦЫІ ВЫНЕСЛА ПАПЯРЭДЖАННІ ЧАТЫРОМ ГАЗЕТАМ

МІНІСТЭРСТВА інфармацыі Беларусі вынесла пісьмовыя папярэджанні чатыром газетам, паведамляецца на афіцыйным сайце Мініифарма.

Папярэджанні вынесены газетам «Комсомольская правда» в Белоруссии», «Наша ніва», «Народная воля» і «Ва-банкъ» «у сувязі з парушэннямі ў публікацыях патрабаванняў Закона Рэспублікі Беларусь «Аб сродках масавай інфармацыі».

Пісьмовае папярэджанне вынесена 16 лістапада 2009 года заснавальніку газеты «Ва-банкъ» і юрыдычнай асобе, на якую ўскладзены функцыі рэдакцыі газеты, аб недапушчальнасці парушэння арт.14 (перарэгістрацыя СМІ), арт. 38 (інфармацыя, распаўсюджванне якой у сродках масавай інфармацыі забаронена) і арт. 49 (пісьмовае папярэджанне) вышэйназванага закона.

У той жа дзень вынесена пісьмовае папярэджанне юрыдычнай асобе, на якую ўскладзены функцыі рэдакцыі газеты «Наша ніва», аб недапушчальнасці парушэння арт. 34 (статус журналіста сродка масавай інфармацыі) закона.

Акрамя таго, 17 лістапада 2009 года вынесена пісьмовае папярэджанне юрыдычнай асобе, на якую ўскладзены функцыі рэдакцыі газеты «Народная воля», аб недапушчальнасці парушэння арт. 38 (інфармацыя, распаўсюджванне якой у сродках масавай інфармацыі забаронена) закона, а таксама юрыдычнай асобе, на якую ўскладзены функцыі рэдакцыі газеты «Комсомольская правда» в Белоруссии», аб недапушчальнасці парушэння арт. 4 (асноўныя прынцыпы дзейнасці сродкаў масавай інфармацыі) і арт. 49 (пісьмовае папярэджанне) закона Беларусі «Аб сродках масавай інфармацыі».

«У папярэджаннях прадпісана ліквідаваць у дзесяцідзённы тэрмін парушэнні закона, аб чым ва ўстаноўленым парадку паведаміць Міністэрству інфармацыі», — адзначаецца ў паведамленні Мініифарма.

Кар. БЕЛТА.

Абзац

◢ Мінскі мясакамбінат да 2015 года будзе вынесены за межы горада, адзначалася ўчора на прэс-канферэнцыі ў Мінгарвыканкаме. Сёння гэтая вытворчасць не адпавядае экалагічным патрабаванням. З улікам таго, што ў перспектыве ў гэтым раёне будзе размешчаны комплекс «Мінск-сіці», намечаны вынас камбіната. Размясціць мясакамбінат плануецца на плошчах ААТ «Гастэлаўскае» ў Мінскім раёне.

◢ Мінчанка спрабавала двойчы абрабаваць адну і тую ж абутковую краму. Спачатку 22-гадовая дзяўчына непрыкметна, нават нягледзячы на спецыяльныя датчыкі, усталяваныя на выхадзе, вынесла сем пар абутку больш чым на 2 млн бел. руб. Выкрадзенае яна на наступны дзень раніцай панесла прадаваць на рынак. Вечарам таго ж дня дзяўчына зноў наведалася ў тую ж краму. Аднак на гэты раз персанал быў падрыхтаваным: пад выглядам звычайных пакупнікоў прадаўцы хадзілі па памяшканні і выглядалі падазроных асобаў. Калі мінчанка паспрабавала вынесці тры пары абутку на суму 0,5 млн бел. рублёў, яе затрымалі і перадалі супрацоўнікам міліцыі.

◢ Гродзенская студэнтка за адну ноч учыніла два злачынствы. 19-гадовая дзяўчына, якая прыехала да бацькоў у Слонім, разам з сяброўкай адправілася адпачыць у більярдны клуб. Там яна прыхапіла пакінуты без нагляду чужы кашалёк з Br350 тыс. і двума банкаўскімі карткамі. У партманеце знайшлася і паперка з пін-кодам адной з картак, і студэнтка адразу ж зняла Br3 млн у банкамаце. Супрацоўнікам Слонімскага РАУС удалося хутка выйсці на след падазронай. Ужо раніцай наступнага дня яна давала паказанні. Распачатыя 2 крымінальныя справы — за крадзеж і крадзеж шляхам выкарыстання камп'ютарнай тэхнікі.

◢ Паведамленне аб выбуху бытавога газу ў кватэры на восьмым паверсе 9-павярховага дома ў Гомелі паступіла ў аператыўны цэнтр кіравання МНС увечары. Успышка газа-паветранай сумесі адбылася ў той момант, калі гаспадар кватэры, 1959 года нараджэння, спрабаваў запаліць патухлую газавую пліту. У выніку ён атрымаў апёкі першай і другой ступені 45 % цела і быў шпіталізаваны. З жыхароў больш ніхто не пацярпеў. Выбуховай хваляй таксама было пашкоджана шкло балконных дзвярэй, абрушылася балконная рама, якая ўпала на аўтамабілі, што стаялі ўнізе, часткова пашкодзіўшы іх.

◢ У Аршанскім раёне на аўтадарозе Брэст — Мінск — мяжа Расійскай Федэрацыі міліцыянеры з ДАІ затрымалі аўтамабіль «Івека», што належыць сталічнаму індывідуальнаму прадпрымальніку. На аўто правозіліся больш за 2800 літраў вадкасці «Шторм» на аснове спірту. Кошт грузу — 6 мільёнаў 555 тысяч рублёў. Дакументы, якія маглі б пацвердзіць якасць тавару і легальнасць яго набыцця, адсутнічалі. Склалі адміністрацыйны пратакол. Вадкасць канфіскавалі.

Поўны абзац

◢ У Дзень цвярозасці ў Гродне затрымалі ўдвая большую колькасць п'яных кіроўцаў, паведаміла газета «Вечерний Гродно». Чарговы Дзень цвярозасці ў Гродне прайшоў у мінулую пятніцу, 13 лістапада. Па звестках ДАІ УУС Гродзенскага аблвыканкама, за папярэдні дзень (12 лістапада) было затрымана ў два разы менш нецвярозых аўтааматараў.

Паводле паведамленняў карэспандэнтаў «Звязды» і інфармагенцтваў.

З-за чаго знакаміты беларускі ксёндз трапіў у рэанімацыю?

УСВЯТАРА Юзаса Булькі, зацятага змагара з алкагалізмам і адраджэнца беларускай культуры, здарыўся інфаркт. Жыхары вёскі Мосар, дзе жыве 83-гадовы ксёндз, упэўненыя, што іх духоўнага настаўніка давялі да такога стану «паклёпніцкія артыкулы» ў газетах.

Ксёндз Юзас Булька заўсёды вылучаўся моцным здароўем і крэатыўным розумам. Сур'ёзныя праблемы ў святара пачаліся ў сакавіку гэтага года, калі ён трапіў у бальніцу горада Глыбокае: меў праблемы з ціскам.

На мінулым тыдні айцец Юзас зноўку трапіў у бальніцу. Дыягназ страшны — «ачаговы інфаркт». Урачы рабілі ўсё магчымае, але не абяцалі, што 83-гадовы ксёндз справіцца. Але праз некалькі дзён, дзякуй Богу, цяжкі стан здароўя святара палепшыўся.

— А ў суботу яго даставілі ў 4-ю клінічную бальніцу Мінска, у кардыялагічнае аддзяленне, — паведаміў «Звяздзе» **загадчык аддзялення анестэзіялогіі і рэанімацыі Глыбокскай райбальніцы Леанід ВАСІЛЁНАК.**

Як стала вядома «Звяздзе», ксёндз паступова ідзе на папраўку, а ў мосарскім касцёле Святой Ганны за яго ў гэты час моляцца аднадумцы.

— Яму даўно прапаноўвалі легчы ў бальніцу, усё ж чалавеку 83 гады, часта падымаўся ціск, — жаліцца карэспандэнту «Звязды» **Марыя Ткачонак,** загадчыца мясцовага краязнаўчага музея, створанага па ініцыятыве ксяндза. — *А ён усё адмаўляўся, маўляў, на могілках парадак трэба навесці, ля касцёла папрацаваць, пакуль маразы не прыйшлі. Надвор'е стаяла дрэннае, ксяндзу пагоршала, пачаў ён ездзіць у глыбоцкую бальніцу, на кропельніцы. А там яму зрабілася яшчэ горай, паклалі ў рэанімацыю. А здароўе пачало пагаршацца, калі на ксяндза пачалі выходзіць «паклёпы» ў газетах...*

Спадарыня Марыя адвяла карэспандэнта «Звязды» ў касцёл Святой Ганны да наглядчыцы храма бабулі Станіславы Наско.

— Ксёндз нам нічога не гаварыў, многае насіў у сабе, — расказвае пра перажыванні ксяндза ***Станіслава НАСКО.*** — *Траўля на яго вось калі пачалася. Некалькі гадоў таму да яго прыехаў адзін мясцовы актывіст, хацеў стаць дэпутатам. Мы з ксяндзом якраз на лаўцы сядзелі. Той актывіст пытаецца: «Ці можаце за мяне агітаваць?» А ксёндз яму: «Каб быць дэпутатам, трэба не агітаваць, а заслужыць гэта ў людзей!» Развярнуўся і пайшоў. Праз нейкі час па Мосары сталі раскідаць газеты, распаўсюджваць чуткі, што ксёндз нейкі агент і людзей забіваў...*

Пракуратура Літвы сапраўды заяўляла пра завядзенне крымінальнай справы ў дачыненні да Юзаса Булькі. Яго падазравалі ў ваенных злачынствах супраць «лясных братоў», што пасля Другой сусветнай вайны змагаліся з камуністамі. У газетах друкаваўся групавы фотаздымак, на якім нібыта малады Булька стаяў у вайсковай форме літоўскіх антыкамуністаў. Па версіі пракуратуры, сваіх паплечнікаў, «лясных братоў», ён жа і здаваў савецкім спецслужбам.

Многія, не разабраўшыся, паверылі ў такую версію. Усё ж інфармацыю распаўсюдзіў не хто-небудзь, а сама пракуратура. Ды і ксёндз шмат гадоў таму прыехаў у Беларусь з Літвы.

> **Але расстроіўся ксёндз вельмі моцна. Вядома, такі паклёп на чалавека налажылі! Сказаў: «Калі мяне лічыце вінаватым, вазьму крыж на плечы і пайду выкупляць сваю віну.**

Але ў красавіку мінулага года пракурор Ігналінскага раёна Літвы Вальдэмарас Баранаўскас у размове з карэспандэнтам «Звязды» не прывёў аргументаў віны Юзаса Булькі. Больш за тое, высветлілася, што на тым самым фотаздымку ў форме «лясных братоў» стаяў зусім не Булька. Выходзіць, ніякіх доказаў няма, усе абвінавачванні — пусты гук.

— Але расстроіўся ксёндз вельмі моцна. Вядома, такі паклёп на чалавека налажылі! — працягвае расказваць са слязьмі на вачах Станіслава Наско. — *Сказаў: «Калі мяне лічыце вінаватым, вазьму крыж на плечы і пайду выкупляць сваю віну». Але за яго многія заступіліся, не паверылі ў гэту хлусню. Нездарма і ксёндз кажа, што дужа добрыя беларусы...*

Вельмі спадзяёмся, што ксёндз Юзас цалкам паправіцца і зможа працягваць рабіць добрыя справы на карысць духоўнага адраджэння беларусаў. А расстройваць святара малаабгрунтаванымі абвінавачваннямі больш ніхто не будзе.

У снежні ксяндзу Юзасу споўніцца 84 гады.

Фота Анатоля КЛЕШЧУКА.

Яўген ВАЛОШЫН.

ПРАДАЎ УЛАСНУЮ КВАТЭРУ, КАБ АДНАВІЦЬ БЕЛАРУСКІ КАСЦЁЛ

Заслугі ксяндза Юзаса Булькі перад Беларуссю неапісальныя. Гэта ён аднавіў касцёл Святой Ганны ў вёсцы Мосар, а ля храма так прыгожа аздобіў тэрыторыю газонам, валунамі і экзатычнымі раслінамі, што замежныя ландшафтныя дызайнеры рты раскрываюць. На якія грошы?

Айцец Юзас прадаў уласную кватэру ў Вільні, усе сродкі яшчэ дваццаць гадоў таму пайшлі на аднаўленне мосарскай святыні. Аднавіў ксёндз касцёл і ў вёсцы Парыж Пастаўскага раёна, адрамантаваў храмы ў Варапаеве і Шаркоўшчыне.

У Мосары па ініцыятыве ксяндза паўстала алея цвярозасці, з'явіўся ўнікальны для Беларусі антыалкагольны музей. А таксама гара з крыжамі, помнік Папу Рымскаму Яну Паўлу Другому. У вёсцы Парыж усталявалі 30-метровую копію Эйфелевай вежы. Усе заслугі ксяндза цяжка пералічыць.

Дзякуючы ксяндзу з прыходам цёплага надвор'я ў рэгіён цягнуцца вераніцы турыстычных аўтобусаў. Праводзіць ксёндз Юзас сустрэчы і з прадстаўнікамі праваахоўных органаў. Выстраіўшы перад сабой міліцыянераў, ён як камандзір вучыць людзей у пагонах быць справядлівымі і не чыніць карупцыі. А больш зацятага змагара з алкагалізмам у Беларусі не знайсці. Вёска Мосар — адзіны населены пункт у Беларусі, дзе да канца гэтага года забаронена прадаваць алкаголь у крамах.

Сербы называлі яго жывым святым

Дэлегацыю Рускай Праваслаўнай Царквы на пахаванні Свяцейшага Патрыярха Сербскага Паўла ўзначаліць Мітрапаліт Мінскі і Слуцкі Філарэт

Пахаванне Прадстаяцеля Сербскай Праваслаўнай Царквы адбудзецца ў чацвер, 19 лістапада. Цела Патрыярха Паўла, які спачыў раніцай у нядзелю, 15 лістапада, пасля прыняцця Святых Хрыстовых Тайнаў, некалькі дзён знаходзілася ў саборным храме Святога Архангела Міхаіла ў Бялградзе, дзе штодня адбывалася заўпакойная Літургія і чытанне Евангелля над труной спачылага. Храм усе гэтыя дні быў адчынены для развітання з Прадстаяцелям.

Свяцейшы Патрыярх Павел узначальваў Сербскую Праваслаўную царкву з 1990 года. Ён спачыў на 96-м годзе жыцця. Беларусы маюць магчымасць больш даведацца пра гэтага незвычайнага чалавека праз яго кнігу «Уясним некоторые вопросы нашей веры. Ответы на вопросы о жизни современного человека в Церкви», якая была выдадзена на рускай мове ў Мінску ў 2007 годзе.

— Яго Свяцейшаства — гэта асоба, якую цяжка параўноўваць з кімсьці сярод жывых, — расказаў «Звяздзе» перакладчык кнігі Патрыярха Паўла прафесар Іван Чарота. — Галоўныя рысы яго — мудрасць у неверагоднай прастаце, велічнасць у сціпласці і смірэннасці, сіла ў дабрыні. Напрыклад, ён сам сабе латаў адзенне, сам чыніў абутак, сам гатаваў ежу на электрычнай плітцы. Усё сваё жыццё ён пражыў як манах у самым поўным разуменні гэтага слова. Адначасова — гэта мудрэц, вучоны-багаслоў і малітоўнік. Ён служыў штодня. Ён быў малітоўнікам выключна адказным перад Богам і людзьмі. Нам, грэшным, цяжка зразумець і спасцігнуць гэту паслядоўнасць і стойкасць у сведчанні веры і імкненні зрабіць усё, каб сербы засталіся ў гісторыі як народ Божы. Усюды паўтаралася фраза, якую сказаў аднойчы ў пропаведзі Патрыярх Павел, і так назвалі прысвечаную яму кнігу: «Будзьма людзьмі нават сярод нелюдзяў». Пайшоў да Госпада ў поўным сэнсе адзін з самых вялікіх прадстаўнікоў сербства і сучаснага Праваслаўя. Больш за 52 гады — архіпастыр. Пры гэтым 34 гады ў Косаве і Мятохіі — у самым эпіцэнтры і перабудовы свету, і тых найскладанейшых працэсаў, якія адбываліся ў Сербіі, ды і ў свеце пры разломе канца ХХ стагоддзя. Гэта пра многае сведчыць. Амаль 19 гадоў — на Патрыяршым прастоле. Прычым менавіта ў лёсавызначальны час. Мне неаднаразова даводзілася чуць ад сербаў, што гэта — жывы святы. Гэта — не метафара. А таму асаблівае значэнне маюць словы малітваслоўя: «Са святымі супакой, Хрысце, душу раба твайго».... Ён быў сапраўды — узор, таму ў параўнанні з ім адразу высвятляецца наша няслушнасць і грэшнасць. У той жа час, гледзячы на гэтага чалавека, вельмі проста зразумець, што ад нас патрабуецца для выратавання…

Пахаванне Патрыярха Паўла адбудзецца сёння, а 13-й гадзіне. Чакаецца, што ў цырымоніі возьмуць удзел Прадстаяцелі або прадстаўнікі ўсіх Памесных Праваслаўных Цэркваў, вялікая дэлегацыя Рымска-Каталіцкай Царквы, прэзідэнты і прэм'ер-міністры шэрагу еўрапейскіх дзяржаў.

Вольга МЯДЗВЕДЗЕВА.

ЗАБІЎ МАЦІ ПАЛКАЙ...

85-гадовую пенсіянерку з Кажан-Гарадка знайшлі мёртвай у сваёй хаце — у жанчыны былі паламаныя рэбры і пашкоджаныя лёгкія. А расправіўся з ёй 47-гадовы сын, які, выпіўшы лішку, схапіў палку...

Сымон СВІСТУНОВІЧ.

Минский городской центр недвижимости

УП «МИНСКИЙ ГОРОДСКОЙ ЦЕНТР НЕДВИЖИМОСТИ» СООБЩАЕТ,

что аукционные торги по незавершенным строительством объектам коммунальной собственности г. Минска в микрорайонах Михалово-1, Сухарево-2, Дружба-3, объявленные на 8 декабря 2009 года в газете «Звязда за 17.11.2009 г., **отменяются.**

РАСІЯ «ЗАБЛЫТАЛАСЯ» Ў КАРУПЦЫІ

Міжнародная арганізацыя сцвярджае, што, нягледзячы на размовы расійскіх уладаў аб барацьбе з гэтай заганнай з'явай, яўнага прагрэсу пакуль не назіраецца

ЧАРГОВЫ карупцыйны скандал, які прыкаваў да сябе ўвагу як расіян, так і далёка за межамі РФ, грымнуў пасля з'яўлення ў інтэрнэце відэароліка са зваротам маёра Дымоўскага. Афіцэр, якога ўжо літаральна дапякло міліцэйскае бязмежжа, настойвае на асабістай сустрэчы з прэм'ерам Уладзімірам Пуціным і патрабуе навесці парадак у расійскіх праваахоўных органах. Маёр паведамляе пра тое, што начальства патрабуе раскрываць неіснуючыя злачынствы, саджаць невінаватых і, наогул, штурхае да карупцыі.

Нягледзячы на тое, што маёр не адкрыў для расіян Амерыкі, гэта значыць, нічога новага амаль не распавёў, яго зварот стаў рэзанансным, падштурхнуў расіян зноў да асэнсавання таго, што насамрэч адбываецца ў грамадстве. Зрэшты, самі расіяне не на тэорыі знаёмыя з праявамі карупцыі, таму што ім, мяркуючы па шматлікай інфармацыі, прыходзіцца часта плаціць за «паслугі», што аказваюцца, у прыватнасці, тым жа ўрачам, выкладчыкам... Так, паводле апытання, праведзенага службай **Gallup**, цяпер 66 працэнтаў рэспандэнтаў у Расіі лічаць, што ўзровень карупцыі ў гэтай краіне нашмат вышэйшы, чым у былым СССР, а сямёра з кожных дзесяці расіян кажуць, што ўлады краіны робяць недастаткова, каб перамагчы гэтае зло. Дарэчы, што датычыцца ўладаў, то па прызнанні таго ж апазіцыйнага палітыка **Уладзіміра РЫЖКОВА,** калі б Forbs апублікаваў сапраўдны спіс самых багатых расіян, то палова месцаў у ім была б занятая міністрамі і дэпутатамі. У гэтым сэнсе, мабыць, няшмат энтузіязму надала грамадзянам нашай краіны-суседкі і шырокавядомая ініцыятыва кіраўніцтва РФ наконт абавязковага дэкларавання даходаў чыноўнікаў: у тамтэйшага народа, на жаль, склалася ўражанне, што і гэты захад не ў стане стрымаць карупцыю. Эксперты таксама прызнаюць, што карупцыянеры ў Расіі хутка прыстасоўваюцца да падобных новаўвядзенняў. І сапраўды, навошта ўтойваць інфармацыю пра даходы, тым больш, што хабар ніколі і не дэклараваўся як легальны даход. Іншая рэч, прапануюць некаторыя расійскія палітыкі, прымусіць людзей ва ўладзе паказваць не даходы, а расходы за год. Такі падыход прапануе прыняць, напрыклад, **старшыня нацыянальнага антыкарупцыйнага камітэта Кірыл КАБАНАЎ**. У такім выпадку, зазначае ён, было б лягчэй выявіць тых, хто жыве не па сродках. Праўда, пакуль падобныя эфектыўныя захады чамусьці ў Расіі ігнаруюцца.

Таму і пануе меркаванне большасці экспертаў, што карупцыю ў Расіі пераадолець будзе вельмі складана, паколькі многія з тых, хто набівае кішэні, знаходзяцца пры ўладзе і далей намераў барацьбы з хабарніцтвам справа не зрушваецца. Паводле публікацыі штотыднёвіка **Der Spiegel,** ні ў адной еўрапейскай краіне палітычныя ўстановы не пераплеценыя так цесна з багаццем, як у Расіі, хабар і сямейнасць накладваюць адбітак на жыццё грамадства ў цэлым. Грамадзянам, сцвярджаюць аўтары артыкула, «дастаткова паглядзець на Дзяржаўную Думу, каб страціць усялякую надзею». І тлумачаць, што, у адрозненне ад бундэстага, гэта не парламент юрыстаў і чыноўнікаў, а клуб зорак і багацеяў.

Расійскі прэзідэнт Дзмітрый Мядзведзеў таксама не ў захапленні ад хваробы, якая літаральна раз'ядае краіну, і ворагам нумар адзін абвясціў менавіта карупцыю. Разам з тым, заўважаюць аналітыкі, толькі прызнання самога факта недастаткова. **Дырэктар цэнтра Transparency International у Расіі Алена ПАНФІЛАВА** кажа, што ад эмбрыянальнага этапе барацьбы з карупцыяй, калі пішуцца антыкарупцыйныя законы, неабходна пераходзіць да іх практычнага прымянення. Прычым караць карупцыянераў трэба нягледзячы на чыны і званні, таму што карупцыя вырастае з вышэйшых эшалонаў улады.

Заклапочанасць, якую сёння адносна неэфектыўнасці барацьбы з карупцыяй у Расіі выказваюць многія, цалкам зразумелая. Даўно не сакрэт, што сітуацыя там толькі пагаршаецца: напрыклад, паводле звестак **расійскага МУС,** сярэдні памер хабару за апошні год вырас у 3,5 раза. Міністэрства таксама прыводзіць звесткі, што сярэдні бытавы хабар летась складаў 8 тысяч расійскіх рублёў, а цяпер — ужо 27 тысяч. Як паказала даследаванне **Барометр карупцыі ў Расіі,** летась прыйшлося даваць хабар 17 працэнтам апытаных, а сёлета — 29 працэнтам. А наогул, аб'ём хабару чыноўнікам у Расіі **фонд «Індэм»** ацэньвае ў 318 мільярдаў долараў у год.

Эксперты, якія ўжо зубы з'елі на карупцыйнай тэматыцы, прызнаюць, што выкараніць хабарніцтва будзе складана, і на гэта спатрэбіцца не адзін год, улічваючы вялізныя памеры, якія набыло там падобнае зло. Прычым крыж на карупцыі ўдасца паставіць толькі ў выпадку рэалізацыі шматлікіх планаў барацьбы з ёй. А пакуль, паводле ацэнак міжнародных арганізацый, Расія застаецца моцна карумпаванай краінай.

Пацвярджае гэта, у прыватнасці, абнародаваны на гэтым тыдні **міжнароднай арганізацыяй Transparency International** (яна ўзначальвае барацьбу з карупцыяй) даклад, які прысвячаецца ацэнцы сітуацыі з карупцыяй у свеце. Трэба зазначыць, што згаданая арганізацыя разлічвае індэкс успрымальнасці карупцыі, які дазваляе вызначыць узровень карупцыі ў дзяржаўным сектары — ад «0» (высокі ўзровень карупцыі) да «10» (карумпаваных чыноўнікаў амаль няма). Дык вось у рэйтынгу Transparency International Расія заняла 146-е месца са 180 магчымых. «Суседнічаюць» з Расіяй з аналагічным узроўнем рознага хабарніцтва С'ера-Леоне, Эквадор, Камерун, Кенія, Зімбабве, а аўтсайдарамі названыя М'янма, Афганістан і Самалі. Як адзначаецца ў дакуменце, з цяперашнімі аб'ёмамі карупцыі РФ не зможа зрушыцца ні на крок уперад, не зможа ажыццявіць ні эканамічны, ні навуковы, ні тэхналагічны, ні сацыяльны прарыў. Эксперты арганізацыі кажуць пра тое, што расійскія ўлады вядуць размовы аб барацьбе з карупцыяй, аднак яўнага прагрэсу пакуль не назіраецца. «З аднаго боку, — каментуюць яны, — за апошні год мы неаднаразова чулі рашучыя заявы прэзідэнта Дзмітрыя Мядзведзева пра тое, што ён разглядае барацьбу з карупцыяй як адну з найгалоўнейшых задач свайго прэзідэнцтва. З іншага боку, кожны жыхар Расіі назірае рост карупцыйных праяў».

Акрамя таго, у дакладзе заўважаецца, што расійскія чыноўнікі не змагаюцца з карупцыяй па цалкам зразумелых прычынах. «Большасці бюракратыі, — зазначаецца ў дакуменце, — якая гэты хабар лічыць сваім амаль што нелегітымным даходам, ніякая палітыка па супрацьдзеянні карупцыі, ніякі грамадскі кантроль не толькі не патрэбныя, але і ўяўляюцца натуральнай пагрозай».

Такім чынам, каб выйсці з карупцыйнага тупіку, у якім цяпер знаходзіцца Расія, намаганняў некалькіх чалавек, надзеленых уладай, наўрад ці будзе дастаткова. Таму многія эксперты і вымушаныя з сумам канстатаваць, што, хутчэй за ўсё, кампанія па барацьбе з карупцыяй можа абмежавацца бясконцымі абяцаннямі «па навядзенні парадку».

Ігар РЫГОРАЎ.

ШКОЛЬНІК ПАВЕСІЎСЯ З ЦІКАЎНАСЦІ

Дзесяцігадовы вучань у адной з вёсак Мядзельскага раёна выпадкова павесіўся з цікаўнасці. Пра гэта паведаміла старшы памочнік пракурора Мінскай вобласці Таццяна Калініна.

Дзіця было знойдзена вісеўшым у пятлі на паддашку хаты. «Яно жыло з бацькамі і старэйшай сястрой. Сям'я характарызуецца станоўча. Па месцы вучобы хлопчык таксама характарызаваўся як вучань, які вызначаўся ўважлівасцю і дапытлівасцю».

Калі яго знайшлі, дзіця вісела ў пятлі з вяроўкі. Пры гэтым яго ногі дакраналіся столевага пакрыцця паддашка. У аналагічным становішчы была знойдзена настаўніца гэтай школы, якая пакончыла жыццё самагубствам 27 верасня. Смерць настаўніцы выклікала вялікі рэзананс сярод вучняў школы, і дзіця пастаянна цікавілася механізмам наступлення смерці пры павешанні, пыталася ў бацькі, ці магла яна вызваліцца з пятлі, маючы апору пад нагамі. Бацькі тлумачылі сыну механізм наступлення смерці пры павешанні, але, будучы па натуры цікаўным, хлопчык вырашыў правесці эксперымент і праверыць на сабе магчымасць вызвалення з пятлі пры наяўнасці апоры пад нагамі.

Пракуратура Мядзельскага раёна правяла праверку па факце смерці вучня. Праверка вызначыла, што падлетак не закончыў жыццё самагубствам, а загінуў у выніку няшчаснага выпадку.

БЕЛТА.

УП «МИНСКИЙ ГОРОДСКОЙ ЦЕНТР НЕДВИЖИМОСТИ» ИНФОРМИРУЕТ

В опубликованном в газете «Звязда» от 14 ноября 2009 г. извещении о проведении 27 ноября 2009 года 93-го открытого аукциона на право заключения договора аренды (сроком на 5 лет) нежилых неиспользуемых помещений коммунальной собственности г. Минска:

- название аукциона изложить в следующей редакции: «Извещение о проведении 27 ноября 2009 года 93-го открытого аукциона по продаже права заключения договоров аренды (сроком на 5 лет) зданий, сооружений и помещений, находящихся в коммунальной собственности г. Минска»;

- содержание текста абзацев 3, 4, 5, 6 приложения изложить в следующей редакции: «Организатор аукциона – УП «Минский городской центр недвижимости», г. Минск, ул. К. Маркса, 39.

Для участия в аукционе участник перечисляет задаток в размере 10 процентов от начальной цены заявленного лота на расчетный счет 3012024570010 в филиале ОАО «БПС-Банк» по Минской области, код 153001331, УНП 190398583 УП «Минский городской центр недвижимости». Перечень и порядок подачи документов для участия в аукционе определены Инструкцией о порядке организации и проведения торгов по продаже права заключения договоров аренды зданий, сооружений и помещений, находящихся в коммунальной собственности г. Минска, утвержденной решением Мингорсовета от 23.09.2009 № 250.

Оплата за право заключения договора аренды осуществляется победителем аукциона разовым платежом в течение 5 рабочих дней со дня проведения аукциона. Договор аренды с победителем аукциона заключается в срок, установленный законодательством и решением Мингорисполкома о сдаче в аренду.

Победитель аукциона в течение 5 рабочих дней со дня проведения аукциона обязан возместить УП «Минский городской центр недвижимости» затраты на организацию и проведение аукциона, в том числе расходы, связанные с изготовлением и предоставлением участникам документации, необходимой для его проведения. Информация о затратах, порядке и сроках их возмещения доводится до сведения участников перед началом торгов под роспись».

Телефон для справок 227 40 22.

Калектыў «Звязды» са смуткам даведаўся пра смерць Міколы ВЯРШЫНІНА — вядомага паэта-сатырыка, чые байкі, фельетоны, гумарэскі і мініяцюры друкаваліся на старонках беларускіх перыядычных выданняў, у тым ліку і ў «Звяздзе». Выказваем самыя шчырыя спачуванні яго родным і блізкім.

ВНИМАНИЕ!

В извещении о проведении фондом «Витебскоблимущество» аукциона 18.12.2009 допущена неточность.

Заявления на участие в аукционе принимаются в рабочие дни с 8.00 до 17.00, последний день приема документов 14 декабря 2009 г. до 17.00 по адресу: г. Витебск, ул. «Правды», 38, кабинет 308. Заключительная регистрация участников 18 декабря 2009 г. с 14.00 до 14.45.

ЗАЛЕССКИЙ СЕЛЬСКИЙ ИСПОЛНИТЕЛЬНЫЙ КОМИТЕТ ВОЛОЖИНСКОГО РАЙОНА МИНСКОЙ ОБЛАСТИ (ПРОДАВЕЦ)

ПРОВОДИТ ОТКРЫТЫЙ АУКЦИОН

по продаже 3 (трех) земельных участков для строительства и обслуживания индивидуальных жилых домов:

Лот 1 – земельный участок в деревне Гервели, площадь 0,2330 га, кадастровый номер 622083902601000050, начальная цена 3 000 000 белорусских рублей.

Лот 2 – земельный участок в деревне Залесье, общая площадь участка 0,1800 га, кадастровый номер 622083903101000034, начальная цена 3 000 000 белорусских рублей.

Лот 3 – земельный участок в деревне Лабы, площадь участка 0,1928 га, кадастровый номер 622083906601000017, начальная цена 2 500 000 белорусских рублей.

Участки размещены на расстоянии 40 километров от города Минска, 20 километров от города Заславля и 35 километров от города Молодечно, в непосредственной близости от участков имеются сети электроснабжения, водоснабжения, вблизи лес, озеро.

Продажа земельных участков производится гражданам Республики Беларусь, постоянно проживающим на территории республики или приравненным к постоянно проживающим в соответствии с законодательными актами Республики Беларусь.

Победитель аукциона обязан в течение 10 рабочих дней после утверждения протокола о результатах аукциона внести плату за земельный участок, возместить расходы, связанные с подготовкой документации, необходимой для проведения аукциона.

Задаток в размере 10 % от начальной цены земельного участка перечислить на расчетный счет 3600614100509 в ЦБУ № 605 г. Воложина филиала № 500 Минского управления ОАО «АСБ Беларусбанк», код банка 601, город Воложин, ул. Партизанская,13, назначение платежа 4901, УНП 600037292, Залесский сельский исполнительный комитет.

Порядок проведения аукциона оговорен в условиях его проведения.

Аукцион состоится **17 декабря 2009 года в 10.00** по адресу: деревня Новый Двор, дом 20, помещение Залесского сельисполкома.

Заявление на участие и необходимые документы принимаются по **16 декабря 2009 года до 17.00** по адресу: деревня Новый Двор, дом 20, кабинет секретаря сельисполкома, **контактный телефон (8 01772) 32236, сайт в Интернете volozhin.qov.by**

БЕЛАРУСКІ ХАРАКТАР

ГАЛОЎНЫМ беларускім героем фестывалю сёлета можна называць Генадзя Гарбука — выдатнага артыста тэатра і кіно, але вельмі сціплага чалавека. Ніякай ганарлівасці, ніякага ўзвышэння над іншымі. І гэта пры тым, што ў народнага артыста Беларусі гэта не першая ўзнагарода высокага гатунку.

Фота Марыны БЕГУНКОВАЙ.

НЕЧАКАНАСЦЬ

— Пра прыз даведаўся за некалькі дзён да адкрыцця фестывалю, — прызнаецца Генадзь Міхайлавіч. — Але гэта навіна стала для мяне нечаканасцю. Калі ўручалі Спецыяльны прыз Прэзідэнта, то нездарма я ўзгадаў Ефрасінню Полацкую. У некаторым сэнсе я яе зямляк — нарадзіўся ва Ушачах. Гэта 40 кіламетраў ад Полацка. І для мяне ўсё жыццё галоўным прынцыпам быў біблейскі запавет. Калі гэты запавет ёсць у любым відзе мастацтва, то тады яно людзям патрэбна. Калі гэтага няма, то твор мастацтва ператвараецца ў забаўляльнасць. А гэта бессэнсоўна.

АДКАЗНАСЦЬ

— Успамінаю, ці то ў трэцім ці то ў чацвёртым класе я быў, калі да нас прыехаў даўгаўпілскі ваенны тэатр. Сярод групы артыстаў быў адзін пажылы чалавек — што мне асабліва запала — насупраць яго прозвішча было пазначана «заслужаны артыст».

Калі я за ролю Васіля ў фільме «Людзі на балоце» атрымаў Дзяржаўную прэмію Беларусі, то прыгадаў таго чалавека. А потым мне самому далі званне залужанага артыста. Што змянялася? З кожнай новай узнагародай толькі павялічвалася адказнасць. Разумею, што цяпер мяне ўзнагародзілі больш за мінулыя працы. Што зробіш — наш акцёрскі лёс праклятыя, залежны. Нават нашы дасягненні залежаць не столькі ад нас, колькі ад іншых. Працы ў кіно — ад таго, як бачаць цябе рэжысёры. Іншая рэч — як ты робіш тое, што табе давяраюць. У гэтым толькі ўсё залежыць ад цябе.

ВУЧОБА

— Не магу падзяліць працы на любімыя і нелюбімыя. Любімыя ролі і спектаклі — тыя, якія добра атрымаліся. Як можна з іх выбраць нешта адно? Той жа «Знак бяды» ці «Людзі на балоце»... Не паверу ў тое, што ёсць артысты, у якіх усе ролі як пырскі шампанскага атрымліваліся. Нас яшчэ ў інстытуце вучылі беражліва ставіцца, напрыклад, да правалаў. Яны вучаць лепш, чым удалыя спектаклі. Увесь час думаеш: што ж не атрымалася, што не так? Сумленне грызе, што нешта недадумаў, недаіграў. Гэта і дае душэўны і прафесійны рост.

ЗАГАРТОЎКА

— Вайна вельмі паўплывала на мяне. Падчас вайны мы, малыя, выразалі з паперы і рабілі салдацікаў, акопы, бліндажы. Рабілі дзве арміі — ваявалі... Мне ішоў 7-ы год, калі вайна пачалася. Я павінен быў ісці ў школу. Як толькі з'явіліся партызаны, бацька пайшоў да іх у лес. Уся гаспадарка была на нас са старэйшым братам. Трэба было шмат працаваць, араць зямлю, каб што-небудзь вырасціць і ў сям'і было што есці. Але я не бачыў чалавека, якога б праца сапсавала. А лайдацтва і задаволенасць — могуць. З таго часу можа так і пайшло, што я кавалак хлеба не даядаю — нібыта імкнуся, каб засталося на заўтра. Баюся голаду.

Да фільма «Ворагі» я стаўлюся станоўча не таму, што я там здымаўся. Яшчэ калі прачытаў сцэнарый, то здзівіла атмасфера пачатку вайны, якая была ў ім адлюстраваная. Памятаю першы дзень вайны — мы сустрэлі яе ў Браславе. Першыя нямецкія вайсковыя часці — франтавікі — не рабавалі. Яны хадзілі, прасілі яйкі і сала, але плацілі за іх маркамі. Зверствы пачаліся, калі з'явілася жандармерыя. Таму, калі чытаў сцэнарый, здалося, што яго стварыў чалавек сталы. А калі ўбачыў маладую дзяўчыну Марыю Мажар — гэта было прыемнае адкрыццё.

СПАДЗЯВАННЕ

Пра беларускае кіно наўрад ці маю права разважаць, бо апошнія гады быў звязаны з расійскім. У Хаціненкі іграў, у Эшпая ў шматсерыйным фільме «Іван Грозны» — не блытаць з «Царом». Я там іграў святара, які здаў патрыярха Філіпа. З беларускім кіно цяпер сувязі амаль што няма. Але спадзяюся, што будзе...

НАДЗЕІ

— Усяму свой час. Тое, што зрабіў Пінігін да прыходу галоўным рэжысёрам — ужо значны ўклад у гісторыю Купалаўскага тэатра. Што будзе далей — пакажа час. І маладыя артысты, і мы, сталыя людзі, ускладаем вялікія надзеі. Дай Бог, каб яны спраўдзіліся.

МАРА

— Хацелася некалі стаць эстрадным спеваком. Напэўна, упартасці не хапіла, волі, прабіўной сілы.

Я ў музычных густах кансерватар. Давялося ў санаторыі ў Сочы слухаць канцэрты Льва Лешчанкі і Іосіфа Кабзона. Лешчанка не пакінуў уражання. А Кабзон — вялікае. Амаль дзве з паловай гадзіны спяваў — і як! Я далоні адбіў.

ЁГА

— Разам з жонкай Галінай Іванаўнай займаемся ёгай. Гадоў 30 таму трапіла кніжка ў рукі, невялічкая брашура. Паглядзеў з цікавасцю. А потым былі ў санаторыі, там на лячэбнай фізкультуры намі кіраваў урач, які сам займаўся ёгай, нават практыку праходзіў у Індыі. Гэтая сістэма — найвялікшае дасягненне чалавецтва. Ёсць гігіенічная частка, ёга дзеля рэлаксацыі плюс асаны. Але калі ўсё рабіць, то часу больш ні на што не хопіць. Я рабіў асаны. Аднак і гэта некалькі гадзін у дзень можа аднімаць. Зараз таксама займаюся, але гнуткасць ужо не тая. Ёга патрабуе рэгулярнасці. Яна дапамагае супрацьстаяць хваробам. Але яна і выхоўвае чалавека, нясе асвету і ачышчае розум.

ХАРАКТАР

— Я не магу патлумачыць і цяпер, як удаецца стварыць нацыянальны характар. Якімі б амерыканцы ні былі таленавітымі артыстамі, калі яны іграюць рускіх, то ўсё адно атрымліваецца ненатуральна, а герой выглядае «а ля русса». Ці наадварот. Ды і з намі, беларусамі, так жа. Як бы мы ні валодалі мастацтвам пераўвасаблення, ёсць рэчы, якія непераадольныя. Кроў жа не памяняеш.

Ларыса ЦІМОШЫК.

Рыштаванні Бацькаўшчыны

Пад сузор'ем Белага Коваля

Замак Сангушак у Смальянах калісьці быў значна большы за Мірскі

ДВАЦЦАЦЬ з лішкам кіламетраў на паўночны захад ад Оршы. Па такім маршруце дакладна трапіце ва ўнікальныя мясціны, якія і цяпер захоўваюць водар стагоддзяў, адчуванне гісторыі. Гэта як нечакана адшукаць старую кнігу і, гартаючы пажаўцелыя старонкі, знойку адчуць быццам бы калісьці бачанае і пачутае. Так і са Смальянамі, куды я завітаў са спадзяваннем патрапіць на загадкавае і таямнічае. І не памыліўся...

Колішні касцёл добра відаць з розных канцоў вёскі.

Ваяры супраць Манамаха

Афіцыйна лічыцца, што гісторыя цяперашняга аграгарадка Смальяны налічвае 525 гадоў — такую адметную дату адзначаюць сёлета. Аднак давялося пачуць і іншую версію. Кажуць, што ўзімку 1078-га войска Уладзіміра Манамаха пасля няўдалага штурму Полацка вярталася на поўдзень і ўсё нішчыла на сваім шляху. Шэраг паселішчаў здавалася на літасць ворага амаль без супраціўлення. Але былі і іншыя прыклады, якія ўвайшлі ў легенды. Не скарылася перад захопнікамі вельмі невялікая памежная крэпасць Одрск. Вядома, сілы былі няроўныя, таму лёс паселішча аказаўся трагічным — пасля захопу яго спалілі і пасля тут жо не жылі людзі.

Цяпер цяжка дакладна вызначыць, дзе калісьці быў той самы Одрск. Хутчэй за ўсё, абарончыя бастыёны мясціліся паблізу ад прытоку Дняпра — рэчкі Адроў (адсюль і адметная назва легендарнай крэпасці). Смальяны непадалёк, дык чым яны не нашчадкі Одрска? У пацвярджэнне версіі можна ўзгадаць паганскае капішча з каменным ідалам, якое тут знайшлі. Па ўсім відаць, што людзі ў гэтых краях сяліліся спрадвеку. Тым не менш першыя пісьмовыя звесткі менавіта пра Смальяны з'явіліся напрыканцы XV стагоддзя. Тады паселішча належала Бельскім і было вядомае сваімі смалярнямі, дзе тутэйшыя майстры рамантавалі лодкі. Зручнае геаграфічнае становішча (непадалёк ад воднага шляху) спрыяла развіццю Смалян. Варта патлумачыць: даўняя назва гучыць менавіта як Смаляны, а Смальяны з'явілася намнога пазней. Дарэчы, што цікава — на цяперашняй шыльдзе каля вёскі пазначана менавіта «Смаляны». Так свой родны кут і цяпер называюць мясцовыя.

У 1522 годзе ўладаром Смалян стаў гетман Літоўскі, каштэлян Віленскі, ваявода Трокскі Канстанцін Астрожскі, які паходзіў са старажытнага роду турайскіх князёў. Праз колькі часу паселішча належала і каралеве Боне Сфорцы — можна пачуць і такія версіі. Дакладна вядома, што ў 1543 годзе каралеўскім прывілеем Смальяны адышлі да вядомага «рэзідэнта», аднаго з колішніх паплечнікаў Івана Грознага, Андрэя Курбскага. Маскоўскі князь, праўда, такі падарунак апасаўся прыняць (ужо вельмі блізка да мяжы), таму «махнуўся» маёмасцю са свісладкім старастам Васілём Сангушкам. Апошні апроч Смалян атрымаў яшчэ і Горваль з Абалцамі, а Курбскаму дастаўся валынскі Ковель.

Сангушкі вельмі тытулаваны княжацкі род, які вядзе сваё паходжанне ад Любарта — сына Вялікага князя Літоўскага Гедыміна. Прынамсі, так сцвярджае шэраг даследчыкаў. Радавы герб Сангушак — вядомая «Пагоня». Магнатам належала шмат маёнткаў не толькі на тэрыторыі цяперашняй Беларусі, але і Украіны. Таму вялікі род падзяляўся на асобныя лініі. Уладары Смалян адносілі сябе да Сангушак-Кобельскіх. Менавіта тут яны пачалі грунтоўна абуладкоўвацца — узводзіць шыкоўную рэзідэнцыю.

Задача для галандскага дойліда

Замак на ўзбярэжжы рэчкі Дзярноўкі, хутчэй за ўсё, быў пабудаваны ў пачатку 1620-х гадоў пры Сямёне Сангушку. Тагачасны гаспадар Смалян скончыў Інгольштадскі ўніверсітэт і добра разбіраўся ў архітэктуры. Таму і задумаў пабудаваць нешта грандыёзнае і ў той жа час надзвычай адметнае. Але якім чынам спалучыць абарончы замак і рэнесансны палац? Выйсце ўдалося знайсці з дапамогай нідэрландскага дойліда, якога запрасілі на тутэйшую будоўлю.

— Кампазіцыйна Смалянскі замак практычна супадаў з Мірскім, аднак яго памеры былі значна большыя, — заўважае старшыня Смальянскага сельскага Савета Галіна Карпушонак. — Рэзідэнцыя Сангушак мела дзве сцяны па сто метраў, і дзве — па дзвесце. У плане замак з'яўляўся прамавугольнікам з вугласымі трохузроўневымі вежамі і дадатковай пяціўзроўневай, якая размяшчалася побач з галоўнай брамай. Яго сцены, складзеныя з цэглы і каменяў, былі таўшчынёй амаль да двух метраў, так што маглі вытрымаць нават артылерыйскі абстрэл. Вакол замка насыпалі валы з бастыёнамі, дзе ва ўкрыццях усталявалі дальнабойныя гарматы. Вакол замка быў роў з вадой — усё для абароны.

Смалянскі замак узвялі на пагорку, кажуць, што гэта і ёсць старажытнае гарадзішча Одрска, які знішчыў Уладзімір Манамах. Ці так яно насамрэч ніхто дакладна сцвярджаць не возьмецца, паколькі археалагічныя даследаванні тут не праводзіліся. Аднак выпадковыя на першы погляд факты ўпарта складваюцца ў адзіную схему: на месцы колішняй крэпасці Сангушкі пабудавалі новую — больш магутную і, тым не менш, вытанчаную. Нідэрландскаму дойліду ўсё ж такі ўдалося выканаць немагчымую, здавалася б, задачу і прыдаць абарончаму комплексу (з ровам, бастыёнамі, гарматамі і г.д.) рысы шыкоўнага рэнесанснага палаца. Прычым як Паўночнага (галандскага), так і італьянскага Рэнесансу. І ніякіх супадзенняў — усё выглядала надзвычай гарманічна. Жылыя і гаспадарчыя пакоі размяшчаліся па ўсім замку, нават у вежах, дзе насуперак канонам былі вялікія вокны (яны мелі ўнікальныя для нашых мясцін шалёўку і ляпніну). На сценах размяшчаліся і радавыя гербы. Пра ўнутраны дэкор можна толькі здагадвацца. Спецыялісты заўважаюць, што найбольш шыкоўна была аздоблена цэнтральная частка, пакоі гаспадароў і памяшканні для важных гасцей. Ацяплялася жытло камінамі, якія былі выкладзены ўнікальнай кафляй. На сценах — фрэскі з разнастайнымі сюжэтамі. Сам Сямён Сангушка захапляўся жывапісам, таму верагодна, што ў замку размяшчаліся і ягоныя творы (кажуць, што праз колькі часу магнат замяніў насценны роспіс фрэскамі рэлігійнай тэматыкі).

З цягам часу Смаляны ператварыліся ў важны культурны і адміністрацыйны цэнтр. Непадалёк Орша, праз якую праходзіў шлях з Заходняй Еўропы на Маскву. Таму ў госці да Сангушкаў заязджалі многія. У першай чвэрці XVII стагоддзя магнаты пабудавалі яшчэ адну крэпасць у Горвалі, аднак яна яўна не дацягвала да ўзроўню смалянскага шэдэўра. Дарэчы, замак на ўзбярэжжы Дзярноўкі гаспадар спачатку назваў Малым Ковелем (пэўна, на ўспамін аб сваіх колішніх уладаннях, якія адышлі да Курбскага). Аднак такое вызначэнне не прыжылося. Дасюль засталося больш велічнае — Белы Ковель. Наконт назвы выказваюцца розныя меркаванні. Кажуць, што ўсё пайшло ад даволі цікавага выгляду замка: поўнасцю белыя вежы і сцены, на якіх эфектна выдзяляўся цёмны дэкор. Так ці інакш, але пагадзіцеся: гучыць адметная назва вельмі ўжо па-беларуску...

Апошняя вежа Белага Ковеля не пакіне абыякавым.

Катаклізмы «новага жыцця»

Белы Ковель значна пацярпеў падчас Паўночнай вайны. У жніўні 1708 года рускія войскі штурмам узялі замак і захапілі ў палон генерал-ад'ютанта шведскага караля Карла XII Каніфера. Але доўга ўтрымліваць крэпасць казакі не здолелі і па загадзе Пятра I перад адступленнем яе ўзарвалі. Тагачасны гаспадар Павел Сангушка імкнуўся аднавіць замак, аднак былой раскошы дасягнуць не ўдалося. У 1831 годзе Смаляны перайшлі да Васіля Сямёнава, які пачаў тут узводзіць сядзібу. Яго сын Аляксей абвясціў аб продажы напаўразбуранага замка на цэглу. Паранейшаму велічная рэзідэнцыя была разабрана на «будматэрыялы». Дарэчы, частка цэглы з замка пайшла на ўзвядзенне Свята-Аляксееўскай царквы. Яна пачала дзейнічаць у 1864 годзе. Цяпер на гэтым месцы засталіся руіны. Побач з колішняй царквой захаваліся рэшткі капліцы, хутчэй за ўсё, фамільнай.

Свята-Аляксееўская царква — адна з рысачак яскравага сузор'я Белага Ковеля (так я для сябе чамусьці назваў комплекс гістарычных будынкаў (а, хутчэй, рэшткаў былой раскошы), што захаваўся ў Смальянах). У другой палове XVIII стагоддзя (па іншых звестках — напрыканцы XVII) у мястэчку за сродкі Сангушкаў пабудавалі дамініканскі манастыр з касцёлам святой Марыі. У 1899-м комплекс быў рэстаўраваны пад кіраўніцтвам вядомага архітэктара Даўша. За савецкім часам (у 1930-х гадах) касцельны комплекс і Свята-Аляксееўская царква былі перададзены калгасу з сімвалічнай назвай «Новае жыццё». У «новым жыцці» храмавыя каштоўнасці разрабавалі, а памяшканні «традыцыйна» прыстасавалі пад сховішчы. У колішнім дамініканскім манастыры працавалі калгасныя майстэрні і гараж. Паколькі ад Белага Ковеля на той час заставалася толькі напаўразбураная цэнтральная вежа, то яго «не заўважылі». Як ні дзіўна, але працягвала працаваць і тутэйшая Свята-Праабражэнская царква.

На магілу Томаша Зана прыязджаюць шмат наведвальнікаў.

— Дакладна невядома, калі быў узведзены храм, — заўважае яго цяперашні настаяцель айцец Аляксандр. — У Нацыянальным архіве я адшукаў царкоўную ведамасць за 1915 год, дык там таксама не вызначаны час узвядзення. Але дакладна вядома, што ў 1809 годзе царква была перабудавана.

Незапатрабаваная спадчына?

Насамрэч, у гэтым храме... дзве царквы, дакладней два прастолы. Зверху — драўляны храм, а ўнізе — каменны. Такога кшталту старажытнай царквы я ў Беларусі нават і не ўзгадаю. Да таго ж узрост храма можа складаць амаль што чатыры стагоддзі. Рэч у тым, што ў Свята-Праабражэнскай царкве цяпер праводзіцца рамонт. Дапамагаюць фундатары, усе работы праводзяцца толькі за кошт прыватных ахвяраванняў (абяцалі выдзеліць сродкі і з дзяржаўнага бюджэту, але далей слоў справа, на жаль, не пайшла). Падчас рамонту ў ніжняй частцы адшукалі колішні падземны ход, які, мяркуючы па накірунку, вёў да Белага Ковеля. Так што царква, магчыма, будавалася адначасова з велічным замкам.

Дарэчы, падземных хадоў, як лічаць месцічы, тут незлічона. Адзін з іх, кажуць, вёў з замка ажно да самага Куцейнскага манастыра. Ну і, вядома, які замак без скарбаў — іх імкнуліся тут шукаць многія, толькі капіталу на гэтым ніхто не прыдбаў (а калі і прыдбаў, дык ці скажа). Больш да месца сур'ёзныя навуковыя даследаванні, якія б варта было правесці ў легендарных мясцінах. Як заўважыла Галіна Карпушонак, Смальяны дасюль нават не ўваходзяць у турыстычныя маршруты. Гэта тым больш незразумела, бо непадалёк буйная міжнародная траса. Госці (у тым ліку і замежныя) сюды прыязджаюць сваім ходам. Блукаюць сярод руінаў Белага Ковеля, касцельнага комплексу, Аляксееўскай царквы з капліцай, заходзяць у Свята-Праабражэнскі храм. Многія імкнуцца наведаць магілкі вядомага паэта Томаша Зана. Так што ў Смальянах яшчэ шмат чаго засталося. Шкада толькі, багатая спадчына застаецца незапатрабаванай...

Мікалай ЛІТВІНАЎ. Фота аўтара.
Аршанскі раён.

Купляй беларускае!

4. «АКВАДЗІЎ»: ЖЫВАЯ ВАДА ДЗІВЫ

Мінеральная і негазаваная пітная вада «АКВАДЗІЎ»

У вытворчай дзейнасці сумеснага таварыства з абмежаванай адказнасцю (СТАА) «Малінаўшчызненскі спірта-гарэлачны завод — «Аквадзіў» значнае месца займае выпуск мінеральнай і пітной вады.

На заводзе «Аквадзіў» засвоілі і наладзілі серыйны выпуск новай якаснай пітной вады без газаў, якая ўпершыню ў нашай краіне праходзіць апрацоўку азонам. Гэта значна павышае смак і спажывецкія вартасці вады.

Важнае адрозненне сучаснай пітной вады «Аквадзіў» ад аналагічнай прадукцыі іншых вытворцаў у тым, што на заводзе вада спалучаецца з азонам. Адбываецца гэта на спецыяльна распрацаваным і зробленым сумесна з навукоўцамі Інстытута біяфізікі і клетачнай інжынерыі Нацыянальнай акадэміі навук і яе Навукова-вытворчым цэнтрам па механізацыі сельскай гаспадаркі ўнікальным абсталяванні. Аналагаў гэтай устаноўкі няма ні ў аднаго беларускага прадпрыемства па выпуску мінеральнай і пітной вады. Цяпер жывая пітная вада «Аквадзіў» выпускаецца ў зручных 5-літровых ёмістасцях.

Выпуск новай прадукцыі — пітной без газаў вады «Аквадзіў» — быў засвоены не адразу. Спецыялісты завода, перш чым распачаць яе вытворчасць, перш чым зрабіць замову на абсталяванне, уважліва вывучылі айчынны і замежны вопыт выкарыстання азону — прыроднага ачышчальніка з унікальнымі ўласцівасцямі. Прыйшлі да высновы, што азон практычна не ўплывае на прыродныя вартасці вады, не пагаршае яе смаку, але значна павышае якасныя параметры. Напрыклад, апрацоўка вады азонам дазваляе значна палепшыць яе якасць, пазбавіць ад прымесяў марганцу, жалеза і нават цяжкіх металаў, непатрэбных і малапрыемных пахаў, знішчае непажаданыя бактэрыі. У выніку ў бутэлькі разліваецца жывая чыстая вада. Таму што азон — гэта прыродны ачышчальнік, пасля ўздзеяння якога вада моцна набліжаецца па якасных характарыстыках да крынічнай вады.

На заводзе працуе шмат моладзі. Сярод іх майстар цэха Вольга КОРЗУНАВА і купажыст Алена ДУРКО.

Завод выпускае таксама і мінеральную лячэбна-сталовую ваду «Аквадзіў». Яна дабываецца з глыбокай свідравіны. Гэта вада паказана пры наступных захворваннях: хранічныя гастрыты, хранічныя каліты і энтэракаліты; хранічныя захворванні печані і жоўцевыводзячых шляхоў (гепатыты, халецыстыты, жоўцекаменная хвароба), постхалецыстэктамічны сіндром, хранічныя панкрэатыты, хваробы абмену рэчываў (цукровы дыябет, атлусценне, падагра, мачакіслы дыятэз, аксалурыя, фасфатурфыя) і інш. Нямала спажыўцоў мінеральнай вады «Аквадзіў» і за мяжой. Невыпадкова ў Сочы на прэстыжнай міжнароднай выставе мінеральная вада «Аквадзіў» атрымала залаты медаль.

На жаль, ужо нярэдка становіцца небяспечным піць ваду з калодзежа. У ёй спецыялісты ўсё часцей знаходзяць шкодныя для арганізма чалавека рэчывы. Сёння далёка не ва ўсіх калодзежах вада адпавядае нормам. Там, на першы погляд, празрыстая і свежая вада далёка не заўсёды з'яўляецца якаснай. Многія калодзежы размешчаны не ў самых лепшых для атрымання чыстай вады месцах — каля дарог ці побач з гаспадарчымі пабудовамі, хлявамі для жывёлы і птушкі. Сёння працягваецца актыўная аўтамабілізацыя краіны. Шкодныя выкіды рухавікоў машын пасля моцнага дажджу разам са сцёкамі прасочваюцца ў пласты грунтовых водаў.

Згодна са звесткамі статыстыкі, беларусы ў параўнанні з іншымі жыхарамі Еўропы яшчэ мала ўжываюць мінеральнай і пітной вады, разлітай у бутэлькі. Відаць, гэта традыцыя ў нас яшчэ толькі фарміруецца. Але радуе, што ўсё больш жыхароў нашай краіны аддаюць перавагу вадзе з крамы замест з-пад крана ці з калодзежа.

У вытворчых памяшканнях завода чысціня і парадак.

НАША ДАВЕДКА

Адкуль узялася гэтая назва «Аквадзіў»? Слова «Аквадзіў» яшчэ ў сярэднявеччы прыйшло на Беларусь з Заходняй Еўропы. Яно мае лацінскае паходжанне: «aqua» — вада, «divino» — натхненне. На старажытнай Беларусі яе яшчэ называлі «Вадой Дзівы». Аб карысных уласцівасцях гэтай вады хадзіла шмат паданняў і легендаў.

Леанід ТУГАРЫН.
Яўген ПЯСЕЦКІ (фота).

УНП 600391513.

Тэлесеткі

Дзіцячае «Еўрабачанне» грыпу не саступіла

А беларуская дэлегацыя прывезла ў Кіеў добры настрой, прафілактычныя сродкі і заечыя вушкі

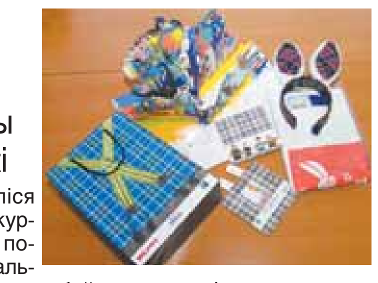

У панядзелак у Кіеве афіцыйна распачаўся конкурсны тыдзень, які завершыцца 21 лістапада фінальным шоу. Прадстаўнікі ўсіх 13 краін-удзельніц занепакоена сачылі за развіццём эпідсітуацыі ва Украіне, але ніводная з краін ад удзелу ў конкурсе не адмовілася. Юныя артысты пазнаёміліся ўжо адно з адным і з пляцоўкай, на якой выступяць у суботу, наведалі вечарынку адкрыцця дзіцячага «Еўрабачання-2009» і запісалі ўласныя відэапаштоўкі-прывітанні.

— Украінскі бок паабяцаў паклапаціцца пра сур'ёзныя прафілактычныя меры. Вы адчулі іх? — запыталіся мы ў выканаўчага прадзюсара тэлеканала «ЛАД» Людмілы Барадзіной, якая знаходзіцца ў складзе беларускай дэлегацыі ў Кіеве.

— Збольшага мы самі прадугледзелі гэты момант, набылі і прывезлі з сабой пакет прафілактычных сродкаў. Усе нашы хлопчыкі прымаюць іх кожны ранак, а таксама праходзяць агляд у доктара, выконваюць правілы гігіены і г.д. Арганізатары, са свайго боку, прымаюць адпаведныя меры — але гэта не кідаецца ў вочы і не адцягвае ад работы. Група ў марлевых павязках нас не сустракала, калі вы гэта маеце на ўвазе, — жартам заўважыла Людміла Афанасьеўна. —У цырымоніі адкрыцця «Еўрабачання» (яна транслявалася ў прамым эфіры на Першым украінскім тэлеканале) удзельнічала ў тым ліку прэм'ер-міністр Украіны Юлія Цімашэнка — таксама, як вы разумееце, без маскі.

Хоць эпідэмія грыпу ва Украіне працягваецца, але арганізатары вырашылі не «ўразаць» культурную праграму для канкурсантаў. Напрыклад, учора юныя артысты адправіліся на аглядную экскурсію па Кіеве, а потым правялі некалькі гадзін у буйным забаўляльным дзіцячым цэнтры. Балельшчыкі ж сёння атрымаюць бясплатныя квіткі на фінальны канцэрт у кіеўскім Палацы спорту.

Нагадаем, адкрые дзіцячае «Еўрабачанне-2009» Швецыя, а завершыць — Македонія. Беларускі прадстаўнік Юра Дземідовіч з новай «ліверпульскай чацвёркай» — выхаванцамі капэлы хлопчыкаў Рэспубліканскага музычнага каледжа Ванем Жыгалам, Даніілам Чарняцовым, Уладам Барткевічам і Макарам Казловым — выйдзе на кіеўскую сцэну з песняй «Чароўны трусік» пад нумарам 12. Але яго ўжо цяпер называюць адным з фаварытаў конкурсу.

Дарэчы, сёлета беларуская дэлегацыя прывезла з сабой арыгінальны прома-пакет, распрацаваны дызайнерам Ганнай Гарбачэўскай, — паштоўка-раскладушка, майка, дыск, а таксама клятчаста-футравыя заечыя вушкі, якія выклікаюць асаблівае захапленне ва ўсіх без выключэння канкурсантаў.

НЕ ПРАСПІ!

Прамая трансляцыя фінальнага шоу з Кіева на Першым канале і «Беларусь-ТБ» пачнецца 21 лістапада ў 21.15. Каментаваць конкурс будзе Дзяніс Кур'ян. Гонар абвяшчаць балы ад Беларусі выпаў вучаніцы 6-га класа сталічнай лінгвістычнай гімназіі-каледжа № 24 Арыне Аляшкевіч.

Вікторыя ЦЕЛЯШУК.
Фота прэс-службы БТРК.

У МЕТРО КОЖНЫ ЗМОЖА СТАЦЬ «КАПЕРФІЛЬДАМ»

У касах сталічнага метрапалітэна, што размешчаны на ўваходах на станцыі, больш не будуць прадавацца месячныя праязныя на аснове магнітных картак. Замест іх пасажырам прапануюць бескантактныя радыёкарткі.

— У карыстанні яны нават больш зручныя, чым магнітныя, — патлумачыў начальнік службы руху Мінскага метрапалітэна Рыгор Якімкоў. — З іх дапамогай можна прайсці праз турнікет, не дастаючы такую картку з сумкі ці кішэні. Любы хлопец у вачах сваёй дзяўчыны можа стаць фокуснікам: паклаў бескантактную картку ў пальчатку, назваў прозвішча перад турнікетам, махнуўшы рукой, і — калі ласка, праходзь быццам бы без аплаты (*смяецца*). А калі сур'ёзна, дык дзякуючы таму, што картку не трэба будзе ўстаўляць у турнікет, яе захаванасць значна павялічыцца. Па сваім знешнім выглядзе яна нічым не адрозніваецца ад магнітнай. Праўда, закладны кошт бескантактнай радыёкарткі некалькі большы, чым магнітнай — 2 тысячы рублёў супраць 500 рублёў.

Дарэчы, у каго засталіся магнітныя карткі, іх можна без праблем здаць. «Мы будзем толькі ўдзячныя, — зазначыў далей Рыгор Фёдаравіч. — Яны будуць перададзены агенцтву, што займаецца рэалізацыяй білетнай прадукцыі. І тыя ж месячныя праязныя дакументы на аснове магнітных картак ахвотныя па-ранейшаму змогуць набываць, але толькі ў кіёсках, што належаць згаданаму агенцтву. У касах самога метрапалітэна таксама можна будзе купіць магнітныя карткі, але не месячныя, а, скажам, дэкадныя або на палову месяца, а таксама сумешчаныя — на некалькі відаў транспарту». Паводле слоў суразмоўцы, такі парадак рэчаў будзе захоўвацца да канца гэтага года, які лёс магнітных картак будзе далей — сказаць пакуль цяжка. Хоць, падкрэсліў увогуле Рыгор Якімкоў, за бескантактнымі радыёкарткамі — будучыня.

Сяргей РАСОЛЬКА.

БАНКІ БЕЛАРУСІ ВЫЗВАЛЯЮЦЦА АД АБАВЯЗКОВАГА ПАКРЫЦЦЯ СТРАТАЎ ПА ЭКСПАРТНЫХ КРЭДЫТАХ

У Беларусі выключана абавязковасць удзелу страхавальніка (банка) у пакрыцці магчымых стратаў у выніку непагашэння экспартнага крэдыту. Адказнасць па іх поўнай кампенсацыі (пры надыходзе страхавога выпадку) ускладзена на беларускае РУП экспартна-імпартнага страхавання «Белэксімгарант», якім ажыццяўляецца страхаванне экспартных рызык з падтрымкай дзяржавы. Адпаведны ўказ № 552, якім унесены дапаўненне і змяненні ва ўказ ад 25 жніўня 2006 года № 534 «Аб садзейнічанні развіццю экспарту тавараў (работ, паслуг)», Прэзідэнт Беларусі падпісаў 16 лістапада.

Дакументам удасканальваецца сістэма эканамічнага стымулявання экспарту з выкарыстаннем механізмаў страхавой абароны ад камерцыйных і палітычных экспартных рызык.

Прыняцце ўказа дае магчымасць Нацыянальнаму банку выключыць патрабаванні да банкаў аб фарміраванні спецыяльных рэзерваў на пакрыццё магчымых стратаў ад непагашэння экспартнага крэдыту (у памеры да 100 працэнтаў выдадзенага крэдыту), рызыка непагашэння якога застрахавана ў РУП «Белэксімгарант».

Такім чынам, будзе ліквідаваны стрымальны фактар у развіцці экспартнага крэдытавання, таму будуць павялічаны яго аб'ёмы і пашыраны экспартны патэнцыял краіны.

У мэтах недапушчэння зніжэння фінансавай устойлівасці дзяржаўнай страхавой арганізацыі «Белэксімгарант» указам таксама ўстаноўлены яе ўдзел у пакрыцці стратаў па страхаванні экспартных рызык у межах 5 працэнтаў уласнага капіталу (цяпер — да 20 працэнтаў), а сума, якая перавышае названую велічыню, будзе (як і цяпер) выплачвацца за кошт бюджэтных пазык.

Прэс-служба Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь.

Аляксандр Лукашэнка павіншаваў Аляксандра Мішарына з выбраннем губернатарам Свярдлоўскай вобласці Расіі

Прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка павіншаваў Аляксандра Мішарына з выбраннем губернатарам Свярдлоўскай вобласці Расійскай Федэрацыі.

Прэс-служба Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь.

Яшчэ адзін гарналыжны цэнтр для беларусаў. Цяпер у Мінску

Сапраўдны і, як абяцаюць яго стваральнікі, вельмі якасны гарналыжны цэнтр адкрыецца ўпершыню ў гісторыі Мінска. Тое, што было ў парку «Курасоўшчына» да гэтага — нельга параўноўваць.

Перш за ўсё, «Сонечную даліну» трэба ўбачыць на свае вочы. Так называецца гэта сумеснае прадпрыемства Беларускай федэрацыі гарналыжнага спорту і сноўборда і Мінскага гарадскога выканаўчага камітэта. І, безумоўна, самому паспрабаваць. Тым, хто тут быў раней, будзе цікава даведацца, што асноўны схіл вырас на 12 метраў, стаў даўжэйшы і шырэйшы. Значна павялічылася стартавая пляцоўка, з'явіліся бугельныя пад'ёмнікі, прапускная здольнасць іх цяпер разлічана на 200 чалавек.

Аднак паспрабаваць усё, што прапаноўвае новы гарналыжны цэнтр, можна будзе толькі пасля таго, як выпадзе снег. Тады тут запрацуюць тры схілы — асноўны, вышынёй 25 метраў, даўжынёй 250 метраў і з нахілам 17 працэнтаў, вучэбны і для сноўбордаў, а таксама — лядовы жолаб для катання на цюбінгах.

Але ўжо ў гэтую нядзелю, 22 лістапада, а 14-й гадзіне адбудзецца ўрачыстае адкрыццё гэтага ўнікальнага спартыўнага аб'екта, які пабудаваны так, каб быць запатрабаваным у любое надвор'е і ў любы сезон. У дзень адкрыцця, напрыклад, бясплатна (!) будзе працаваць горка для катання на санях «табаган» (нагадвае «амерыканскія горкі»). У гэты ж дзень тут, нягледзячы на адсутнасць снегу, для гасцей будуць арганізаваны паказальныя выступленні сноўбардыстаў (на схіл дзеля гэтага прывязуць штучны снег з лядовых пляцовак горада), а таксама — конныя выступленні, канцэрт зорак эстрады, а актыўныя члены клубаў «Аптымаліст» і «Саратнік» прадэманструюць прыгажосць здаровага духу ў здаровым целе. Ужо цяпер у Цэнтры працуе кавярня «Мясцечка», а на пад'ездзе абсталяваны паркоўкі.

Аднак галоўная мэта, для якой сталічны гарналыжны цэнтр ствараўся, — гэта магчымасць падрыхтоўкі спартсменаў-гарналыжнікаў і сноўбардыстаў, а таксама навучанне ўсіх аматараў гэтым відам спорту.

— На базе «Сонечнай даліны» будзе працаваць гарадская дзіцяча-юнацкая школа па гарналыжным спорце і сноўбордзе, — расказаў журналістам на прэс-канферэнцыі ў Нацыянальным прэс-цэнтры **дырэктар гарналыжнага цэнтра ў парку «Курасоўшчына» Іван ТРУБАЧАЎ.** — А таксама — трэнеры, якія за плату будуць навучаць ахвотных любога ўзросту. Для навічкоў мы набылі таксама два гарналыжныя трэнажоры «Гарнастай».

Як толькі галоўны будынак «Даліны» будзе здадзены ў эксплуатацыю, там пачне працаваць пракат гарналыжнага і сноўборднага абсталявання. Нават калі снег выпадзе раней, чым завяршаць сваю работу будаўнікі, часовы пункт пракату будзе адкрыты. Прадугледжана тут і сістэма штучнага асняжэння, якая таксама будзе працаваць трошкі пазней і толькі пры тэмпературы не вышэй за — 5° С. Што датычыцца цэнаў, то канчаткова яны пакуль не вызначаны, але кіраўніцтва «Даліны» абяцае, што яны будуць не вышэйшыя за сіліцкія. Вядома ўжо, што адзін спуск на табангу будзе каштаваць 3 тысячы рублёў.

— Рэканструкцыя гарналыжнага цэнтра «Сонечная даліна» прадугледжвае дзве чаргі, — расказаў **выканаўчы дырэктар Беларускай федэрацыі гарналыжнага спорту і сноўборду Грыгорый ЛЯДАЎ.** — Пазней тут з'явяцца лодачная станцыя, водныя атракцыёны, лыжаролерная траса, веласіпедныя і бегавая дарожкі, а таксама гасцініца. Будуць працаваць крамы спартыўнага адзення.

Парк «Курасоўшчына» знаходзіцца па вуліцы Казінца, 81-1, рэжым яго працы: з 10 да 22 гадзін, выхадны — аўторак.

Вольга МЯДЗВЕДЗЕВА.

Просьба ко всем гражданам и юридическим лицам, имеющим какие-либо сведения о **Шаманаевой Антонине Ивановне,** 1968 г.р., уроженке **Городокского района,** последнее место жительство: Городокский район, д. Антоненки, сообщить в двухмесячный срок с момента публикации данного объявления в суд Октябрьского района г. Витебска по адресу: г. Витебск, ул. Правды, д. 34, каб. 2.14 или 2.6, тел.: 47 71 13, 47 73 39.

Просьба ко всем гражданам и юридическим лицам, имеющим какие-либо сведения о **Дорожкиной Галине Петровне,** 10.04.1968 г.р., уроженке **г. Витебска,** последнее место жительства: г. Витебск, ул. Чапаева, 13—25, сообщить в двухмесячный срок с момента публикации данного объявления в суд Октябрьского района г. Витебска по адресу: г. Витебск, ул. Правды, д. 34, каб. 2.14 или 2.6, тел.: 47 71 13, 47 73 39.

Минский городской центр недвижимости

УП «МИНСКИЙ ГОРОДСКОЙ ЦЕНТР НЕДВИЖИМОСТИ» ИНФОРМИРУЕТ:

1. Информацию об изменении извещения о проведении 27 ноября 2009 года открытого аукциона № 05-А-09, опубликованную в газете «Звязда» от 17.11.2009, **считать недействительной.**

2. В извещении о проведении 27 ноября 2009 года открытого аукциона № 05-А-09 на право заключения договоров аренды земельных участков в г. Минске (газета «Звязда» от 23.10.2009, газета «Вечерний Минск» от 23.10.2009) вместо слов «Аукцион состоится 27 ноября 2009 года в 11.00» **следует читать «Аукцион состоится 27 ноября 2009 года в 10.00».**

УП «КОМПЛЕКС КОНСАЛТ» (организатор торгов)

ПРОВОДИТ ОТКРЫТЫЙ АУКЦИОН

по продаже следующих объектов недвижимости:

■ **Лот № 1** — отдельностоящее здание общей площадью 295,2 м², расположенное на земельном участке площадью 0,041 га. Адрес: г. Минск, ул. М. Лынькова, 77. Начальная стоимость — 774 000 000 белорусских рублей.

■ **Лот № 2** — здание склада арочного типа общей площадью 1 117,6 м². Земельный участок в постоянном пользовании площадью 0,7638 га. Адрес: Молодечненский район, д. Красное, ул. 1 Мая, д. 100. Начальная стоимость — 220 000 000 белорусских рублей с учетом НДС (18 %).

■ **Лот № 3** — здание общей площадью 853,8 м². Земельный участок в постоянном пользовании площадью 1 0727,0 га. Адрес: Минский район, Юго-западная окраина п. Селец. Начальная стоимость — 96 600 000 белорусских рублей.

Аукцион состоится **22 декабря 2009 года в 11.00** по адресу: г. Минск, ул. Октябрьская, 19Б, к. 209. Задаток в размере 10 % от начальной стоимости лота перечисляется на р/с УП «Комплекс Консалт» № 3012095930001 в ОАО «Технобанк» г. Минска, код 182, УНП 190454930. Заявки и документы, а также консультации по вопросам участия в аукционе осуществляются с **19.11.2009 по 21.12.2009** в рабочие дни с 11.00 до 16.00 по адресу: г. Минск, ул. Свердлова, 2, литер В, пом. 1/К. Срок окончания приема заявок — **21.12.2009 г. в 16.00.**

Телефоны для справок: (017) 200 42 79, (029) 6 922 644, 682 29 62.

УНП 190454930.

Закон Рэспублікі Беларусь

АБ УНЯСЕННІ ЗМЯНЕННЯЎ І ДАПАЎНЕННЯЎ У НЕКАТОРЫЯ ЗАКОНЫ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ ПА ПЫТАННЯХ ДЗЯРЖАЎНАЙ РЭГІСТРАЦЫІ І ЛІКВІДАЦЫІ (СПЫНЕННЯ ДЗЕЙНАСЦІ) СУБ'ЕКТАЎ ГАСПАДАРАННЯ

Прыняты Палатай прадстаўнікоў 8 кастрычніка 2009 года
Ухвалены Саветам Рэспублікі 22 кастрычніка 2009 года

Артыкул 1. Унесці ў Закон Рэспублікі Беларусь ад 18 лютага 1991 года «Аб сялянскай (фермерскай) гаспадарцы» ў рэдакцыі Закона Рэспублікі Беларусь ад 19 ліпеня 2005 года (Ведамасці Вярхоўнага Савета Беларускай ССР, 1991 г., № 12 (14), ст. 125; Нацыянальны рэестр прававых актаў Рэспублікі Беларусь, 2005 г., № 122, 2/1141; 2008 г., № 175, 2/1494) наступныя змяненні і дапаўненне:

1. У артыкуле 5:

у частцы першай пункта 1:

у абзацы трэцім словы «імя, імя па бацьку, пашпартныя звесткі» замяніць словамі «ўласнае імя, імя па бацьку, звесткі дакумента, які сведчыць асобу»;

у абзацы трынаццатым словы «спынення яго дзейнасці» замяніць словамі «яго ліквідацыі»;

пункт 3 пасля слоў «змяненні і» дапоўніць словам «(або)».

2. У артыкуле 6:

з пункта 1 другі сказ выключыць;

пункт 3 выключыць.

3. Артыкул 7 выкласці ў наступнай рэдакцыі:

«Артыкул 7. Дзяржаўная рэгістрацыя фермерскай гаспадаркі

1. Фермерская гаспадарка лічыцца створанай з даты яе дзяржаўнай рэгістрацыі.

2. Дзяржаўная рэгістрацыя фермерскай гаспадаркі ажыццяўляецца ў адпаведнасці з заканадаўчымі актамі.

Для мэтаў дзяржаўнай рэгістрацыі месцам знаходжання фермерскай гаспадаркі можа з'яўляцца жылое памяшканне (кватэра, жылы дом), якое належыць кіраўніку фермерскай гаспадаркі на праве ўласнасці (у тым ліку на праве долевай або сумеснай уласнасці) або з'яўляецца яго пастаянным месцам жыхарства (за выключэннем жылога памяшкання дзяржаўнага жыллёвага фонду).».

4. З пункта 1 артыкула 22 словы «і статута фермерскай гаспадаркі» выключыць.

5. Пункт 1 артыкула 31 выкласці ў наступнай рэдакцыі:

«1. Ліквідацыя фермерскай гаспадаркі ажыццяўляецца па падставах і ў парадку, прадугледжаных заканадаўчымі актамі.».

Артыкул 2. Унесці ў Закон Рэспублікі Беларусь ад 8 студзеня 1998 года «Аб сумесным домаўладанні» (Ведамасці Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, 1998 г., № 7, ст. 88) наступныя змяненні і дапаўненне:

1. У артыкуле 13:

у частцы другой словы «дзяржаўныя датацыі» замяніць словам «субсідыі»;

у частцы трэцяй словы «Датацыі» і «або мясцовага бюджэту» замяніць адпаведна словамі «Субсідыі» і «і (або) мясцовых бюджэтаў».

2. У артыкуле 20:

пасля часткі чацвёртай дапоўніць артыкул часткай наступнага зместу:

«Адносіны паміж заснавальнікамі таварыстваў уласнікаў у сувязі са стварэннем таварыства могуць рэгулявацца дагаворам аб стварэнні таварыства ўласнікаў, які падпісваецца ўсімі заснавальнікамі таварыства ўласнікаў.»;

часткі пятую — сёмую лічыць адпаведна часткамі шостай — восьмай;

у частцы сёмай слова «моманту» замяніць словам «даты»;

у частцы восьмай словы «статутнымі дакументамі» і «датацый» замяніць адпаведна словамі «статутам» і «субсідый».

3. артыкулы 21 і 22 выкласці ў наступнай рэдакцыі:

«Артыкул 21. Установчы дакумент таварыства ўласнікаў

Установчым дакументам таварыства ўласнікаў з'яўляецца яго статут.

Статут таварыства ўласнікаў зацвярджаецца агульным сходам яго заснавальнікаў — уласнікаў нерухомай маёмасці сумеснага домаўладання. У выпадку, прадугледжаным часткай чацвёртай артыкула 20 гэтага Закона, статут таварыства ўласнікаў можа быць зацверджаны забудоўшчыкам.

Тыпавы статут таварыства ўласнікаў зацвярджаецца Саветам Міністраў Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 22. Дзяржаўная рэгістрацыя таварыства ўласнікаў

Дзяржаўная рэгістрацыя таварыства ўласнікаў ажыццяўляецца ў адпаведнасці з заканадаўчымі актамі Рэспублікі Беларусь.».

4. У частцы чацвёртай артыкула 25 словы «ўстаноўчымі дакументамі» замяніць словам «статутам».

5. Артыкул 28 выкласці ў наступнай рэдакцыі:

«Артыкул 28. Ліквідацыя таварыства ўласнікаў

Таварыства ўласнікаў можа быць ліквідавана па рашэнні:

агульнага сходу яго членаў. Пры гэтым агульны сход павінен выбраць іншы спосаб кіравання нерухомай маёмасцю сумеснага домаўладання, за выключэннем выпадку, прадугледжанага абзацам трэцім часткі другой артыкула 6 гэтага Закона;

гаспадарчага суда па падставах і ў парадку, прадугледжаных заканадаўчымі актамі Рэспублікі Беларусь;

уласніка нерухомай маёмасці сумеснага домаўладання ў выпадку, прадугледжаным абзацам другім часткі другой артыкула 6 гэтага Закона.

Пры ліквідацыі таварыства ўласнікаў яго маёмасць, што засталася пасля задавальнення патрабаванняў крэдытораў, размяркоўваецца паміж членамі гэтага таварыства ў парадку, які вызначаецца яго статутам.».

Артыкул 3. Унесці ў Інвестыцыйны кодэкс Рэспублікі Беларусь ад 22 чэрвеня 2001 года (Нацыянальны рэестр прававых актаў Рэспублікі Беларусь, 2001 г., № 62, 2/780; 2004 г., № 126, 2/1062; 2006 г., № 122, 2/1256; 2008 г., № 175, 2/1494) наступныя змяненні і дапаўненні:

1. У частцы другой артыкула 16 і абзацы першым часткі першай артыкула 40 словы «бюджэце Рэспублікі Беларусь на чарговы фінансавы (бюджэтны)» замяніць словамі «рэспубліканскім бюджэце на чарговы фінансавы».

2. У частцы другой артыкула 32 словы «Рэспубліку Беларусь аб бюджэце на чарговы фінансавы (бюджэтны)» замяніць словамі «аб рэспубліканскім бюджэце на чарговы фінансавы».

3. У частцы чацвёртай артыкула 77 словы «Мінімальныя памеры статутных фондаў іншых арганізацый і парадак іх стварэння вызначаюцца заканадаўчымі актамі» замяніць словамі «Іншыя арганізацыі ствараюцца і дзейнічаюць у парадку, вызначаным заканадаўствам».

4. У артыкуле 80:

частку другую выкласці ў наступнай рэдакцыі:

«Усе камерцыйныя арганізацыі з замежнымі інвестыцыямі разглядаюцца як камерцыйныя сумесныя або камерцыйныя замежныя арганізацыі.»;

частку пятую дапоўніць словамі «(устаноўчым дагаворы — для камерцыйнай арганізацыі, якая дзейнічае толькі на падставе статутнага дагавора)».

5. Артыкул 83 выкласці ў наступнай рэдакцыі:

«Артыкул 83. Дзяржаўная рэгістрацыя камерцыйных арганізацый з замежнымі інвестыцыямі, змяненняў і (або) дапаўненняў, якія ўносяцца ў іх статуты (устаноўчыя дагаворы)

Дзяржаўная рэгістрацыя камерцыйных арганізацый з замежнымі інвестыцыямі, змяненняў і (або) дапаўненняў, якія ўносяцца ў статуты камерцыйных арганізацый з замежнымі інвестыцыямі (устаноўчыя дагаворы — для камерцыйных арганізацый, якія дзейнічаюць толькі на падставе ўстаноўчых дагавораў), ажыццяўляецца ўпаўнаважаным дзяржаўным органам (далей — рэгіструючы орган) у парадку, вызначаным заканадаўчымі актамі Рэспублікі Беларусь.

Камерцыйная арганізацыя з замежнымі інвестыцыямі лічыцца створанай з даты яе дзяржаўнай рэгістрацыі.».

6. Артыкулы 84—86 і 89 выключыць.

7. У артыкуле 87:

у частцы першай словы «ўстаноўчых дакументах» замяніць словамі «статуце (устаноўчым дагаворы — для камерцыйнай арганізацыі, якая дзейнічае толькі на падставе ўстаноўчага дагавора)», словы «з дня дзяржаўнай рэгістрацыі» і «з дня рэгістрацыі» замяніць словамі «з даты дзяржаўнай рэгістрацыі»;

у частцы другой словы «ўстаноўчых дакументах» замяніць словам «статуце»;

частку пятую выключыць;

частку шостую лічыць часткай пятай;

у частцы пятай лічбы «10» замяніць лічбай «3».

8. Дапоўніць Кодэкс артыкулам 87[1] наступнага зместу:

«Артыкул 87[1]. Прадаўжэнне тэрміну фарміравання статутнага фонду

Рэгіструючы орган мае права прадоўжыць тэрмін фарміравання статутнага фонду камерцыйнай арганізацыі з замежнымі інвестыцыямі, за выключэннем арганізацый, статутны фонд якіх павінен быць сфарміраваны ў поўным аб'ёме да іх дзяржаўнай рэгістрацыі, на тэрмін да шасці месяцаў з дня заканчэння адпаведнага тэрміну фарміравання статутнага фонду, устаноўленага часткай першай артыкула 87 гэтага Кодэкса.

Для разгляду пытання аб прадаўжэнні тэрміну фарміравання статутнага фонду камерцыйнай арганізацыі з замежнымі інвестыцыямі ў рэгіструючы орган падаюцца наступныя дакументы:

заява з выкладаннем прычын немагчымасці фарміравання статутнага фонду камерцыйнай арганізацыі з замежнымі інвестыцыямі ў адпаведны тэрмін фарміравання статутнага фонду і ўказаннем віду выпускаемай прадукцыі (выконваемых работ, аказваемых паслуг), колькасці прадукцыі (работ, паслуг), якая пастаўляецца на экспарт, колькасці і віду выпускаемай імпартазамяшчальнай прадукцыі (работ, паслуг), памеру статутнага фонду, сфарміраванага на дату падачы заявы, колькасці работнікаў і інфармацыі аб удзеле ў сацыяльных праграмах;

баланс камерцыйнай арганізацыі з замежнымі інвестыцыямі за апошні справаздачны перыяд, за выключэннем выпадкаў, калі заканадаўчымі актамі Рэспублікі Беларусь прадугледжана вызваленне ад абавязку вядзення бухгалтарскага ўліку і справаздачнасці.

У выпадку неабходнасці рэгіструючы орган запрошвае ў падатковых органаў па месцы пастаноўкі на ўлік камерцыйнай арганізацыі з замежнымі інвестыцыямі даведку аб адсутнасці ў яе запазычанасці перад бюджэтам, у тым ліку дзяржаўнымі мэтавымі бюджэтнымі фондамі.

Рашэнне аб прадаўжэнні тэрміну фарміравання статутнага фонду камерцыйнай арганізацыі з замежнымі інвестыцыямі прымаецца рэгіструючым органам на працягу 30 дзён з дня падачы дакументаў, прадугледжаных часткай другой гэтага артыкула.».

9. У артыкуле 88:

у частцы трэцяй словы «падпісання дагавора аб стварэнні камерцыйнай арганізацыі з замежнымі інвестыцыямі і (або) зацвярджэння статута» замяніць словамі «зацвярджэння статута камерцыйнай арганізацыі з замежнымі інвестыцыямі (заключэння ўстаноўчага дагавора — для камерцыйнай арганізацыі, якая дзейнічае толькі на падставе ўстаноўчага дагавора)»;

у частцы чацвёртай словы «падпісання дагавора аб стварэнні камерцыйнай арганізацыі з замежнымі інвестыцыямі і (або) зацвярджэння яе статута» замяніць словамі «зацвярджэння статута камерцыйнай арганізацыі з замежнымі інвестыцыямі (заключэння ўстаноўчага дагавора — для камерцыйнай арганізацыі, якая дзейнічае толькі на падставе ўстаноўчага дагавора)»;

у частцы восьмай словы «ў парадку, які вызначаецца» замяніць словамі «ў выпадку і парадку, якія вызначаюцца».

10. У частках першай і трэцяй артыкула 90 словы «ўстаноўчымі дакументамі» замяніць словамі «статутам (устаноўчым дагаворам — для камерцыйнай арганізацыі, якая дзейнічае толькі на падставе ўстаноўчага дагавора)».

Артыкул 4. Унесці ў Закон Рэспублікі Беларусь ад 25 лютага 2002 года «Аб спажывецкай кааперацыі (спажывецкіх таварыствах, іх саюзах) у Рэспубліцы Беларусь» (Нацыянальны рэестр прававых актаў Рэспублікі Беларусь, 2002 г., № 28, 2/842) наступныя змяненні:

1. У частцы пятай артыкула 29 словы «з дня» і «заканадаўствам» замяніць адпаведна словамі «з даты» і «заканадаўчымі актамі».

2. Артыкул 39 выкласці ў наступнай рэдакцыі:

«Артыкул 39. Дзяржаўная рэгістрацыя спажывецкіх таварыстваў і саюзаў спажывецкіх таварыстваў, змяненняў і (або) дапаўненняў, якія ўносяцца ў іх статуты

Спажывецкія таварыствы і саюзы спажывецкіх таварыстваў набываюць правы юрыдычнай асобы з даты іх дзяржаўнай рэгістрацыі.

Дзяржаўная рэгістрацыя спажывецкіх таварыстваў і саюзаў спажывецкіх таварыстваў, змяненняў і (або) дапаўненняў, якія ўносяцца ў іх статуты, ажыццяўляецца ў адпаведнасці з заканадаўчымі актамі Рэспублікі Беларусь.

Пры змяненні складу членаў спажывецкага таварыства і саюза спажывецкіх таварыстваў змяненні і (або) дапаўненні ў іх статуты не ўносяцца.».

3. У частцы першай артыкула 41 слова «заканадаўствам» замяніць словамі «заканадаўчымі актамі».

Артыкул 5. Унесці ў артыкул 13 Закона Рэспублікі Беларусь ад 9 студзеня 2006 года «Аб гідраметэаралагічнай дзейнасці» (Нацыянальны рэестр прававых актаў Рэспублікі Беларусь, 2006 г., № 9, 2/1190) наступныя змяненні:

назву артыкула выкласці ў наступнай рэдакцыі:

«Артыкул 13. Прававыя падставы вытворчасці гідраметэаралагічнай інфармацыі»;

частку першую выключыць;

часткі другую — пятую лічыць адпаведна часткамі першай — чацвёртай.

Артыкул 6. Унесці ў Закон Рэспублікі Беларусь ад 10 мая 2007 года «Аб рэкламе» (Нацыянальны рэестр прававых актаў Рэспублікі Беларусь, 2007 г., № 119, 2/1321) наступныя дапаўненне і змяненне:

1. Частку першую пункта 5 артыкула 10 дапоўніць словамі «або статута (устаноўчага дагавора — для камерцыйнай арганізацыі, якая дзейнічае толькі на падставе ўстаноўчага дагавора) са штампам, які сведчыць аб правядзенні дзяржаўнай рэгістрацыі».

2. У частцы першай пункта 1 артыкула 27 словы «з прад'яўленнем яго арыгінала» замяніць словамі «або статута (устаноўчага дагавора — для камерцыйнай арганізацыі, якая дзейнічае толькі на падставе ўстаноўчага дагавора) са штампам, які сведчыць аб правядзенні дзяржаўнай рэгістрацыі, з прад'яўленнем арыгінала адпаведнага дакумента або яго натарыяльна засведчанай копіі».

Артыкул 7. Пры неабходнасці прывядзення юрыдычнымі асобамі статутаў (устаноўчых дагавораў — для камерцыйных арганізацый, якія дзейнічаюць толькі на падставе ўстаноўчых дагавораў) у адпаведнасць з гэтым Законам змяненні і (або) дапаўненні ўносяцца ў статуты (устаноўчыя дагаворы) пры ўнясенні ў іх іншых змяненняў і (або) дапаўненняў, якія падлягаюць дзяржаўнай рэгістрацыі ў адпаведнасці з патрабаваннямі заканадаўства. Да прывядзення ў адпаведнасць з гэтым Законам статуты (устаноўчыя дагаворы) дзейнічаюць у частцы, якая не супярэчыць гэтаму Закону.

Артыкул 8. Савету Міністраў Рэспублікі Беларусь у трохмесячны тэрмін прыняць меры, неабходныя для рэалізацыі палажэнняў гэтага Закона.

Артыкул 9. Гэты Закон уваходзіць у сілу праз дзесяць дзён пасля яго афіцыйнага апублікавання.

Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь
А. ЛУКАШЭНКА

9 лістапада 2009 года, г. Мінск.
№ 55—З

ГОМЕЛЬСКИЙ ГОРОДСКОЙ ИСПОЛНИТЕЛЬНЫЙ КОМИТЕТ 21 декабря 2009 г. проводит открытый аукцион по продаже земельных участков в г. Гомеле под индивидуальное жилищное строительство

№ лота	Адрес земельного участка: г. Гомель	Кадастровый номер участка	Площадь (м.кв.)	Начальная цена, бел. рублей	Сумма задатка, бел. рублей	Затраты на подготовку документации, бел. рублей	Условия продажи объекта, целевое назначение	Характеристика инженерных коммуникаций, строений и сооружений, инженерно-геологических условий	Порядок предварительного ознакомления с земельными участками	Состояние окружающей среды
1	ул. Руднянская, 30, район п. Прибор. См. примечание 2	340100000006003164	1123	5 400 000	500 000	522 385	в собственность, для строительства и обслуживания одноквартирного жилого дома	«Район застройки расположен на расстоянии 10 км от городской черты. Подъезд осуществляется рейсовым автобусом, железнодорожным транспортом, маршрутными такси. По инженерным сетям имеется водопровод, газопровод, ливневая канализация и электроснабжение. Внутриквартальные дороги имеют грунтовое покрытие. См. примечание 1»	Ознакомиться с документацией можно по адресу: г. Гомель, ул. Советская, 21а, управления коммунальной собственности и приватизации горисполкома, кабинет № 4; с участками в натуре – по месту нахождения участков	Благоприятное. Район защищен лесным массивом и удален на значительное расстояние от промышленных предприятий.
2	ул. Руднянская, 31, район п. Прибор. См. примечание 2	340100000006003438	1125	5 500 000	500 000	375 268				
3	ул. Волковичская, 25, район п. Прибор. См. примечание 2	340100000005004815	1103	5 400 000	500 000	386 932				
4	ул. Волковичская, 17, район п. Прибор. См. примечание 2	340100000005004319	1102	5 400 000	500 000	457 715				
5	ул. Тереническая, 20, район п. Прибор См. примечание 2	340100000006003439	1099	5 400 000	500 000	356 707				
6	ул. Тереническая, 9, район п. Прибор. См. примечание 2	340100000006003442	1098	5 400 000	500 000	396 098				
7	ул. Узовская, 31, район п. Прибор. См. примечание 2	340100000005004318	1125	5 400 000	500 000	452 895				
8	ул.Узовская, 22, район п. Прибор. См. примечание 2	340100000005004315	1123	5 400 000	500 000	522 385				
9	ул. Поперечная 3-я, 33. См. примечание 3	340100000006004102	766	14 640 175	1 400 000	856 936		Подъезд осуществляется рейсовым автобусом, маршрутными такси. По инженерным сетям имеется водопровод, газопровод и электроснабжение. Внутриквартальные дороги имеют грунтовое покрытие.		Благоприятное.

1. Организатор аукционных торгов – управление коммунальной собственности и приватизации горисполкома.

2. Объекты выставляются на аукционные торги в соответсвии с Положением о порядке организации и проведения аукционов по продаже земельных участков в частную собственность, утвержденным постановлением Совета Министров Республики Беларусь от 26.03.2008 г. № 462. Всем желающим предоставляется возможность предварительно ознакомиться с документами по каждому объекту в натуре.

3. **Аукцион состоится 21 декабря 2009 г. в 15.00** в Гомельском горисполкоме по адресу: г. Гомель, ул. Советская, 16, при наличии не менее двух участников на каждый лот.

4. К участию допускаются физические лица, граждане Республики Беларусь, подавшие в комиссию следующие документы: заявление по установленной форме; заверенные банком копии платежных поручений, подтверждающие внесение задатка в размере, указанном в извещении, на р/с 3642402000239 в филиале 300 ГОУ ОАО «АСБ Беларусбанк» г. Гомель, ул. Фрунзе, 6а, МФО 151501661; УНП 400251518 управление коммунальной собственности и приватизации горисполкома.

Кроме того, представляются: гражданином – копия документа, содержащего идентификационные сведения гражданина, без нотариального засвидетельствования; представителем гражданина – нотариально удостоверенная доверенность. При подаче документов на участие в аукционе граждане Республики Беларусь предъявляют паспорт, представители граждан – документ, удостоверяющий личность.

5. Кроме стоимости предмета аукциона и затрат на подготовку документации, победитель обязан возместить организатору торгов затраты на подготовку и проведение аукциона. Оплата стоимости предмета аукциона и возмещение расходов, связанных с проведением аукциона, подготовкой документации осуществляется в установленном порядке в течение 10 рабочих дней со дня принятия Гомельским горисполкомом решения о предоставлении победителю земельного участка.

6. Документы для участия в торгах принимаются по рабочим дням с **9.00 до 17.00 по 15 декабря 2009 г.** включительно по адресу: г. Гомель, ул. Советская, 21а, управление коммунальной собственности и приватизациии горисполкома (каб. № 4). Заключительная регистрация участников аукциона с 14.00 до 14.50 в день аукциона по указанному выше адресу.

Примечания: 1. На перспективу развития по проекту застройки п. Прибор предусмотрено размещение объектов социального, культурно-бытового обслуживания совместно с развитием и расширением существующих объектов Приборского сельского Совета (в связи с тем, что район застройки примыкает к существующей деревне Прибор).

2. Плодородный слой почвы с места застройки снять, сохранить и использовать для благоустройства территории застройки.

3. Ограничения в использовании земельного участка – водоохранная зона р. Сож вне прибрежной полосы площадью 0,0766 га. Плодородный слой почвы с места застройки снять и использовать для улучшения плодородия участка.

КОНТАКТНЫЕ ТЕЛЕФОНЫ: 77 69 35; 77 67 27; факс: 77 67 27. Информация размещена на сайте: www.qorod.qomel.by

ГОМЕЛЬСКИЙ ГОРОДСКОЙ ИСПОЛНИТЕЛЬНЫЙ КОМИТЕТ 22 декабря 2009 г. проводит открытый аукцион на право заключения договоров аренды земельных участков в г. Гомеле

№ лота	Адрес земельного участка: г. Гомель	Кадастровый номер участка	Площадь, га	Целевое назначение – строительство	Качество земли	Характеристика расположенных на участке инженерных коммуникаций, строений, сооружений, инженерно-технических условий. Инженерно-геологические условия будут определены на стадии производства проектно-изыскательских работ	Срок аренды, (лет)	Затраты на подготовку документации, бел. рублей	Начальная стоимость, бел. рублей	Сумма задатка, бел. рублей
1	ул. Мазурова (участок № 1 и участок № 2)	340100000001004200 340100000001004201	0,1189 0,0377	оздоровительного центра (медицинские услуги, парикмахерская, фотоуслуги, ателье, цветочный магазин)	к землям сельскохозяйственного назначения не относятся	участок свободен от застройки. Подъезд будет осуществляться по существующей дорожной сети. Ограничения в использовании: участок № 1 – охранная зона канализации – 0,0038 га, охранная зона подземной кабельной линии связи, подземной кабельной линии электропередачи – 0,0196; участок № 2 – охранная зона канализации – 0,0042 га.	99	624 661	89 923 009	8 990 000
2	район улиц Озерная-Приозерная	340100000003002268	0,0855	здания специолизированного для общественного питания (кафе с летней торговой площадкой)		участок свободен от застройки. Подъезд будет осуществляться по существующей дорожной сети. Ограничения в использовании: прибрежная полоса пруда – 0,0855 га.	30	1 334 091	16 756 150	1 675 000
3	ул. Чечерская	340100000002004549	0,0894	магазина продовольственных товаров		участок свободен от застройки. Подъезд будет осуществляться по существующей дорожной сети. Ограничения в использовании: охранная зона канализации, водопровода – 0,0146 га.	50	981 476	16 795 640	1 679 000
4	ул. Чечерская	340100000002004567	0,0888	здания специолизированного розничной торговли промышленными (продовольственными) товарами. См. примечание		участок свободен от застройки. Ограничения в использовании: охранная зона подземной линии электропередачи, водопровода, канализации, теплотрассы – 0,0169 га.	50	1 323 992	10 559 610	1 055 000
5	ул. Нижнебрилевская	340100000004001161	0,0300	магазина продовольственных товаров		участок свободен от застройки. Подъезд будет осуществляться по существующей дорожной сети. Ограничения в использовании: охранная зона напорной канализации – 0,0006 га.	50	551 580	4 129 820	412 000
6	пл. Ленина в районе Киевского спуска	340100000001004410	0,0036	установка рекламного светодиодного экрана		участок свободен от застройки. Подъезд будет осуществляться по существующей дорожной сети.	5	489 215	321 830	32 000
7	пл. Восстания между фабрикой «Труд» и фабрикой «8 марта»	340100000001004408	0,0036	установка рекламного светодиодного экрана		участок свободен от застройки. Подъезд будет осуществляться по существующей дорожной сети.	5	521 311	67 040	6 000

1. Организатор аукционных торгов – управление коммунальной собственности и приватизации горисполкома.

2. Объекты выставляются на аукционные торги в соответствии с Положением о порядке организации и проведения аукционов на право заключения договоров аренды земельных участков, утвержденным постановлением Совета Министров Республики Беларусь от 26.03.2008 г. № 462. Всем желающим предоставляется возможность предварительно ознакомиться с документами по каждому объекту в натуре.

3. **Аукцион состоится 22 декабря 2009 г. в 15.00** в управлении коммунальной собственности и приватизации горисполкома по адресу: г. Гомель, ул.Советская, 21а, при наличии не менее двух участников на каждый лот.

4. К участию в аукционе допускаются лица, подавшие в комиссию следующие документы: заявление по установленной форме; заверенные банком копии платежных поручений о внесении задатка в размере, указанном в извещении, на р/с 3642402000239 в филиале 300 ГОУ ОАО «АСБ Беларусбанк» г. Гомель, ул. Фрунзе, 6а, МФО 151501661; УНП 400251518 управление коммунальной собственности и приватизации горисполкома.

4.1. Представители или уполномоченные должностные лица юридических лиц Республики Беларусь представляют доверенность, выданную юридическим лицом, или документ, подтверждающий полномочия должностного лица, копии документов, подтверждающих государственную регистрацию юридического лица без нотариального засвидетельствования, документ с указанием банковских реквизитов юридического лица.

4.2. Идивидуальные предприниматели - копию свидетельства о государственной регистрации без нотариального засвидетельствования;

4.3. Представители гражданина или индивидуального предпринимателя – нотариально удостоверенную доверенность.

4.4. Представители или уполномоченные должностные лица иностранного юридического лица - легализованные в установленном порядке копии учредительных документов и выписку из торгового реестра страны происхождения (выписка должна быть произведена в течение года до подачи заявления на участие в аукционе) либо иное эквивалентное доказательство юридического статуса в соответствии с законодательством страны происхождения с засвидетельствованным в установленном порядке переводом на белорусский (русский) язык; представители иностранного юридического лица или гражданина - легализованную в установленном порядке доверенность, документ о финансовой состоятельности, выданный обслуживающим банком или другой кредитно-финансовой организацией, с засвидетельствованным в установленном порядке переводом на белорусский (русский) язык.

4.5. При подаче документов на участие в аукционе граждане, представители юридических лиц и граждан предъявляют документ, удостоверяющий личность.

5. Кроме стоимости предмета аукциона и затрат на подготовку документации, победитель обязан возместить организатору торгов затраты на подготовку и проведение аукциона. Оплата стоимости предмета аукциона и возмещение расходов, связанных с проведением аукциона, подготовкой документации осуществляется в установленном порядке в течение 10 рабочих дней со дня принятия Гомельским горисполкомом решения о предоставлении победителю земельного участка.

6. Документы для участия в торгах принимаются по рабочим дням **с 9.00 до 17.00 по 16 декабря 2009 г.** включительно в управлении коммунальной собственности и приватизации (каб. № 4).

Заключительная регистрация участников аукциона с 14.00 до 14.50 в день аукциона по адресу: г. Гомель, ул. Советская, 21а, каб. № 4.

Примечание: плодородный слой почвы снять, сохранить и использовать для благоустройства и озеленения прилегающей территории.

Контактные телефоны: 77 69 35; 77 67 27, факс: 77 48 85. Наш сайт – www. gorod.gomel.by

Краіна здароўя

Выпуск № 47 (161)

ШМАТАБЛІЧНАЯ АРЫТМІЯ

Іншы раз вам здаецца, што сэрца гатовае выскачыць з грудзей, а часам яно нібы замірае? Праверце, ці няма ў вас арытміі...

АРЫТМІЯ — парушэнне частаты, рэгулярнасці і паслядоўнасці сардэчных скарачэнняў.

У сэрцы існуюць асаблівыя клеткі, здольныя самастойна выпрацоўваць электрычны імпульс. Пад уплывам электрычнага імпульсу сэрца скарачаецца. Клеткі, якія выпрацоўваюць імпульс, называюць вадзіцелем рытму. У норме вадзіцелем рытму з'яўляецца сінусавы вузел, размешчаны ў сценцы правага перадсэрдзя, таму нармальны па крыніцы паходжання сардэчны рытм называюць сінусавым. Нармальная частата сардэчных скарачэнняў у стане спакою ў дарослага чалавека складае 66—80 удараў у хвіліну.

Выклікаць збой гэтай узгодненай работы могуць ішэмічная хвароба сэрца, інфекцыйныя, запаленчыя захворванні, асабліва калі яны суправаджаюцца змяненнем тэмпературы цела, парушэнні дзейнасці шчытападобнай залозы, гіпертанічная хвароба. Высокая рызыка развіцця арытміі ў людзей, якія пакутуюць ад цукровага дыябету, асабліва калі ён спалучаецца з атлусценнем і павышаным артэрыяльным ціскам. У здаровага чалавека справакаваць арытмію могуць сытная ежа, цеснае адзенне, запоры, укусы насякомых, некаторыя лекавыя прэпараты, стрэс і, безумоўна, шкодныя звычкі — курэнне, злоўжыванне алкаголем. Схільнасць да арытміі можа перадавацца ў спадчыну, а можа быць і ўскладненнем пасля хірургічнай аперацыі на сэрцы.

Існуе некалькі тыпаў арытміі. Некаторыя з іх бяспечныя і могуць сустракацца нават у здаровых людзей, але ёсць сярод іх і небяспечныя для жыцця.

* ***Тахікардыя*** — вельмі часты рытм, больш як 100—120 удараў у хвіліну. (Бывае так, што напярэдадні якіх-небудзь важных і значных падзей наша сэрца пачынае біцца трывожна і пачашчана. Гэта нармальная з'ява! Галоўнае — каб пасля момантаў узбуджэння роўнае сэрцабіцце аднавілася.)

* ***Брадзікардыя*** — вельмі марудны пульс, менш як 60 сардэчных скарачэнняў за хвіліну. (Дарэчы, у спартсменаў і проста фізічна трэніраваных людзей сэрца б'ецца радзей, чым звычайна — да 45—50 удараў за хвіліну. Падчас сну рытм можа яшчэ больш запавольвацца. І ўсё гэта лічыцца нормай.)

* ***Мігальная арытмія*** — нерытмічныя, хаатычныя скарачэнні сардэчнай мышцы. Гэты від арытміі небяспечны сваімі наступствамі (пагроза тромбаэмбаліі, развіццё сардэчнай недастатковасці).

* ***Экстрасісталія*** — пазачарговае скарачэнне сэрца або яго аддзелаў. Самая распаўсюджаная арытмія, якая ўзнікае як у хворых, так і ў практычна здаровых людзей.

Калі ў звычнай абстаноўцы вы раптам на некалькі секунд страціце прытомнасць або адчуеце слабасць, галавакружэнне, боль або сціскание ў грудзях, задышку, пачашчанае дыханне, не выпрабоўвайце лёс і не займайцеся самалячэннем, а звярніцеся да ўрача-кардыёлага. Ён дасць накіраванне на электракардыяграму, вынікі якой дазволяць вызначыць тып захворвання.

У некаторых выпадках для больш дэталёвага высвятлення прычыны немачы і дакладнай дыягностыкі ўрачы прызначаюць сутачны холтэраўскі маніторынг (хворы 24 гадзіны носіць на сабе маленькі прыбор, запісы якога потым аналізуюцца). Пры неабходнасці могуць быць прызначаны і іншыя спецыяльныя электрафізіялагічныя даследаванні сэрца і сасудаў.

Лячэнне арытміі прызначае толькі ўрач, у залежнасці ад віду і цяжкасці арытміі! Самалячэнне не дапушчальнае! Лячэнне праводзіцца па наступных кірунках: медыкаментозны (антыарытмічныя прэпараты), хірургічны (устаноўка электракардыястымулятара; радыёчастотная аблацыя, калі нармальны рытм сэрца аднаўляецца шляхам прыпякання вельмі маленькага, старанна выверанага ўчастка сэрца пры дапамозе спецыяльнага катэтара).

Аднак не варта перакладваць усю адказнасць за сваё здароўе на таблеткі і спадзявацца на сучасныя метады. Прытрымліваючыся здаровага ладу жыцця, паспрабуйце самі карэктаваць свой сардэчны рытм. Ёсць небяспечныя правакатары ўзнікнення арытміі, ад якіх лёгка пазбавіцца. У першую чаргу гаворка ідзе пра алкаголь, курэнне, злоўжыванне кавай і моцнай гарбатай. Гэтыя згубныя звычкі часцей за іншыя выклікаюць парушэнні сэрцабіцця. Арытмія — не прычына для адмовы ад фізічнай актыўнасці. Але галоўнае — без экстрыму! Пры гэтай немачы вельмі карысныя ўмераныя нагрузкі. Вы можаце аддаць перавагу ёзе, плаванню, пілатэсу і пешым прагулкам. А вось статычных нагрузак пазбягайце. Не падымайце цяжкіх сумак, чамаданаў, не перасоўвайце мэблю, не пілуйце дровы. Статычныя нагрузкі могуць выклікаць рэзкае павышэнне артэрыяльнага ціску, неабходнасць раптоўна актывізаваць работу сэрца нярэдка становіцца прычынай парушэння рытму і тэмпу сардэчных скарачэнняў.

Не забывайце і пра правільнае харчаванне. Ведаеце, чаму ў вегетарыянцаў самае здаровае сэрца? Ды таму, што наша сэрца вельмі любіць агародніну і садавіну (асабліва багатыя на калій курагу, разынкі, абрыкосы, бананы, печаную бульбу). Часцей наладжвайце і «рыбныя» дні. Рэч у тым, што тлустыя кіслоты амега-3, якія ўтрымліваюцца ў рыбіным тлушчы, — лепшыя сябры для сэрца і сасудаў: яны перашкаджаюць утварэнню тромбаў, аднаўляюць сардэчны рытм, змяншаюць колькасць прыступаў пры стэнакардыі і г.д.

Будзьце вельмі ўважлівымі, прымяняючы фітатэрапію. Без парады доктара тут не абысціся: камусьці дапаможа глог, а камусьці — корань валяр'яну. А каб сэрцу было лягчэй, пазбягайце стрэсаў, не драматызуйце падзеі і не заводзьцеся па дробязях. Сэрца ў вас адно.

**** Самы вядомы і просты прыём для нармалізацыі сардэчнага рытму пры частым сэрцабіцці — натужыцца, на 5—10 секунд затрымаць дыханне і напружыць мышцы брушнога прэса. Калі пульс не становіцца радзейшым праз 10—15 хвілін, лічачы ад пачатку прыступу, — выклікайце доктара.***

**** Калі вы пакутуеце ад прыступаў арытміі, то варта паклапаціцца аб тым, каб па магчымасці папярэдзіць іх. Напрыклад, падчас сонечнай актыўнасці — г.зн. магнітных бур — трэба старанна выконваць прызначэнні ўрача і заўсёды мець пры сабе лекі.***

Падрыхтавала Вольга ЦЫБУЛЬСКАЯ.

Фота Анатоля КЛЕШЧУКА.

АПОШНЯЯ ПРЫСТУПКА

Здароўе нацыі

ПРЭЗЕРВАТЫЎ — НЕ ШТАНЫ!

ЯК ЗМАГАЦЦА З ІНФЕКЦЫЯМІ ІНТЫМНАГА ПАХОДЖАННЯ

ЧАМУ прэзерватыў не на 100 працэнтаў абараняе ад інфекцый, якія перадаюцца палавым шляхам? Якая сувязь паміж апошнімі і немагчымасцю мець дзяцей? Расказвае загадчык кафедры дэрматавенералогіі Беларускай медыцынскай акадэміі паслядыпломнай адукацыі, доктар медыцынскіх навук Леанід БАРАБАНАЎ.

(Заканчэнне. Пачатак у нумары за 18 лістапада.)

— Камерцыйныя медцэнтры вядуць статыстыку па палавых інфекцыях?

— Толькі калі выяўляюць венерычныя захворванні. Іншая рэч, часам яны ставяць дыягназ не ганарэі, а ганарэйнага запаленчага захворвання. Для хворага гэта не так і важна, паколькі яму праводзяць належнае лячэнне, але гэта перашкаджае эпідэміялагічнаму даследаванню, выяўленню і прыцягненню да лячэння яго палавых партнёраў. Урачы, якія разумеюць сур'ёзнасць сітуацыі, імкнуцца ўнушыць пацыенту, што венерычныя захворванні лепей лячыць у дзяржаўных установах. Тым больш, што цяпер у венералагічных дыспансэрах таксама ёсць кабінеты ананімнага лячэння, што дапушчальна ў выпадку з ганарэяй.

Афіцыйна за год рэгіструецца звыш 100 тысяч выпадкаў усіх інфекцый, якія перадаюцца палавым шляхам. Эксперты Сусветнай арганізацыі аховы здароўя лічаць, што больш аб'ектыўна гаварыць пра 500 тысяч.

— Адносна жанчын можна атрымаць усё ж такі больш ясную карціну. Любая з нас рэгулярна наведвае гінеколага, здае мазок, які здольны выявіць запаленчы працэс. Мужчыны ж застаюцца ў баку ад такіх даследаванняў...

— Мужчыны звяртаюцца да спецыялістаў значна радзей, чым жанчыны. Хоць спецыялісты пастаянна паўтараюць, што мужчынам пасля 40 гадоў трэба абавязкова хоць бы раз у год абследавацца прастату. Паказальным у гэтым сэнсе будзе і такі прыклад. У нас шмат выпадкаў трыхаманозу, аднак суадносіны «жанчыны — мужчыны» складаюць 5:1. Павінна быць, зразумела, 1:1. Бывае, мужчыны не хочуць абследавацца і лячыцца. Тады жанчына бясконца хварэе. З іншага боку, калі ў жанчыны ІППШ узнікае паўторна, абодвум партнёрам прапануецца поўнае абследаванне ў вендыспансэры.

— У якім выпадку неабходна лячыцца?

— Калі ёсць прыкметы запаленчага працэсу. Калі ж у мазку выявілі метадам флюарысцэнцыі кандыды ці ўрэаплазмы, гэта яшчэ не азначае, што пацыент хворы. Вызначаны дакладныя дыягнастычныя велічыні, перавышэнне якіх патрабуе правядзення лячэння. Так, для кандыдаў гэта — звыш 200 калоній у 1 мл асяроддзя, урэаплазмозу — больш за 10 у 3-й ступені.

— Заражэнне палавой інфекцыяй не заўсёды праяўляецца запаленчым працэсам?

— Такія захворванні, як мы гаварылі, могуць працякаць бессімптомна. Абследаванне рэкамендуецца, як правіла, пры наяўнасці скаргаў. А паказаннем можа быць планаванне цяжарнасці, сама цяжарнасць, бясплоднасць, затрымка ўнутрывантробнага развіцця або гібель плода.

— Наколькі проста дыягнаставаць палавыя інфекцыі?

— Для дыягностыкі ганарэі цяпер патрабуецца абавязковае правядзенне пасеваў — культуральнага даследавання. Ёсць пэўныя цяжкасці з выяўленнем ганарэі ў насаглотцы, кан'юнктывальным мяшку, паколькі там культуральная дыягностыка патрабуе асаблівых прыёмаў. Што датычыцца сіфілісу, то тут асноўная праблема ў тым, што каля паловы такіх выпадкаў не мае клінічных праяў. Дыягназ жа можна паставіць пасля даследавання крыві. Для вызначэння ВІЧ-інфекцыі адборачным метадам з'яўляецца імунаферментны аналіз, больш дакладным — імунаблотынг ці палімеразна-ланцуговая рэакцыя. Для дыягностыкі ўрэа- і мікаплазмы медцэнтры часам выкарыстоўваюць імуналюмінісцэнтную дыягностыку, а яна не дазваляе сцвярджаць, ці патрэбна хвораму лячэнне. Патрабуецца культуральнае даследаванне, або пасеў, падлік калоній. Што да хламідый, то апошнім часам спецыялісты схіляюцца да таго, каб ставіць дыягназ пасля абследавання двума рознымі метадамі. Адзін з іх павінен быць залатым стандартам — палімеразна-ланцуговая рэакцыя або пасеў.

— Ці існуе праблема інфарматыўнага мазку?

— Выявіць інфекцыю ў жанчыны насамрэч не так і проста. Калі ў вас ёсць скаргі, а вам сказалі, што мазок добры, гэта не гарантыя здароўя. Культуральнае даследаванне можна пацвердзіць метадам палімеразна-ланцуговай рэакцыі. Калі ў жаночай кансультацыі няма магчымасці правесці такі аналіз, там могуць парэкамендаваць, дзе гэта зрабіць. Трэба заўважыць, нашы буйныя камерцыйныя медцэнтры працуюць даволі нядрэнна.

— За межамі сталіцы таксама няма праблем з падобным відам абследавання?

— У абласных цэнтрах — так, а вось у раённых складаней. Той жа метад палімеразна-ланцуговай рэакцыі выконваецца пакуль толькі ў абласцях.

— Якім чынам запаленчы працэс спрыяе бясплоднасці?

— Бактэрыі выклікаюць павелічэнне кровапанаўнення, парушэнне адміранне клетак, выхад лейкацытаў з крыві, фарміраванне гнойнага ачагу. Калі запаленне адбываецца ў канале шыйкі маткі, там змяняецца хімічны склад слізістай пробкі і сперматазоід гіне, бо не здольны трапіць у поласць маткі. Калі ж запаляецца слізістая самой маткі, то пасля апладнення яйцаклетка не можа замацавацца ў яе поласці. Запаленне прыдаткаў маткі тым больш не спрыяе цяжарнасці. У фалопіевых трубах, якія меншыя за чалавечы волас, утвараецца ацёк, яны зліпаюцца і становяцца непраходнымі. А дзе адбываецца апладненне? У трубе. У мужчын запаленчы працэс мочапалавых органаў таксама мяняе хімічны склад сакрэту, зніжае колькасць і рухавасць сперматазоідаў.

Пасля лячэння інфекцый праводзіцца кантроль яго эфектыўнасці — самым адчувальным метадам. Так, для пачатку лячэння тых жа ганакокаў дастаткова іх выяўлення ў мазку, аднак пасля лячэння трэба праверыць вынік з дапамогай пасеву, бо ганакок можа змяніць свае вартасці, перастаць выяўляцца ў мазку, але захоўвацца ў ачагах і даваць рост тыповых калоній. Што да лячэння ў цэлым, то сёння распрацаваныя вельмі эфектыўныя схемы. Практычна ўвесь арсенал лекавых сродкаў, якія выкарыстоўваюцца ў свеце, прысутнічае ў нашай аптэчнай сетцы.

— Пры ўмове правільнага выкарыстання прэзерватыва інфіцыравання можна пазбегнуць...

— Можна. Праўда, пры сіфілісе, напрыклад, сустракаюцца так званыя прэзерватыўныя шанкры. Шанкр можа размяшчацца не толькі на той частцы, якая прыкрываецца прэзерватывам. Прэзерватыў усё ж такі — не штаны.

Гутарыла Святлана БАРЫСЕНКА.

Сіла слова

«Не пі, не пі, чалавеча, беражыся...»

Падчас нашых вандровак па рэспубліцы даводзілася запісваць не толькі замовы ад бяссонніцы, ад усялякіх хваробаў, але і ад розных адмоўных сацыяльных праяў жыцця вяскоўцаў таксама. Здавён павялося, што чалавеку працы вельмі давалася ў знакі п'янства. І не так яшчэ селяніну, як сялянцы, жанчыне, гаспадыні, жонцы. Менавіта слабай палавіне даводзілася потым і сплачваць прапітае ці ўкрадзенае, і на сваіх плячах і целе адчуць фізічнае ўздзеянне падвыпітага гаспадара. Агаворымся яшчэ — тады мы мэтанакіравана адшуквалі замовы такой тэматыкі. Калі пачалі займацца гэтым, то аказалася, што яны вельмі рэдка сустракаюцца. Мала гэтага, далёка не кожны інфарматар, які ведаў такі твор, пагаджаўся нам яго пераказаць пад запіс, тлумачачы гэта тым, што замова, перададзеная выпадковаму чалавеку, адразу ж страціць сваю магутна-чараўнічую сілу. Падаем найбольш характэрныя прыклады.

«Як адлучыўся Іюда ад Хрыста, так няхай адлучыцца (раб божы — імя) ад віна. Амінь. Амінь. Амінь». («Ад выпіўкі», в. Чухава); «Свяшчэнніку ў школе не чытаць, рабе божаму Івану гарэлкі не знаці. Дзевяць царквей, дзясятая памашчніца, Божая Маці начальніца. Амінь» («Ад мужа-выпівохі», в. Ботава); «Неба бяскрайняе, звёзды міргаючыя, усміріце ад віна, злога зелля і запою. Усёмагутны месяц, адваражы (імя) ад запою, віна і зелля. Сонца ўсёмагутнае, спалі запойную страсць у (імя), усміры і ўкраці смагу і жаднасць у (імя) да запою, віна і зелля. Вецер ціхі, вецер буйны уймі запойную страсць у (імя). Хоць моцны і крэпкі чортаў напой, сатанінская замова, але мая замова, мае словы — мацнейшыя і лепшыя. Амінь» («Ад моцнага выпівання», в. Дабраслаўка); «У імя Атца, Сына і Святога Духа. Амінь. Запой і віно зялёнае адступіцеся ад раба божага (імя) ў цёмныя лясы, дзе людзі не ходзяць і коні не бродзяць, і птушкі-салавейкі не спяваюць. Амінь» («Замова ад частага выпівання», в. Юзэфіны); «Свят-свяціцель, душэўны мучыцель, атраві водкай мужа, каб ён не піў, на водку не глядзеў, за віно не браўся, нячыстай сілы не баяўся, а ваду піў, сямейку сваю весяліў, да печы падыходзіў і пячаль-смутак адводзіў. Хлеб будзе есці, а смутак да сябе не будзе несці. Амінь (тры разы прагаварыць на бутэльку са спіртным, калі раніцай аддаваць яе мужу піць, то перад гэтым яшчэ тройчы пабоўтаць)» («Забабон ад алкагалізму», в. Круглае); «Зайсці ў свінушнік і ў тым месцы, дзе стаяла свіння, сабраць салому. Ці што ёсць іншае ў гурбу, потым прынесці на гэтае месца бутэльку гарэлкі (можна віна альбо піва ці самагону) і прагаварыць тры разы: «Свіння і тая водкі не выпівае, а памыі паядае. Так і ты, раб божы (імя), водкі не пей і праз яе ніколі не хварэй». З той бутэлькі даць выпівоху выпіць і ў яго адразу ж ахвота спадзе» («Ад алкагалізму», в. Лышча); «Калі мужык, які пакутуе запоем, заснуў і каб пасля гэтага назаўсёды перастаў выпіваць, то зрабіце наступнае: падрыхтуйце кавалак воску, і калі ён пачне зноў піць і закусваць, умудрыцеся прылаўчыцца і зрабіць так, каб мужык гэты воск укусіў, а яшчэ лепей, каб праглынуў. Калі чалавек зноў засне, то над ім прагаварыце наступныя словы: «Зара-зараніца, красная дзявіца, сама маці і царыца. Светлы месяц, ясныя звёзды, вазьміце ў мяне бяссонніцу, бездрамотніцу, паўночніцу. Сярод ночы прыйдзі да мяне, хоць краснаю дзявіцаю, хоць маці-царыцай, забяры з мяне і звядзі з мяне акаянную сілу. І дай мне спасаву руку, Багародзіцын замок. Ангел мой, архангел мой, сахрані душу маю, скрапі сэрца маё. Ворага сатана адыдзі назаўсёды ад мяне. Крастом крашчуся, крастом аграджуся, крастом ангела прыклікаю, крастом атганяю лукавага. Ва імя Айца, Сына і Святога Духа. Амінь» (пасля яшчэ трэба зашыць кавалачак замоўленага воску выпівоху ў вопратку і ніколі нікому не гаварыць пра гэта, каб яно назаўсёды заставалася таямніцай). («Замова ад алкагалізму», в. Бярозавічы).

Ёсць катэгорыя замоў, якая павінна была адмаўляць выпівох не проста ад частага выпівання, але выводзіць іх з хранічнага запою. Такія замовы лічыліся найбольш моцнымі, хоць па нейкіх сваіх мастацкіх асаблівасцях, вобразнасці не вылучаліся сярод іншых. Нашы інфарматары аднагалосна сцвярджалі, што такія вуснапаэтычныя творы прамаўляліся над няшчаснымі людзьмі толькі спрактыкаванымі знахарамі. «Сам Гасподзь на небе, а цар — на зямлі, а мядзведзь — у лесе, а мярцвец — у зямлі. Мёртвыя ляжаць, ляжаць яны — не выпіваюць, не ядзяць. Няхай мядзведзь гарэлку выпівае, а Васілёк — і ў рот не бярэ» («Замова ад запою», в. Чухава); «Чабрэц-траву сабраць на Іванаў дзень, кінуць у спіртное і прагаварыць: «Багародская трава, Багародзіцы галава, уразумі раба божага (імя), каб хмяльное ніколі не піў, стаканы не хапаў, брагі-водкі не глытаў. Як слова — так і справа. Амінь» («Замова ад запою», в. Новы Двор); «Ва імя Айца і Сына, і Святога Духа. Зямля — ты мая маці, прыкажы мне рабу божаму (імя), ад сяго ўгоддзя ўзяць добрую траву Зарахіль. Табе, маці Зямля, на стаянне, а мне для рабоў і рабынь, для лішэння іх ад выпівання.. Каб гэты раб божы (імя), пра віно не думаў, вачыма на яго не глядзеў, вуснамі не чуў і адбягаў ад віна. Як тошна паміраць, так бы ташнілася рабу божаму (імя). Адныне і да веку. Амінь» («Замова ад запою», в. Сташаны).

Аляксей НЕНАДАВЕЦ.

НА ХРАНІЧНУЮ АБСТРУКТЫЎНУЮ ХВАРОБУ ЛЁГКІХ ХВАРЭЮЦЬ 210 МЛН ЧАЛАВЕК

Па ацэнках Сусветнай арганізацыі аховы здароўя (СААЗ), на хранічную абструктыўную хваробу лёгкіх (ХАХЛ) хварэюць 210 млн чалавек.

У Сусветны дзень барацьбы супраць хранічнай абструктыўнай хваробы лёгкіх, які адзначаецца 18 лістапада, робяцца глабальныя крокі па павышэнні паінфармаванасці аб ХАХЛ і паляпшэнні дапамогі пацыентам. Па прагнозах СААЗ, да 2030 года ХАХЛ стане трэцяй па значнасці прычынай смерці ва ўсім свеце. Асноўнымі фактарамі рызыкі развіцця ХАХЛ з'яўляюцца курэнне тытуню, забруджванне паветра ўнутры памяшкання і на вуліцы, а таксама ўздзеянне пылу і хімічных рэчываў на працоўных месцах.

Гэты дзень заснаваны Глабальнай ініцыятывай па барацьбе супраць хранічнай абструкцыйнай хваробы лёгкіх. ХАХЛ — гэта хвароба лёгкіх, якая пагражае жыццю, перашкаджае нармальнаму дыханню, гэта больш, чым «кашаль курца». Амаль 90 % выпадкаў смерці ад ХАХЛ адбываецца ў краінах з нізкім і сярэднім узроўнем даходу. Хвароба паражае мужчын і жанчын амаль раўнамерна (часткова гэта звязана з ужываннем тытуню, якое ўзрасло, сярод жанчын у краінах з высокім узроўнем даходу). ХАХЛ невылечная, але лячэнне дазваляе замарудзіць развіццё хваробы.

Па прагнозах СААЗ, калі не будуць прынятыя меры, накіраваныя на змяншэнне рызыкі, асабліва на зніжэнне ўздзеяння тытунёвага дыму, агульная смяротнасць ад ХАХЛ у бліжэйшыя 10 гадоў узрасце больш чым на 30 %.

Самымі распаўсюджанымі сімптомамі ХАХЛ з'яўляюцца задышка (або адчуванне недахопу паветра), паталагічная макрота (сумесь сліны і слізі ў дыхальных шляхах) і хранічны кашаль. Па меры паступовага развіцця хваробы можа значна ўскладняцца штодзённая фізічная актыўнасць, такая, як пад'ём на некалькі прыступак па лесвіцы або перанос чамадана.

Алена ПРУС, БЕЛТА.

ФИЛИАЛ «ЦЕНТР «БЕЛТЕХИНВЕНТАРИЗАЦИЯ» ИЗВЕЩАЕТ: 18 декабря 2009 г. в 10.30 по адресу: г. Бобруйск, ул. Чонгарская, 54, состоится АУКЦИОН по продаже имущества, принадлежащего на праве собственности ОАО «Бобруйскагромаш», в составе Лота № 1:

Наименование имущества, входящего в состав лота:	**Комплекс зданий, сооружений и оборудования, расположенный по адресу: Могилевская обл., Кировский р-н, около д. Чигиринка в квартале № 108 Чигиринского лесничества Государственного лесохозяйственного учреждения «Бобруйский лесхоз», в составе:** - кап. строение с инв. № 712/С-2520 (здание базы отдыха «Изумруд») общ. пл. 235,0 кв.м; - кап. строение с инв. № 712/С-2521 (туалет) общ. пл. 10,0 кв.м; - кап. строение с инв. № 712/С-16144 (ограждение территории базы отдыха) протяженностью 555,8; - кап. строение с инв. № 712/С-16145 (тротуар бетонный) площадью 15,0 кв.м; - кап. строение с инв. № 712/С-16146 (артезианская скважина) глубина 62,0 м; - кап. строение с инв. № 712/С-16147 (комплексная трансформаторная подстанция (ограждение) площадью 2,3 кв.м; - кап. строение с инв. № 712/С-16148 (водопровод) протяженностью 150,0 м; - кап. строение с инв. № 712/С-16161 (электросети) протяженностью 130 м; **- в том числе:** оборудование комплексной трансформаторной подстанции КТП 160 х 10
Организатор торгов	Филиал «Центр «Белтехинвентаризация» (р/с 3012035310012 в филиале ОАО «БПС-Банк» по Минской обл., код 331, УНН 102353509), г. Бобруйск, ул. Чонгарская, 54
Начальная цена продажи, рублей с учетом НДС	149 503 051
Размер задатка, рублей	7 475 150
Номер расчетного счета для перечисления задатка	**Получатель платежа ОАО «Бобруйскагромаш» – р/с 3012000360025 в Первомайском отд. ОАО «БелПСБ» г. Бобруйска, код 329, УНН 700067572, ОКПО 00238776**
Площадь земельного участка	**1,8596 га** – кадастровый № 722583200001000002, правовой режим – пост. пользование
Характеристика объектов	**здание базы отдыха «Изумруд»**, одноэтажное, бревенчатое, 1978 г.п, фундамент бетонный, перекрытия деревянные, кровля шиферная, полы дощатые; **здание туалета,** одноэтажное, кирпичное на 8 очк., фундамент бетонный, перекрытия отсутствуют, кровля шиферная, полы бетонные; **ограждение территории базы отдыха,** металлическая сетка, ворота металлические, калитка металлическая (3 ед.)
Условия продажи	аукцион без условий
Срок заключения договора купли-продажи	в течение 20 (двадцати) рабочих дней с момента подписания протокола о результатах аукциона
Условия оплаты	определяются по согласованию Победителя торгов с Собственником имущества при заключении договора купли-продажи
Срок подачи документов, осмотра объектов и внесения задатка	**по 17 декабря 2009 г. включительно**

Для участия в аукционе в адрес Организатора торгов необходимо предоставить: заявление на участие; заверенную банком копию платежного поручения о внесении размера задатка, паспорт; **для резидентов Республики Беларусь: юр. лицам** – доверенность представителю юр. лица (в случае необходимости таковой), копии и оригиналы учредительных документов и свидетельства о гос. регистрации; **представителям физ. лиц** – нотариально заверенную доверенность; **для нерезидентов Республики Беларусь: юр. лицам** – легализованные в установленном порядке копии учредительных документов и выписку из торгового реестра страны происхождения (выписка должна быть проведена не ранее чем за 6 мес. до подачи заявления на участие в аукционе) или иное эквивалентное доказательство юр.статуса в соответствии с законодательством страны происхождения; **юр. лицам и физ. лицам** – документ о состоятельности, выданный обслуживающим банком или иной кредитно-финансовой организацией, с заверенным в установленном порядке переводом на белорусский (рус.) язык; **представителям юр. и физ. лиц** – легализованную в установленном порядке доверенность.

Выигравшим торги на аукционе признается лицо, предложившее наиболее высокую цену. Задаток, внесенный Победителем, будет зачтен в счет окончательной стоимости приобретенного имущества, остальным участникам будет возмещен в течение 5 рабочих дней со дня проведения торгов. **Организатор торгов или Продавец вправе снять объект с торгов до объявления его проданным.**

Возмещение затрат на организацию и проведение аукциона осуществляет Победитель (Претендент на покупку) не позднее 3 раб. дней с момента подписания протокола о результатах аукциона на основании счета-фактуры, выдаваемой Организатором торгов до проведения аукциона.

Получить дополнительную информацию о продаже имущества можно по адресу: г. Бобруйск, ул. Чонгарская, 54 или связавшись с нами по телефонам: 8 (0225) 52 08 45, 52 70 32, 8 (029) 654 79 06 в рабочие дни с 8.30 до 17.30.

«ХТО БАЗІЛІК ЖУЕ, ТОЙ ДОЎГА ЖЫВЕ»,

— гаворыць народная прымаўка.

Назва гэтай расліны з грэчаскай мовы перакладаецца як «кароль». І сведчыць аб наступным: базілік здаўна лічыўся прыправай, вартай прынцаў і каралёў.

Сцёблы, лісце і чашачкі базіліку шурпатыя навобмацак. У іх размешчаныя залозкі, дзе накопліваецца эфірны алей, які і абумоўлівае водар гэтай расліны, а таксама прыемны пах і смак страў, у якія яна дадаецца.

Базілік багаты на вітамін Р, які ўмацоўвае капіляры, садзейнічае лепшай іх пранікальнасці, а таксама разам з правітамінам А адыгрывае вялікую ролю ў абменных працэсах, нармалізуе хуткасць аднаўлення клетак, стымулюе сінтэз калагену ў скуры, робячы яе маладой і пругкай. Як вядома, вітаміны лепш за ўсё атрымліваць знутры, таму базілік на стале — цудоўны прыродны спосаб амаладжэння.

Базілік проста панацэя ад прастудных захворванняў — зніжае тэмпературу, змяншае насмарк, аказвае супрацьзапаленчае дзеянне і танізуе. З ім нават можна паласкаць горла.

Акрамя таго, базілік рэкамендуецца ўжываць пры артрыце і рэўматызме, для стымуляцыі стрававання і зняцця галаўнога болю.

Па сваіх карысных уласцівасцях не ведае роўных і базілікавы алей, для вытворчасці якога вырошчваюцца спецыяльныя гатункі. Дзякуючы багатаму хімічнаму складу, алей базіліку аказвае моцнае антыбактэрыяльнае дзеянне, не саступаючы па сіле некаторым антыбіётыкам. Пах гэтага алею аскомісты, востры і гаркаваты. І лепш за ўсё спалучаецца з водарамі бергамоту і імбіру.

Водаратэрапеўты рэкамендуюць выкарыстоўваць алей базіліку для ўмацавання імунітэту. Базілік здымае галаўны боль, павышае настрой, праганяе сімптомы нервовага знясілення і стомленасці. Таксама яны сцвярджаюць, што з дапамогай алею базіліку можна набыць яснасць розуму, пазбавіцца ад меланхоліі. І нават павысіць самаацэнку і пераадолець комплексы.

У касметалогіі базілікавы алей знайшоў прымяненне дзякуючы сваім антыаксідантным уласцівасцям. У складзе крэмаў і ласьёнаў базілік паспяхова змагаецца са свабоднымі радыкаламі, танізуе скуру, разгладжвае дробныя маршчынкі. У сродках догляду валасоў — алей базіліку перашкаджае іх выпадзенню і ломкасці. Акрамя таго, яго карысна трымаць пад рукой, калі вы вырашылі адправіцца на прыроду: ён хутка здымае смыленне, сверб і ацёк пасля ўкусу насякомых.

УВАГА! Алей базіліку дастаткова моцны сродак, таму неабходна захоўваць асцярожнасць. Прэпараты з базілікам не падыходзяць для цяжарных і людзей з павышанай згусальнасцю крыві. Акрамя таго, базілікавым алеем нельга карыстацца больш як тры тыдні запар.

ПАМІДОРЫ, ЗАПЕЧАНЫЯ З БАЗІЛІКАМ

Вазьміце: 8 мясістых памідораў сярэдняй велічыні, пучок базіліку, 200 г сыру гаўда, чорны перац і соль на смак.

Вымытыя і абсушаныя памідоры разрэжце на палавінкі. Асцярожна дастаньце чайнай лыжкай мякаць, здрабніце яе нажом і змяшайце з дробна насечаным базілікам, дзёртым сырам, соллю і перцам. Напоўніце палавінкі памідораў начынкай і пастаўце ў гарачую духоўку на 15 хвілін.

Падрыхтавала Вольга ЦЫБУЛЬСКАЯ.

ЗАНЯТКІ ПРАВОДЗІЛІ САБАКІ

Упершыню ў Магілёве, у сярэдняй школе № 9, прайшоў сеанс лячэбнай кіналогіі. У ім бралі ўдзел вучні, якія маюць парушэнні слыху, і выхаванцы кіналагічнага клуба «Алькор».

Дзеці гулялі з дружалюбнымі тэр'ерамі і рэтрыверамі, гладзілі сабак і радаваліся зносінам з прыгожымі і ласкавымі жывёламі. Падаецца — звычайная справа, але па-навуковаму гэта называецца карэкцыйна-выхаваўчай працай. Лячэбная кіналогія выкарыстоўваецца для сацыяльнай адаптацыі і развіцця дзяцей з парушэннямі слыху. Такім малым патрэбныя разуменне і клопат, а сабакі — эмацыйныя жывёлы, яны разумеюць маленькіх сяброў без слоў.

Гэты педагагічны праект працягнецца: вучні школы № 9 будуць сустракацца з кінолагамі раз на месяц.

Ілона ІВАНОВА.

Этнаскарбонка

НЕ НА «ТРАСЯНЦЫ» ГАВОРАЦЬ БЕЛАРУСЫ

МНОГІМ нават няўцям, што даволі вялікі працэнт насельніцтва нашай краіны размаўляе па-беларуску не таму, што гэта іх свядомы выбар, а таму, што яны нарадзіліся з беларускай мовай, чулі ад сваіх продкаў. Навукоўцы Інстытута мовы і літаратуры Нацыянальнай акадэміі навук здольныя на прыкладах даказаць гэта.

НАЦЫЯНАЛЬНЫЯ ГЕРОІ

— Я проста для сябе аналізавала маўленне нашага маладога пакалення. Парадокс у тым, што яно выхавана на літаратурнай мове.Так, дзякуючы іх памкненням, мова ў гарадах жыве, але ці жывая яна? Чалавек, які засвоіў моўны канструкт, наўрад ці здольны да натуральнага моватворчага працэсу, ён будзе перакладаць і калькаваць, але не будзе нараджаць новых слоў, якія здольныя жывіць літаратурную мову. А тыя людзі, што жывуць у вёсцы, калі гаварыць вельмі гучна, сапраўды з'яўляюцца нацыянальнымі героямі, таму што яны ў сваёй гаворцы перадаюць моўны дух, па традыцыі, па звычцы ўвасабляюць тое, што засвоілі ад сваіх бацькоў. Той, хто з'яўляецца носьбітам традыцыйнага маўлення, стварае на хаду. Бо мова—гэта не тое, што ўвасоблена ў слоўніку, а тое, што ў чалавека ў галаве. Калі не будзе спадчыннай натуральнай жывой гаворкі, узнікае небяспека для функцыянавання беларускай літаратурнай мовы, — заўважае **супрацоўнік аддзела дыялекталогіі і лінгвагеаграфіі Інстытута мовы і літаратуры Нацыянальнай акадэміі навук Вераніка КУРЦОВА**.

Прынамсі, цяпер галоўная задача супрацоўнікаў адзела паспець як мага больш запісаць узораў натуральнай жывой гаворкі. Сёлета дзякуючы намаганням навукоўцаў выйшла ў свет «Хрэстаматыя па беларускай дыялекталогіі. Цэнтральная зона». І з гэтай кніжкі можна чэрпаць новыя словы для літаратурнай мовы, бо яны ўжо адабраныя народам і створаныя тымі, хто атрымаў беларускую мову ў спадчыну ад продкаў.

Невыпадкова першая хрэстаматыя па дыялекталогіі з серыі задуманых выданняў складаецца менавіта з тэкстаў цэнтральных гаворак. Як і ў большасці еўрапейскіх народаў, у аснову нашай літаратурнай мовы пакладзены цэнтральныя гаворкі, ім быў нададзены статус наддыялектных. Навукоўцы хацелі пабачыць, як сёння выглядае маўленне ў цэнтры Беларусі і запісвалі гутарку беларускіх вяскоўцаў, аддаючы пры гэтым перавагу пакаленню, якое нарадзілася перад вайной. Саракавыя—пяцідзясятыя гады — перыяд рэанімацыі беларускай мовы. Вялікая Айчынная вайна не дала магчымасці большасці беларусаў атрымаць адпаведную адукацыю, і гэтыя людзі пазбеглі ўплыву рускамоўнай школы, у сваім маўленні выкарыстоўвалі менавіта тое багацце маўленчых сродкаў, якое атрымалі ў спадчыну. Але хрэстаматыя можа быць цікавай не толькі для моваведаў. Яна складаецца з аповедаў беларусаў пра самыя розныя бакі жыцця, традыцыі, здарэнні, вераванні, стаўленне да расліннага і жывёльнага свету, погляды на мінулае і сучаснае. Гэта крыніца народнай мудрасці і аповед пра жыццё нашага народа на працягу апошняга паўстагоддзя, яна апісвае лёсы людзей, іх эмоцыі, каханне, расчараванне. Яна багатая сюжэтамі, настолькі моцнымі, што іх складана было б прыдумаць якому пісьменніку ці сцэнарысту, а гэта рэальныя гісторыі, запісаныя чыстым тэкстам прама з вуснаў, чалавека, які перажыў іх. Чытаеш гэтую кнігу і думаеш, як жа гэта можна перажыць, вытрымаць? Колькі гора перанёс наш народ! Вось ідзе расповед пра працавітую сям'ю, якую раскулачылі, выгналі з дома (а ў іх хаце пасяліўся старшыня калгаса), абабралі, што нават з дзіцяці знялі паліто і боты, у якіх яно хадзіла ў школу і прадалі ў краме. І бацька з гэтай сям'і памірае ад разрыву сэрца. Альбо, як у пасляваенныя гады жанчыны самі запрагаліся ў плуг і аралі, калі не было чаго сеяць, у ход ішлі абрэзаныя з бульбы лушпайкі з вочкамі.

— Мы стараліся закранаць самыя розныя тэмы для гаворкі, — заўважае Вераніка Мікалаеўна. — Калі людзі расказваюць пра вайну, які гэта боль, колькі трагедыі і нястачы давялося ім перажыць. Мяне ўразіла, напрыклад, калі жанчына распавядала пра блакаду. Ведаючы, што будзе наступленне, людзі загадзя ў лесе выкапалі нешта накшталт зямлянак, каб хавацца ад немцаў, а зверху накрываліся лапкамі. Адной старой кабеце неставала сілаў спусціцца ў такую яму, яна залезла толькі напалову. У гэты час ішоў немец, ён убачыў, што сталая кабета не змагла схавацца, упіхнуў яе ў ямку і зверху прыкрыў лапкамі. І жанчына ўсё жыццё малілася за таго немца, прасіла: «Божа навышні, захавай гэтага чалавека». Такіх неверагодных расказаў у кнізе шмат. Гэта жывая наша памяць, помнік культуры. І яна бясспрэчна будзе вельмі карысная для тых апантаных людзей, якія хочуць даведацца пра рэальнае жыццё беларусаў. Пра тую эпоху, што мінула. Пра наш побыт і традыцыі. Так, сёння ўжо не ткуць, не прадуць, а тут пра ўсё гэта расказваюць самі людзі. І калі мы збіралі ўсё гэта і цяпер працягваем ездзіць у экспедыцыі ў іншыя рэгіёны, бачым вельмі вялікую зацікаўленасць у людзей, яны радуюцца, што іх край вывучаюць, хочуць, каб пра яго пісалі, каб не гублялася тое, што назапашана стагоддзямі, радуюцца, што вывучаецца мова і культура. Гэта будзе вялікая справа, калі мы хоць на нейкі момант разгорнем краязнаўчую працу, затым тое, што ёсць. Вельмі добра было б, каб да нас далучыліся і іншыя людзі, тыя ж настаўнікі, як тое было ў 20-х гадах, калі кожны настаўнік лічыў за гонар сабраць словы, адказаць на анкету і прысласць у Інбелкульт. Цяпер іх дапамога таксама вельмі патрэбная, бо, на жаль, носьбітаў каштоўнай інфармацыі становіцца ўсё менш, гэта людзі пажылога ўзросту. Шмат чаго са слоўных набыткаў мы ўжо не паспелі ўратаваць, але яшчэ нашы вяскоўцы валодаюць вялікімі моўнымі і гістарычнымі скарбамі.

ЯКАЯ ТЭМА, ТАКАЯ І ГАВОРКА

— У адной з вёсак Лагойскага раёна мы сустрэлі мабільную жанчыну, якая настолькі дасканала ведае народныя традыцыі, што яе можна слухаць бясконца, яна гаворыць гадзінамі, — распавядае Вераніка Мікалаеўна. — Пры гэтым яна яшчэ выдатна спявае і танчыць. Мы сядзелі ў захапленні і не верылі, што носьбітам такіх багаццяў можа з'яўляцца толькі адзін чалавек. І ў яе такія цікавыя разважанні. Напрыклад, яна ўзгадвае, як пасля вайны, калі хлопцы запрашалі на танец дзяўчат у модных тады беленькіх блузках, каб не выпацкаць сваёй потнай рукой дзявочы ўбор, клалі сабе на далонь насовачку і потым бралі дзяўчат пад паху. А пасля расказвае як цяпер хлопчык з 9-га класа пхае нагой дзяўчынку, так запрашае яе ісці развучваць танец. І жанчына кажа: «Гэта цяпер такая культура. Гэта бескультурнасць. Бедната была, галата, галодныя былі, але культура была. Куль-ту-ра. Ніхто не аскарбіць цябе, хоць ты з чужой дзярэўні прыйдзеш, пасля вайны...». Нашых супрацоўнікаў уразілі моўныя паводзіны гэтай жанчыны, яна захавальніца найбагацейшых моўных асаблівасцяў. Наколькі мяняўся рэпертуар маўленчых сродкаў у залежнасці ад таго, пра што яна расказвала. І гэта натуральна, сучасныя моўныя паводзіны вяскоўцаў неаднастайныя. Калі гаворка заходзіць пра сучаснасць, напрыклад, пра здароўе, вазьміце яшчэ пашукайце ў ёй беларускія дыялектныя сродкі, альбо сродкі літаратурнай мовы. А іх і не можа быць. Калі чалавек ідзе ў аптэку, не сустракае там ніводнага беларускага слова. Таму ў яго не «ціск», а «даўленне», баліць не «сэрца», а «сердце». ***Калі ж гаворка датычыцца ўсяго таго, што звязана з маладосцю, жыццём у вайну і пасля вайны, з традыцыйнымі заняткамі, там выкарыстоўваецца той рэпертуар лексічных сродкаў, якія ўвасабляюць спецыфіку беларускай мовы.*** І калі гэта маўленне ацэньваць праз так званыя сістэмныя асаблівасці, характэрныя і для дыялектаў, і для беларускай літаратурнай мовы, калі правяраць, наколькі захавалася дыялектная традыцыя (параўноўваць з дыялекталагічным атласам 50-х гадоў), можна пабачыць, што ***беларускае маўленне ў сваёй цэнтральнай частцы на працягу стагоддзя не зведала істотных зменаў, але гэта датычыцца менавіта фанетыкі і марфалогіі, а лексічныя сродкі тут не вызначальныя.*** Ды і наогул не могуць быць па вялікім рахунку такімі.

— Атрымліваецца, што наша вясковае насельніцтва не стала рускамоўным?

— Старэйшае пакаленне трымаецца маўленчых традыцый. Дыялектнае маўленне найбагацейшае. Яго трэба паважаць. А нашы людзі саромеюцца сваёй гаворкі. Яны часта заўважаюць: «Мы гаворым змешана, па-свойму, па-дзеравенску, а вунь у горадзе сапраўдная беларуская мова». А гэтае стаўленне да сябе і сваёй гаворкі, як непаўнавартаснай, — вынік пэўнай ідэалагічнай барацьбы, зняважлівага стаўлення да сялянства, як класа.

МОЎНАЯ ПАЛІТЫКА

І знявага вясковых жыхароў да таго, як яны гавораць, і нават самі выслоўі, што няма цяпер беларускага маўлення — гэта наступствы адпаведнай палітыкі. Не проста так з'явіліся абразы «калхознік», «дзярэўня», і імкненне вясковых жыхароў ва ўсім быць падобнымі да гараджан, гаварыць, як яны. Ішла пэўная барацьба з сялянствам (знішчэнне неперспектыўных вёсак — адна з праяў гэтай барацьбы), каб знішчыць сялянскае мысленне, дух, найперш неабходна было пазбавіцца ад мовы, на якой гаворыць вёска. У трыццатых гадах, калі браць пад увагу некаторыя навуковыя працы, пачалася барацьба за чысціню маўлення. ***Палітычна было вызначана патрабаванне ўзорнасці, літаратурнай правільнасці вуснага маўлення, пачалася барацьба з дыялектамі, з мужыцкай мовай.*** Патрабаванне выключнай пісьменнасці, ідэальнай вуснай гаворкі было абавязковым для ўсіх жыхароў савецкай краіны, незалежна ад іх нацыянальнай прыналежнасці. ***У выніку такой палітыкі пацярпела не столькі беларуская, але найперш сама руская мова.*** Яшчэ ў пачатку XX стагоддзя даследчыкі адзначалі агульнакультурную каштоўнасць дыялектнага маўлення. Так, Вераніка Курцова ўзгадвае кароткую тлумачальную запіску для прыкладнага плана заняткаў па роднай мове ў адзінай працоўнай школе камуны, якая была выпрацавана секцыяй роднай мовы аддзела рэформы школы Народнага камітэта адукацыі: «...школьныя супрацоўнікі найперш павінны ***адмовіцца ад дрэнных намераў выпраўляць нібыта хібы жывой мовы, вядомыя ў навуцы пад назвай дыялектныя асаблівасці... Гэтыя адхіленні з'яўляюцца найкаштоўнейшым матэрыялам для вывучэння і многія з іх гістарычна маюць куды большыя правы на існаванне, чым тыя літаратурныя нормы, якія мы называем «правільныя» формы мовы***».

Такое стаўленне да дыялектнага маўлення было найперш у рускай мове. Па сутнасці пра такое ж шанаванне дыялектнага слова можна гаварыць і ў Беларусі. Але ўжо ў 20—30-я гады стаўленне рэзка змянілася. У літаратуры разгарнулася барацьба з дыялектызмамі. Горкі адкрытым тэкстам заяўляў, што ў літаратуры не павінна быць правінцыяналізмаў. Ці не па гэтай прычыне Шолахаў вымушаны быў перапісаць «Ціхі дон»? Даследчыкі пачалі гаварыць пра тое, што «пралетарыят не зацікаўлены ў захаванні сялянскага разнамоўя», хоча яго ліквідаваць. Напрыклад, у 1936 годзе выходзіць артыкул пра развіццё лексікі рускіх гаворак даследчыка Фёдара Філіна, дзе ён піша: «...Мова калгасніка ачышчаецца ад накіпу, набрыдзі стагоддзяў, якія запавольвалі яе наступнае развіццё, далучаецца да пралетарскай культуры, пашыраецца гарызонт свядомасці калгасных мас, якія вызваляюцца ад мясцовай абмежаванасці...».

— Фактычна тое ж самае, але ў больш позні час і ў новых умовах назіралася і ў Беларусі,— заўважае Вераніка Курцова, — ***у нас выхоўвалася адмоўнае стаўленне да маўлення сваіх бацькоў, продкаў, іх культуры і традыцый, стварыўся комплекс нізкавартаснай асобы. Ацэнка нашага маўлення і сёння грунтуецца на загадзя вызначаных схемах***. Я бачу гэты нормацэнтрызм ў ацэнцы маўлення чалавека, калі мы глядзім на якасць гаворкі толькі з аднаго боку: наколькі яна адпавядае літаратурнай мове. А літаратурная мова — гэта канструкт, у аснове якога досыць часта ляжаць нормы па дамоўленасці. Дыялекты ж — жывая стыхія, яны адлюстроўваюць дынаміку развіцця мовы. Безумоўна, палітыка, і само стаўленне да беларускай мовы адбіваюцца на гаворцы людзей. Не можа маўленне застацца нязменным, калі існуе такое стаўленне да яго, калі цэлыя інстытуты, такія, як школа і друк, працавалі на прасоўванне адпаведнай палітыкі. ***Мы кажам, што не існуе сёння беларускага маўлення. А не існуе толькі таму, што ў нас ёсць устаноўка не бачыць рэальнае, а ацэньваць усё з пазіцыі адпаведнасці літаратурнай норме.*** Мякка кажучы, гэта не вельмі ўсвядомленае стаўленне да маўлення. ***Так, была палітыка на знішчэнне дыялектаў, але яны не былі наўпрост знішчаны.*** Нават самі расійскія даследчыкі, якія цяпер абследавалі паўночны ўсход Беларусі, гэта Расонскі, Гарадоцкі раён і Пскоўшчыну, якая гістарычна з імі звязаная, заявілі, што на гэтай тэрыторыі вылучаецца асобны дыялект, які ўмоўна назвалі «Гарадоцка-невельскі», і гэта зроблена на падставе фактаў, сабраных у пачатку XXI стагоддзя. А мы кажам: не існуе сёння дыялектнай гаворкі. То на падставе чаго зроблена такая выснова?

ГУКІ І ФОРМЫ

Адказ на пытанне, з якіх крытэрыяў павінна ацэньвацца маўленне, быў дадзены яшчэ Яфімам Карскім. Па яго глыбокім перакананні, асаблівасць мовы, яе арыгінальнасць ці адметнасць вызначаецца выключна гукамі і формамі (значыць фанетыкай і граматыкай). Тое ж самае ў 1927 годзе заяўляў у сваім артыкуле «Граматычныя нататкі» Язэп Лёсік, кажучы: «трэба памятаць, што ***мова псуецца ды становіцца штучнаю, чужою і малазразумелаю не ад чужых слоў. Яна псуецца чужою граматыкаю — чужою фанетыкаю, марфалогіяй і сінтаксісам***».

Дык ці можна сучаснае маўленне вяскоўцаў, што нарадзіліся перад вайной, назваць рускамоўным толькі таму, што ў ім шмат запазычанняў з мовы суседзяў. А гэтыя запазычанні не маглі не ўзнікнуць, бо людзі ў сваёй гаворцы выкарыстоўваюць тыя словы, якія пастаянна чуюць і з радыё, і ў школе, і ад старшыні калгаса, які імкнецца гаварыць па-руску, і ад сваіх дзяцей, што атрымлівалі адукацыю ў горадзе. Сёння беларускае маўленне ўскладненае, варыятыўнае, але яно жыве. Вось для прыкладу ўрывак з тэксту, змешчанага ў хрэстаматыі, які быў запісаны ў вёсцы Шылавічы Слонімскага раёна: *«Мы ж, бывало, дзеці ў калысачку ды на поле носім і там паставіш тры калочкі, павесіш, асілім радзюшку, а самі ірвем, ці жнем, ці капаем. Мы ж ні гэдак, як сёньня ў калясках, на плечах насілі дзеці, у калысаццы. О цяшко было гадаваць! Сёння ніхто на поле з дзіцем не пайдзе, у калясаццы, на руку і качае, а тады на плечы дзіця, калыханьнікі, пад руку ці радзюшку ці брызент нейкі дастала да насіла, каб дошч не мачыў. Ужо насілі ўсё тыя калыханьнікі, так і дожджык пайдзе, то ўжэ і сама схаваесься то і дзіця схавано. Калыханьнік — тры калочкі зьвязано, раставіш, павесіш гэту калысачку. Радзюшка — як сёні адзіядло. Радзюшкі тканыя былі, а сёні капай завуць, куплёну...»*. Хіба такая гаворка нагадвае рускую мову? А падобных тэкстаў навукоўцамі назбірана шмат.У навуковых каментарах да тэкстаў, сабраных з пэўных рэгіёнаў, падрабязна распісана, якія моўныя асаблівасці характэрныя для маўленчай дзейнасці мясцовых жыхароў сталага ўзросту. Навукоўцы адзначаюць, што ***ўздзеянне рускай мовы на развіццё дыялектаў беларускай мовы актуальнае, але пакуль яшчэ невызначальнае***. За, на першы погляд, мешанінай з рускіх і беларускіх слоў, якую мы прывычаіліся зваць трасянкай, стаіць нешта большае. Стаіць жывая народная традыцыя, і, магчыма, хаваюцца створаныя беларускім народам новыя словы, якія маглі б увайсці і ў сучасную літаратурную мову, спрыяць яе развіццю.

Алена ДЗЯДЗЮЛЯ.

Наш культурны асяродак

Жырандоля

Выпуск № 36 (82)

Галаўны ўбор, які змяняе думкі

Некалькі маладых жанчын вучыліся мастацтву павівання аднаго з самых старажытных жаночых галаўных убораў — наміткі

Ліхаманка на беларускі строй

Майстар-клас

Ай, хораша Матрунка пад намётката!

Працяг

Вольга МЯДЗВЕДЗЕВА.

Асаблівая падзяка — Марыі ВІННІКАВАЙ.

Фота Марыны БЕГУНКОВАЙ.

Занатоўкі мастака

ПСЕЎДАНІМ І ПАШПАРТНАЕ ПРОЗВІШЧА

Тата вельмі любіў і ганарыўся нашым прозвішчам — Адамчык. У гутарках пра сваё прозвішча ён заўжды падкрэсліваў ягоную чалавечнасць. Не стану казаць, што я не люблю сваё пашпартнае прозвішча; і люблю, і ганаруся ім, але падпісваю свае літаратурныя і мастацкія творы псеўданімам, бо не люблю блытаніны. Тата — Вячаслаў Уладзіміравіч Адамчык, я — Уладзімір Вячаслававіч Адамчык, падабенства настолькі вялікае, што кожная другая бухгалтарка блыталася, выпісваючы ганарары, таму я вырашыў падпісвацца прозвішчам маці — Глобус. А каб не крыўдзіць тату, дадаў да Глобуса імя Адам. Так з'явіўся мой псеўданім — Адам Глобус. Большасць маіх чытачоў лічаць псеўданім прыдуманым і штучным, але я да такога памылковага стаўлення прызвычаіўся. На пытанні пра псеўданім я адказваю разгорнута, згадваючы некалькі цёзкаў па прозвішчы...

ГЛОБУС І НАПАЛЕОН

Пасля першай публікацыі маіх вершаў у маскоўскай «Літаратурнай газеце» я атрымаў ліст ад сям'і Глобусаў з Тбілісі. Яны пісалі, што іх продкі некалі жылі ў Гародні. У сям'і захавалася легенда пра паходжанне прозвішча Глобус... Сам Напалеон звярнуўся да іх сваяка — заможнага і разумнага яўрэя, каб той паказаў на карце найлепшы шлях да Масквы. Разумнік дапамог Напалеону, а той назваў яго «жывым глобусам». У памяць пра сустрэчу з Напалеонам яўрэй змяніў сабе прозвішча на Глобус... Нашчадкам гарадзенца я даслаў паштоўку з падзякаю за казку. На гэтым ліставанне і скончылася.

ГЛОБУСЫ І БУКОЎСКІ

Я моцна дзівіўся, прачытаўшы прозвішча Глобус у цітрах геніяльнага фільма «П'янтосы», які быў пастаўлены французскім рэжысёрам Барбетам Шродарам па творах амерыкаскага літаратара Чарльза Букоўскі. Галоўную ролю гіперрэальнага п'янтоса выканаў Мікі Рурк. Прадзюсарамі шэдэўра былі пазначаны Менахем Голан і Ёрам Глобус. У мяне нават узнікла жаданне напісаць ім ліст у Галівуд. Але сваё жаданне я не здзейсніў. Пасаромеўся, пэўна ж. Пасля заўчаснай смерці Ёрама Глобуса Менахем Голан вярнуў сабе сваё сапраўднае прозвішча. І не трэба здзіўляцца! Ён стаў Глобусам. Голанам Менахем зрабіўся ў 1948 годзе, калі служыў у ізраільскіх ваенна-паветраных сілах. Тады ён мяняў прозвішча з патрыятычных меркаванняў, Голан гучала ў Ізраілі больш патрыятычна за лацінскае Глобус.

ГЛОБУС І КАРАІМЫ

Не ведаю, наколькі патрыятычна гучыць прозвішча Глобус для караімаў, але старшынёй таварыства караімаў у сучаснай Літве з'яўляецца менавіта Глобус. Караімы — татары, што спавядаюць іўдаізм. Таму можна ўпэўнена казаць, што прозвішча Глобус носяць людзі з самых розных нацый і народаў.

ГЛОБУС І СІКОРСКІ

У Архіве Польскага інстытута і музея імя генерала Сікорскага ёсць дакумент ад 17.VI.1944, у якім згадваецца Сцяпан Глобус, праваслаўны з Баранавіцкага павета, ён служыў у першай танкавай дывізіі, у дзявятым стралецкім батальёне. Выпіску ў архіве зрабіў для мяне навуковец Ігар Войніч.

ГЛОБУС У «КАНВЕЕРЫ СМЕРЦІ»

Сярод кніжак серыі «Архіў найноўшай гісторыі» ёсць зборнік дакументаў, сведчанняў, успамінаў, складзены Ігарам Кузняцовым — «Канвеер смерці». У раздзеле «Мартыралог. Спіс ураджэнцаў Беларусі, рэпрэсаваных на тэрыторыі Заходне-Сібірскага края (Томская вобласць) у 30—40-я гады і ў пачатку 50-х гадоў» я знайшоў такі запіс: «ГЛОБУС Мірон Ільіч (1895, Шчучын) жыў у Томску, загадчык кафедры № 2 Томскага ўніверсітэта. Арыштаваны ў 1937. Расстраляны».

ГЛОБУС — ПОЎНЫ КАВАЛЕР ОРДЭНА СЛАВЫ

У капэрце, якую я атрымаў ад галоўнага рэдактара віцебскага часопіса «Мішпоха» спадара Аркадзя Шульмана, быў укладзены ліст з Арэнбурга. У ім я прачытаў пра Льва Глобуса — поўнага кавалера ордэна Славы. «...22 снежня 1944 года, падчас блакіравання вялікага дома на ўскраіне горада Секешфехервара, што ў Венгрыі, Глобус выявіў на гарышчы гэтага дома кулямётчыка. Прабраўшыся на гарышча, ён знішчыў кулямётны разлік і двух аўтаматчыкаў. Там жа ён захапіў варожую радыёстанцыю і перадаў яе ў штаб палка...» Леў Глобус загінуў у Будапешце 1 студзеня 1945 года. Нарадзіўся ён «у 1914-м, быў сяржантам і камандаваў аддзяленнем штурмавога інжынерна-сапёрнага батальёна. Да вайны ён жыў па адрасе: Чкалаўская (цяпер Арэнбургская) вобласць, горад Орск, вуліца Сцяпана Разіна, дом 78». За свае подзвігі Леў Глобус «быў узнагароджаны, акрамя ордэна Славы ўсіх трох ступеняў, ордэнамі Чырвонага Сцяга, Чырвонай Зоркі і трыма медалямі «За адвагу». Кожная з гэтых узнагарод — сведчанне доблесці, мужнасці, высокага вайсковага майстэрства». «Пакуль што не знойдзена сваякоў нашага славутага земляка». Пісаць у Арэнбург я не стаў...

З нагоды

ПРАФЕСІЙНАЕ СВЯТА — У ПОЛІ!

«СТАЛІНГРАД быў пагібеллю нямецка-фашысцкай арміі» — напісаў калісьці Сталін. Якраз 67 гадоў таму, 19 лістапада 1942 года магутнай артылерыйскай падрыхтоўкай пачалося наступленне Чырвонай Арміі ў ходзе Сталінградскай бітвы. Гэтая дата і была абвешчана Днём артылерыі. Сучасная Беларусь працягнула традыцыю, і сёння мы адзначаем Дзень ракетных войскаў і артылерыі.

Цікава, што беларускія артылерысты і ракетчыкі, якія цяпер праходзяць службу ва Узброеных сілах, адзначаць сваё прафесійнае свята будуць не на «зімовых кватэрах», а ў палявых умовах: якраз цяпер праводзіцца восеньскі лагерны збор.

— Зборы завершацца ў трэцяй дэкадзе лістапада, прафесійнае свята, як і належыць артылерыстам, будзем адзначаць у полі, — сказаў журналістам **палкоўнік Валерый ЦЯСЛЕНКА, начальнік ракетных войскаў і артылерыі Паўночна-Заходняга аператыўнага камандавання**. Дарэчы, Валерый Віктаравіч лічыць, што ракетныя войскі і артылерыя з'яўляюцца асноўным сродкам агнявога паражэння: па вопыце апошніх узброеных канфліктаў менавіта на гэтыя роды войскаў прыходзіцца каля 60—70 % усіх агнявых задач па паражэнні аб'ектаў праціўніка.

Як адзначаюць вайскоўцы, сёння на ўзбраенні ў Беларусі стаяць самыя сучасныя ракетныя комплексы і рэактыўныя сістэмы залпавага агню, самаходныя артылерыйскія сістэмы і супрацьтанкавыя ракетныя комплексы, сярод якіх можна назваць 2С3М «Акацыя», 2С5 «Гіяцынт», 2С19 «МСТА», БМ-21-А «БелГрад», 9П149 «Штурм-С», 9П148 «Конкурс», 9П135 «Фагот», 9К79 «Кропка». Цяпер усё гэтае ўзбраенне выведзена на палігон на вучэнні, аднак, напрыклад, апошні пуск ракетнага комплексу 9К79 «Кропка» ў Беларусі быў у 1998 годзе. Што, дарэчы, не дзіўна, бо адна такая ракета каштуе як пяціпавярховы дом на тры пад'езды.

Павел БЕРАСНЕЎ.

НЕРАСТ ЛАСАСЁВЫХ У БЕЛАРУСІ — ПАД ГРАМАДСКІ КАНТРОЛЬ

У Астравецкім раёне праходзіць акцыя экалагічных актывістаў «Захаванне ласасёвых рыбаў у рэках Беларусі». Яе мэта — дапамога дзяржаўным прыродаахоўным структурам у барацьбе з браканьерствам.

У рэках нашай краіны нерасцяцца кумжа і атлантычны ласось (сёмга) — адны з самых рэдкіх відаў рыбаў у Беларусі, якія ўнесены ў Чырвоную кнігу (летась «Звязда» падрабязна пісала пра гэта).

З'явіўшыся з ікрынак і правёўшы пэўны час у рэках нашай краіны, маладыя рыбы «скатваюцца» ў Балтыйскае мора, каб праз некалькі гадоў вярнуцца ў свае родныя мясціны на нераст.

Цяпер дарослыя асобіны кумжы і сёмгі могуць уздымацца толькі па рацэ Віліі, хоць раней для іх міграцыі былі прыдатнымі і Нёман, і Заходняя Дзвіна, і Заходні Буг. На шляху рыбы шмат перашкод (плаціны, забруджанасць вады), але галоўнай, бадай, з'яўляецца браканьерства падчас нерасту. Як кажуць экалагічныя актывісты, жаданне здабыць ласося прыцягвае ў рэгіён парушальнікаў нават з іншых куткоў Беларусі. Гэта нягледзячы на тое, што памер кампенсацыі шкоды за адну асобіну кумжы ці сёмгі складае 6 базавых велічынь, а памер штрафу — ад 10 базавых велічынь. Таму назіранне за ласасёвымі рыбамі і праца па прафілактыцы і выяўленні браканьерства будзе доўжыцца да канца нерасту — да канца снежня. У гэты перыяд будуць арганізаваныя валанцёрскія лагеры ў Астравецкім раёне. Узяць удзел у іх могуць усе неабыякавыя да праблемы людзі.

Сяргей РАСОЛЬКА.

Рэха публікацыі

БУДЗЬМА БОЛЬШ ДАКЛАДНЫМІ І РАЗВАЖЛІВЫМІ

Прывітанне, шаноўная рэдакцыя.

Зноў узнікла патрэба мне выказацца на старонках вашай газеты. На гэты раз мяне зачапіў артыкул «Годны помнік героям Грунвальдскай бітвы» ад 10 лістапада 2009 г. Як гісторыка мяне гэты артыкул вельмі незадаволіў, бо матэрыял пададзены вельмі недакладна і зашмат недарэчнай патэтыкі.

І цяпер больш дакладна, па ўсім артыкуле па парадку.

Чаму аўтар назваў гэту бітву найвялікшай у сярэднявеччы? Ён дакладна ведае ўсе бітвы, што адбываліся ў сярэднявеччы і ўпэўнены, што Грунвальд на той час з'яўляецца найвялікшай бітвай? Аўтар называе Тэўтонскі ордэн самай магутнай дзяржавай таго часу. Гэта значыць, што адзін гэты ордэн з'яўляўся больш магутным, чым, напрыклад, уся Свяшчэнная Рымская імперыя? Смешна.

Расія называлася Рускім царствам ужо задоўга да Пятра I, яшчэ з часоў Івана Жахлівага. Іншая рэч, што Масковіяй Расію маглі на той час называць нашы продкі па звычцы, як мы часта, не задумваючыся, называем ЗША проста Амерыкай. Але ж тады трэба пра гэта казаць асобна.

Правільна, параўноўваць Грунвальд з бітвай на Чудскім возеры нельга. Але казаць, што Грунвальд зрабіў велізарны ўплыў на ўсю наступную гісторыю Еўропы... Гэта ўжо занадта... Трэба ж хаця б крыху ўяўляць сабе памеры ўсёй Еўропы.

А наступны выраз мяне ўвогуле «забіў». «... пад Грунвальдам удзельнічалі сотні тысяч воінаў з абодвух бакоў, ...». Цікава, сам аўтар ці чытаў калі-небудзь якуюнебудзь навуковую літаратуру пра Грунвальд? З боку Тэўтонскага ордэна ўдзельнічала каля 20 тысяч вершнікаў і прыкладна 5—10 тысяч пехацінцаў. З боку саюзнага войска было каля 30 тысяч вершнікаў і некалькі тысяч пехацінцаў. Калі нават скласці ўсіх удзельнікаў, то атрымаецца самае вялікае 60—65 тысяч. Якія сотні тысяч?

Я згодны з аўтарам, што святкаваць 23 лютага Дзень Савецкай Арміі нам, беларусам, неяк недарэчы. Зноў успомнім гісторыю. 23 лютага сталі святкаваць у Савецкай Расіі ў сувязі з падзеямі 1918 года, калі рэвалюцыйны Петраград паспрабаваў стрымаць войскі кайзэраўскай Германіі, якія наступалі на горад. Я не спрачаюся, для Расіі гэта насамрэч, магчыма, важная падзея. Але прычым тут Беларусь? Усё ж такі нам трэба стварыць нейкае сваё свята, звязанае непасрэдна з нашай гісторыяй. А вось з выбарам даты я зноў не пагаджуся з аўтарам.

Нягледзячы на значнасць для Беларусі Грунвальда, зрабіць з яго наша нацыянальнае свята, на мой погляд, будзе не зусім карэктна. Чаму? Зноў па пунктах:

1) сама бітва адбывалася не на беларускай тэрыторыі, хоць і ў абарончых мэтах;

2) у саюзным войску армія ВКЛ (адпаведна і колькасць беларусаў) складала меншую частку;

3) склад варагуючых армій быў шматнацыянальны (сярод саюзнікаў — беларусы, украінцы, летувісы, татары, палякі, чэхі, магчыма нават малдаване; сярод тэўтонцаў — немцы, палякі, прусы, чэхі, мараўцы, швейцарцы), таму гэтую перамогу з такім жа поспехам могуць сабе прыпісаць іншыя ўдзельнікі бітвы;

4) наша саюзнае войска мела хоць і невялікую, але колькасную перавагу, таму нашу перамогу можна назваць адносна заканамернай.

На мой суб'ектыўны погляд, на ролю беларускага дня абаронцы Айчыны больш пасуе дата 8 верасня 1514 г., калі адбылася Аршанская бітва. І зноў па пунктах, чаму:

1) у адрозненне ад Грунвальда пад Оршай лік войскаў насамрэч пайшоў на сотні тысяч (каля 110 тысяч), што адразу ставіць яе на парадак вышэй за Грунвальд;

2) колькасць войскоўцаў ВКЛ саступала арміі праціўніка амаль у 3 разы (30 тысяч супраць 80), што даказвае: перамога беларускіх войскаў — гэта выключна заслуга іх вайсковага майстэрства, а не колькасці;

3) асноўную колькасць арміі ВКЛ складалі выхадцы з беларускіх зямель, дапаможныя часткі палякаў складалі меншасць;

4) бітва адбылася на тэрыторыі Беларусі, што паказвае яе выразна абарончы характар.

Можна назваць яшчэ многа розных прычын. Напрыклад, і такія практычныя, што беларусам лягчэй святкаваць дзень сваёй вайсковай славы і наведаць гэтае славутае месца ў сваёй краіне, чымсьці ехаць у замежжа. І дату 8 верасня лягчэй закласці ў падсвядомасць вучняў у школе тым, што можна будзе павіншаваць хлопчыкаў — будучых абаронцаў Айчыны. Напрыклад, у гэтым годзе 8 верасня я прыйшоў у школу і запытаўся ў дзяцей, што сёння за дзень. І адразу ж ім і расказаў, што і як. А калі я буду ім казаць, што нешта адбылося 15 ліпеня, то самі дзеці 15 ліпеня пра гэта дакладна не ўспомняць.

Вось такія мае асабістыя развагі наконт таго, калі нам святкаваць наш дзень беларускай вайсковай славы. Я цалкам згодны з аўтарам, што мы павінны абапірацца толькі на сваю гісторыю (дзякуй Богу, ёсць на што). Але хацелася б пры гэтым, каб падыход да нашай гісторыі быў больш дакладным і разважлівым.

Вадзім ШЫШКО.

Каб узяць у шлюб, трэба пацвердзіць, што ў шлюбе дагэтуль не быў

«ГАРАЧЫ» 287 17 41

Сын жыхаркі адной з вёсак Чэрвеньскага раёна сабраўся ўзяць шлюб са сваёй выбранніцай. Як і належыць, маладыя людзі падалі адпаведную заяву ў ЗАГС. А там з дзяўчыны запатрабавалі даведку, што раней яна... не была ў шлюбе.

— Сутнасць у тым, што мая будучая нявестка раней пражывала ў Ташкенце. Аднак вось ужо гадоў пяць-шэсць яна мае пасведчанне на права жыхарства ў Рэспубліцы Беларусь. Да нядаўняга часу была прапісаная ў адным з раёнаў Брэсцкай вобласці. Даведку пра тое, што яна пражывала на тэрыторыі таго раёна з 2005 года і да нядаўняга часу, а таксама, што не брала шлюбу, яна атрымала без праблем.

А вось як быць з больш раннім часам? У ЗАГСе ў Чэрвені падказалі, што трэба ехаць або ў Маскву, або ў Кіеў у пасольства Узбекістана і праз яго рабіць адпаведны запыт на колішняе месца жыхарства. Зразумела, што такая паездка будзе каштаваць не танна, ды і часу патрабуе. Ці ёсць яшчэ якія варыянты вырашэння нашай сітуацыі? Яшчэ хачу дадаць, што маёй будучай нявестцы толькі ў красавіку споўнілася 19 гадоў, адпаведна, з Ташкента яна выехала фактычна дзіцем. Які там мог быць шлюб? Цяпер сын з будучай нявесткай жывуць у Мінску, — даводзіла нам сутнасць свайго звароту заяўніца.

Можна было б пажартаваць, што ў Сярэдняй Азіі дзяўчат могуць аддаць у замуства ў раннім узросце, аднак тут відавочна, што людзям не да смеху. У пошуках патрэбнай заяўнікам інфармацыі нам давялося звярнуцца ў дэпартамент па грамадзянстве і міграцыі Міністэрства ўнутраных спраў, Міністэрства юстыцыі, галоўнае ўпраўленне юстыцыі Мінаблвыканкама, паколькі сітуацыю ўскладняла тое, што выбранніца сына заяўніцы — грамадзянка Рэспублікі Узбекістан.

— Для рэгістрацыі шлюбу грамадзяне падаюць дакументы, названыя ў пункце 131 Пераліку адміністрацыйных працэдур, што ажыццяўляюцца дзяржаўнымі органамі і іншымі дзяржаўнымі арганізацыямі па заявах грамадзян, зацверджаным Указам Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь № 152 ад 16 сакавіка 2006 года, — паведаміла нам, у прыватнасці, **галоўны спецыяліст аддзела натарыята, ЗАГСаў і адвакатуры галоўнага ўпраўлення юстыцыі Мінаблвыканкама Алена СЕМЯНЮК**. — Гэта дакументы, што сведчаць асобу грамадзян Рэспублікі Беларусь, — пашпарт; для замежных грамадзян і асобаў без грамадзянства, што пастаянна пражываюць у Рэспубліцы Беларусь, — пасведчанне на права жыхарства ў Рэспубліцы Беларусь; дакумент аб адсутнасці зарэгістраванага шлюбу з іншай асобай, выдадзены кампетэнтным органам краіны пражывання замежнага грамадзяніна, асобы без грамадзянства (тэрмін дзеяння такога дакумента — 6 месяцаў); дакумент аб адсутнасці зарэгістраванага шлюбу з іншай асобай, выдадзены кампетэнтным органам дзяржавы, грамадзянінам якой з'яўляецца замежны грамадзянін, — у выпадку, калі замежны грамадзянін не пражывае на тэрыторыі дзяржавы, грамадзянінам якой ён з'яўляецца (тэрмін дзеяння і гэтага дакумента — 6 месяцаў); дакумент, што пацвярджае скасаванне папярэдняга шлюбу, калі раней грамадзянін у ім быў (за выключэннем дакументаў, выдадзеных органамі ЗАГС Рэспублікі Беларусь); дакументы, што сведчаць асобу аднаго з бацькоў асобы, што бярэ шлюб, — у выпадку рэгістрацыі шлюбу па месцы жыхарства аднаго з бацькоў.

Як бачна, неабходныя для рэгістрацыі шлюбу дакументы былі запатрабаваныя цалкам законна. Дарэчы, аналагічны парадак, як удакладнілі ў Міністэрстве юстыцыі, існуе ў любой краіне свету. Чым у такой сітуацыі можна было б дапамагчы заяўнікам? Як сказала Алена Семянюк, даведку з месца жыхарства дзяўчыны ў Беларусі аб адсутнасці зарэгістраванага шлюбу можна было б атрымаць і без выезду «на месца» — адзін беларускі ЗАГС мае права запатрабаваць такі дакумент ад другога беларускага ЗАГСа ў дачыненні да замежнага грамадзяніна, што пастаянна пражывае на тэрыторыі нашай краіны. Але, паўторымся, толькі ў межах нашай краіны. Аднак такі дакумент у заяўнікаў ужо ёсць, праблема — з аналагічным «ташкенцкім». Тут грамадзянін павінен дзейнічаць самастойна. А ці магчымы нейкі афіцыйны запыт з боку беларускіх дзяржорганаў? Як паведамілі нам у некалькіх крыніцах інфармацыі, па-першае, ён можа ўвогуле застацца без адказу з боку адрасата, або быць атрыманым праз значны тэрмін; па-другое, у некаторых замежных краінах за атрыманне такой даведкі менавіта грамадзяне мусяць заплаціць пэўную суму грошай. І ўсё ж адчайвацца людзям не варта. Для пачатку трэба нашым заяўнікам хоць бы звязацца з самім пасольствам Рэспублікі Узбекістан — або ў Маскве, або ў Кіеве. Можа, дазволяць накіраваць запыт па факсе ці поштай? Калі ўсё ж давядзецца ехаць, як мы даведаліся, лепш скіраваць шлях у бок Кіева — у Маскве з-за большага наплыву людзей атрымаць патрэбныя дакументы бывае часам некалькі складаней.

Сяргей РАСОЛЬКА.

«Трэба прывыкаць, што і беларускія яблыкі могуць мець прыгожы выгляд»

Наш даўні і шчыры прыхільнік мінчанін Пётр Андрэевіч Навуменкаў нядаўна пачуў інфармацыю пра закладку на міжсезонны перыяд бульбы, буракоў, морквы і іншай вітамінная прадукцыі. Апроч іншага яго зацікавіла паведамленне пра закладку на захоўванне беларускіх яблыкаў у газавым асяроддзі. «Што гэта за метад такі?» І, карыстаючыся выпадкам, працягнуў, як кажуць, тэму, якая ў апошнія гады з падачы розных заяўнікаў перманентна ўзнікала прынамсі на старонках нашай газеты.

— У папярэднія гады зімой у крамах не заўсёды магчыма было купіць айчынныя яблыкі. Даводзілася браць на Камароўскім рынку. Прадаўцы хоць і сцвярджалі, што гэта беларускія плады, але я, маючы крыху досведу ў яблыках, не надта ім верыў. Дык у мяне такое пытанне-прапанова: а чаму б не адчыніць у Мінску адно-два спецыялізаваныя гандлёвыя прадпрыемствы, дзе пакупнік гарантавана мог бы набыць у тым ліку і беларускія яблыкі па прымальных цэнах і добрай якасці? Нешта накшталт крамаў «Беларуская садавіна і агародніна». Ёсць жа ў горадзе спецыялізаваныя крамы, скажам, па продажы рыбы і рыбнай прадукцыі, ці месцы, дзе заўсёды можна купіць свежы хлеб пэўных гатункаў. Яны карыстаюцца папулярнасцю. Чаму б не быць і «вітамінным» гандлёвым прадпрыемствам? — даводзіў сваю думку Пётр Андрэевіч.

Фота Анатоля КЛЕШЧУКА.

— Раней сапраўды былі агароднінныя і плодаагароднінныя крамы, але ад практыкі іх існавання было вырашана адысці. Няўжо чалавек праз увесь горад паедзе ў такое гандлёвае прадпрыемства толькі па яблыкі? Сёння большасць жыхароў хочуць мець поўны асартымент харчовых тавараў у краме, што месціцца бліжэй да дома, — адказаў на запыт чытача **начальнік аддзела нарыхтовак і знешнеэканамічнай дзейнасці Галоўнага ўпраўлення спажывецкага рынку Мінгарвыканкама Вячаслаў БАХАНОВІЧ**. — Цяпер плодаагароднінныя секцыі ёсць у кожнай харчовай краме, згодна з асартыментным пералікам там абавязкова павінны прадавацца і беларускія яблыкі. Праведзеныя намі маніторынгі наконт выканання гэтага патрабавання засведчылі, што парушэнняў тут практычна няма. Калі прыгадаць згаданую вашым чытачом Камароўку, чаму ён вырашыў, што набываў імпартныя плады? Цалкам не выключаю, што гэта маглі быць якраз беларускія яблыкі. Трэба прывыкаць, што прыгожымі могуць быць і яны.

Такім «пераўтварэнням» якраз і дапамагае захоўванне пладоў у газавым асяроддзі, пра што і пытаўся спадар Навуменкаў. Метад гэты сапраўды новы для нас, толькі летась апрабаваны ўпершыню. Спецыяльныя камеры былі ўсталяваныя на Мінскім аптовым рынку. У спецыяльнай сумесі газаў у пладоў замаруджваюцца працэсы гнілі, яны захоўваюць свае смакавыя якасці і знешні выгляд даволі доўга.

— Дзякуючы такім камерам мы гандлявалі яблыкамі мінулага ўраджаю да сёлетняга чэрвеня. Прычым на пачатку лета плады выглядалі так жа, як і пры закладцы на захоўванне ўвосень мінулага года, — патлумачыў далей Вячаслаў Алегавіч. — Бралі іх і для продажу на Камароўскім рынку. А да з'яўлення спецыяльных камераў захоўвання яблыкі заканчваліся раней.

Напрыканцы суразмоўца дадаў, што на сёлетні міжсезонны перыяд двума аптова-рознічнымі прадпрыемствамі — УП «Партызанскае» і Мінскі аптовы рынак — закладзена ў стабілізацыйны фонд 4223 тоны яблыкаў. Гэта на 200 тон больш, чым было закладзена на захоўванне летась.

Сяргей РАСОЛЬКА.

г. ВИТЕБСК **15.12.2009**

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПОВТОРНОМ ОТКРЫТОМ АУКЦИОНЕ ПО ПРОДАЖЕ ОБЪЕКТОВ ГОСУДАРСТВЕННОЙ СОБСТВЕННОСТИ С ОДНОВРЕМЕННОЙ ПРОДАЖЕЙ ПРАВА ЗАКЛЮЧЕНИЯ ДОГОВОРОВ АРЕНДЫ ЗЕМЕЛЬНЫХ УЧАСТКОВ

№ лота	Наименование предмета аукциона	Характеристика предмета аукциона	Начальная цена продажи предмета аукциона, рублей	Сумма задатка, рублей
1.	Неиспользуемые объекты военного городка № 102, расположенные по адресу: г. Витебск, ул. Базовая, 12Б, и право заключения договора аренды земельного участка	Характеристика капитальных строений: - капитальное строение с инв. № 200/С-49369 – склад общего назначения с рампой и техподпольем, одноэтажное кирпичное здание общей площадью 1670,3 кв.м., 1970 года постройки, фундамент бетонный, перекрытия железобетонные, крыша рулонная; - капитальное строение с инв. № 200/С-49367 – тарный склад, одноэтажное кирпичное здание общей площадью 265,3 кв.м, 1982 года постройки, фундамент бетонный, перекрытия железобетонные, крыша рулонная; - капитальное строение с инв. № 200/С-49364 – свинарник с навесом и складом, одноэтажное кирпичное здание общей площадью 382 кв.м, 1993 года постройки, фундамент бетонный, перекрытия железобетонные, крыша рулонная; - капитальное строение с инв. № 200/С-49362 – склад с двумя навесами, одноэтажное кирпичное здание общей площадью 198 кв.м, 1970 года постройки, фундамент бетонный, перекрытия железобетонные, крыша рулонная; - капитальное строение с инв. № 200/С-49363 – тарный склад, одноэтажное кирпичное здание общей площадью 189,6 кв.м, 1982 года постройки, фундамент бетонный, перекрытия железобетонные, крыша рулонная; - капитальное строение с инв. № 200/С-57665 – сооружение специализированное энергетики (электрическая сеть) протяженностью 516,3 кв.м; - покрытие асфальтобетонное площадью 5887 кв.м с бордюрным камнем 69 кв.м; - ограждение железобетонное с воротами протяженностью 121 м. Земельный участок: с кадастровым номером 240100000002002702 площадью 1,9478 га для содержания и обслуживания строений, срок аренды – 30 лет	1240974236	124097423
2.	Здание склада с рампой, расположенное по адресу: Витебская область, г. Полоцк, ул. Боровая, д. 11, и право заключения договора аренды земельного участка	Характеристика объекта недвижимости: капитальное строение с инв. № 250/С-27777 (здание специализированное складов, торговых баз, баз материально-технического снабжения, хранилищ), одноэтажное кирпичное, 1985 г. постройки, фундамент бетонный, перекрытие ж/бетонное, крыша рулонная, общая площадь 1030 кв.м, объем 5232 куб.м, бетонная рампа, площадь 95 кв.м. Земельный участок: с кадастровым номером 243500000001001208 для содержания и обслуживания здания вещевого склада, площадь 0,4656 га, срок аренды – 25 лет. Использование – под специализированное здание здравоохранения и предоставления социальных услуг	302057796	30205779
3.	Здание трансформаторной подстанции, расположенное по адресу: г. Витебск, ул. Карла Маркса, в районе дома № 32, и право заключения договора аренды земельного участка	Характеристика капитального строения: капитальное строение с инв. № 200/С-57715 – здание специализированное энергетики, трансформаторная подстанция № 4-с, общей площадью 66,0 кв.м., одноэтажное кирпичное, 1939 года постройки, фундамент бетонный, перекрытие железобетонное, крыша рулонная. Земельный участок с кадастровым номером 240100000002003011 площадью 0,0122 га, для содержания и обслуживания трансформаторной подстанции, сроком аренды 99 лет. Ограничения в использовании в связи с нахождением участка в охранной зоне магистральных трубопроводов, систем газоснабжения и других линейных сооружений (ливневая канализация), водопровода, охранных зонах линии электропередач напряжением свыше 1000 В, теплотрассы	22832892	2283289
НАЧАЛЬНЫЕ ЦЕНЫ ОБЪЕКТОВ НЕДВИЖИМОСТИ СНИЖЕНЫ НА 20 %				
4.	Капитальное строение с инвентарным номером 201/С-11334, расположенное по адресу: Витебская область, Городокский район, г. Городок, ул. Вокзальная, 40а, и право заключения договора аренды земельного участка	Характеристика объекта недвижимости: капитальное строение с инвентарным номером 201/С-11334 – здание специализированное розничной торговли (магазин) – одноэтажное кирпичное здание 1974 г. постройки, общей площадью 457,2 кв.м, фундамент бетонный, перекрытия ж/б плиты; крыша рулонная, с кирпичным тамбуром, двумя кирпичными сходами в подвал, железобетонным подвалом и асфальтобетонным покрытием. Земельный участок: площадью 0,0625 га, сроком аренды 99 лет, кадастровый номер 221850100001003220, для размещения объектов розничной торговли. Ограничение в использовании всего участка в связи с нахождением в водоохранной зоне реки, а также охранная зона линии электропередач напряжением до 1000 В на площади – 0,0026 га	68135224	6813522
5.	Капитальное строение с инвентарным номером 201/С-11373, расположенное по адресу: Витебская область, Городокский район, г. Городок, ул. Вокзальная, д. 53, и право заключения договора аренды земельного участка	Характеристика объекта недвижимости: капитальное строение с инвентарным номером 201/С-11373 – здание специализированное здравоохранения и предоставления социальных услуг (здание фельдшерско-акушерского пункта) – одноэтажное бревенчатое здание 1949 г. постройки, общей площадью 105,4 кв. м, фундамент бутобетонный, перекрытия деревянные, крыша шиферная, с двумя холодными кирпичными пристройками, дощатым сараем, забором деревянным, двумя калитками, уборной. Земельный участок: площадью 0,1126 га, кадастровый номер 221850100001003221, срок аренды участка – 99 лет, для размещения объектов здравоохранения и предоставления социальных услуг. Охранная зона линии электропередач напряжением до 1000 В на площади 0,0204 га	37089871	3708987

ОРГАНИЗАТОР: фонд «Витебскоблимущество», г. Витебск, ул. «Правды», 38, контактный телефон в Витебске: (0212) 476096, сайты www.gki.gov.by, www.fondgosim.vitebsk.by, E-mail: fondvitebsk@tut.by.

1. **Аукцион состоится 15 декабря 2009 г. в 15 часов в здании фонда «Витебскоблимущество» по адресу: г. Витебск, ул. «Правды», 38.**

2. Заявления на участие в аукционе принимаются в рабочие дни с 8.00 до 17.00, последний день приема документов 14.12.2009 г. до 17.00 по адресу: г. Витебск, ул. «Правды», 38, кабинет 308. **Заключительная регистрация участников 15.12.2009 с 14.00 до 14.45.** К участию в торгах не допускаются участники, не прошедшие заключительную регистрацию.

3. **Сумма задатка перечисляется до подачи заявления на участие в аукционе на расчетный счет № 3642903000021, в филиале ОАО «БПС-Банк» по Витебской области г. Витебск, код 150801307. Получатель – фонд «Витебскоблимущество», УНП 300002495.**

4. **Участник, ставший победителем аукциона (претендентом на покупку), после окончания аукциона обязан:** подписать протокол аукциона; **не позднее 10 рабочих дней** со дня принятия решения исполкома о предоставлении земельного участка внести плату за право заключения договора аренды земельного участка (часть платы – в случае предоставления рассрочки ее внесения райисполкомом), возместить затраты на организацию и проведение аукциона, в том числе расходы, связанные с изготовлением и предоставлением участникам аукциона документации, необходимой для его проведения, в сумме 3 миллиона рублей (по каждому лоту), расходы, связанные с формированием земельного участка и изменением земельного участка в результате такого формирования, в том числе с государственной регистрацией в отношении этого участка; **не позднее 12 рабочих дней** со дня принятия решения о предоставлении земельного участка заключить договор купли-продажи недвижимости и договор аренды земельного участка.

5. Подробная информация об условиях аукционов, порядке участия и проведения аукционов опубликована ранее в газете «Звязда» от 02.09.2009 № 164 (26522), от 10.10.2009 № 192 (26550), от 14.10.2009 № 194 (26552).

УСЁ ПЕРАМЕЛЕЦЦА...

Водгукі на артыкулы, прысвечаныя 600-годдзю Грунвальдскай бітвы, сведчаць, што чытачы «Звязды» зацікаўленыя ў тым, каб гэтая падзея адзначалася ў нас шырока. Разам з гэтым яны занепакоены, што часу для ўсталявання помніка ў гонар гэтай Перамогі застаецца ўсё менш.

— Вельмі добра, што «Звязда» ў чарговы раз выступіла ў абарону нашай спадчыны і гісторыі, але я зразумеў, што раённыя ўлады да помніка не праяўляюць цікавасці. І што будзе далей? — пытаецца ***Віктар СВІГЛА з Косава Івацэвіцкага раёна****.*

Леанід ПАТАПЧУК з Пружан таксама настроены песімістычна:

— Даводзілася бачыць, як іншым разам праводзіцца перазахаванне салдатаў, якія загінулі ў мінулую вайну. Правялі мерапрыемства, паставілі «птушачку»... а мы тут нейкі Грунвальд успомнілі. Хоць я вось разгарнуў кніжку і чытаю пра тыя падзеі.

Найбольшая наша бяда ў тым, што калі заходзіць размова пра Грунвальдскую бітву, твае суразмоўцы не разумеюць, пра што ідзе гаворка. «Так-так, тады рускіх моцна пабілі», — бярэ ініцыятыву ў свае рукі мясцовы начальнік, а другі, пазіраючы на праект помніка, пачынае разважаць, што такі манумент быў бы дастойным помнікам і перамогі над фашызмам. А пачуўшы, што Тэўтонскі ордэн ад гітлераўскай Германіі аддзяляе паўтысячы гадоў, не здаецца: «Там і там немцы, то можна было б гэтыя перамогі ўвекавечыць у адным помніку».

І няма нічога дзіўнага ў такіх разважаннях. У іншым райцэнтры не адзін помнік воінам Вялікай Айчыннай — на ўездзе штыкі ў бетоне, на плошчы, у цэнтры, манумент воіна з аўтаматам, а на выездзе — курган Славы. Помнікі знаёмыя і зразумелыя, каля іх і прамову складную сказаць можна. А Грунвальд — гэта нібы Марс: чужая і далёкая планета.

— А хто нам пра перамогу пад Грунвальдам гаварыў, — разважае **мінчанін В. НАВІЦКІ**, *— што мы пра яго ведаем. Ды што Грунвальд! Кожны раз, калі я бачу помнік Калініну, то сам у сябе пытаюся: «За якія заслугі яму ў Мінску паставілі такі манумент?» Прачытаў, што ён прыязджаў у Беларусь і выступаў на мітынгу, дапамагаў тагачасным партыйцам праводзіць калектывізацыю... Але «ўсесаюзны староста» нават у той партыйнай іерархіі быў асобай непрыкметнай — шараговай. А мы шукаем месца, дзе паставіць помнік Перамогі пад Грунвальдам...*

Асобна хачу спыніцца на лісце, які даслаў **Уладзімір ДЗЕМЧАНКА з в. Машканы Сенненскага раёна**. У аўтара свая думка наконт тых далёкіх падзей. *«Дык вось Грунвальдская бітва і яе вынік паспрыялі развіццю сітуацыі, якая аказалася неспрыяльнай, вельмі трагічнай для ВКЛ і яго народаў»,* — піша наш чытач. Ён мяркуе, што Вялікаму Княству неабходна было аб'ядноўвацца з Маскоўскай дзяржавай і тады ў Вялікага Княства была б «лепшая палітычная перспектыва».

Аб'яднанне з Масковіяй было немагчыма па адной даволі сур'ёзнай прычыне. Вялікае Княства ў той час было еўрапейскай дзяржавай, а маскоўская дзяржава знаходзілася на задворках Еўропы, і толькі Пётр I здолеў вырваць яе з затхлай правінцыяльнасці.

А па вялікім рахунку, Вялікае Княства знаходзілася паміж «молатам і кавадлам», і саюз з маскоўскай дзяржавай прынёс бы Вялікаму Княству не меншыя беды.

Адносна вынікаў будучай Перамогі пад Грунвальдам, то перад бітвай ніхто іх не падсумоўваў — неабходна было перамагчы. А калі б верх узялі крыжакі, то якія наступствы былі б?!

Уладзімір Дземчанка лічыць, што *«ўсталяванне такога помніка-манумента адносіцца да кампетэнцыі дзяржаўных уладаў, а вы хочаце зрабіць гэта на ўзроўні раёна»* ...і нават, каб *«у пэўных раёнах усталяваць знакі памяці ўдзельнікам гэтай бітвы (як прапануе Іван Пячынскі), але і гэтае пажаданне таксама спантанна не вырашыцца — трэба дырэктыва»*.

Ужо не адзін месяц «Звязда» ўздымае тэму ўсталявання помніка ў гонар 600-годдзя Грунвальдскай бітвы, і заявіць, што гэта робіцца спантанна, нельга. Акрамя гэтага, ёсць праект-ідэя помніка. Мае ён мастацкую каштоўнасць ці не — гэта асобная размова, але крок зроблены. Ісці шляхам дырэктывы можна — ён самы просты, але ў мастацтве неэфектыўны.

А ці не за лепшае было б, каб, напрыклад, мясцовыя Саветы прынялі рашэнне аб усталяванні помніка, а дэпутаты райсавета яго падтрымалі... Чаму ініцыятыва не можа зыходзіць знізу? Думаю, што такі падыход самы дэмакратычны, але ці спрацуе ён, ёсць сумненне. Узяць ініцыятыву і адказнасць на сябе мы баімся, ды і не хочам, а вось калі будзе дырэктыва зверху, то «казка стане быллю».

Трэба ўлічваць і той фактар, што публікацыі ў нашай газеце дапамагаюць чытачам шырэй глянуць на нашу гісторыю і адчуць сваё дачыненне да Перамогі пад Грунвальдам. А гэта, бадай, самае важнае.

— 600-я ўгодкі Грунвальдскай бітвы павінны адзначацца на дзяржаўным узроўні, — разважае **Вячаслаў КУЛЮТА з Гродна**, *— а калі справа дойдзе да помніка, то яго неабходна паставіць на адным з пагоркаў пры дарозе Навагрудак — Мір, дзе праязджае многа турыстаў, і помнік будзе напамінаць ім пра слаўны перыяд нашай гісторыі. У любым выпадку помнік пажадана паставіць не ў глыбокай правінцыі, а на тэрыторыі нашага «залатога кола»*.

«І што будзе далей?» — пытаецца наш чытач у пачатку гэтага артыкула.

Усё перамелецца... Даволі аптымістычная народная прымаўка.

Усё будзе добра! Спадзяёмся на гэта.

Сымон СВІСТУНОВІЧ.

СКАНВОРД

Склаў Андрэй МІХАЙЛАЎ.

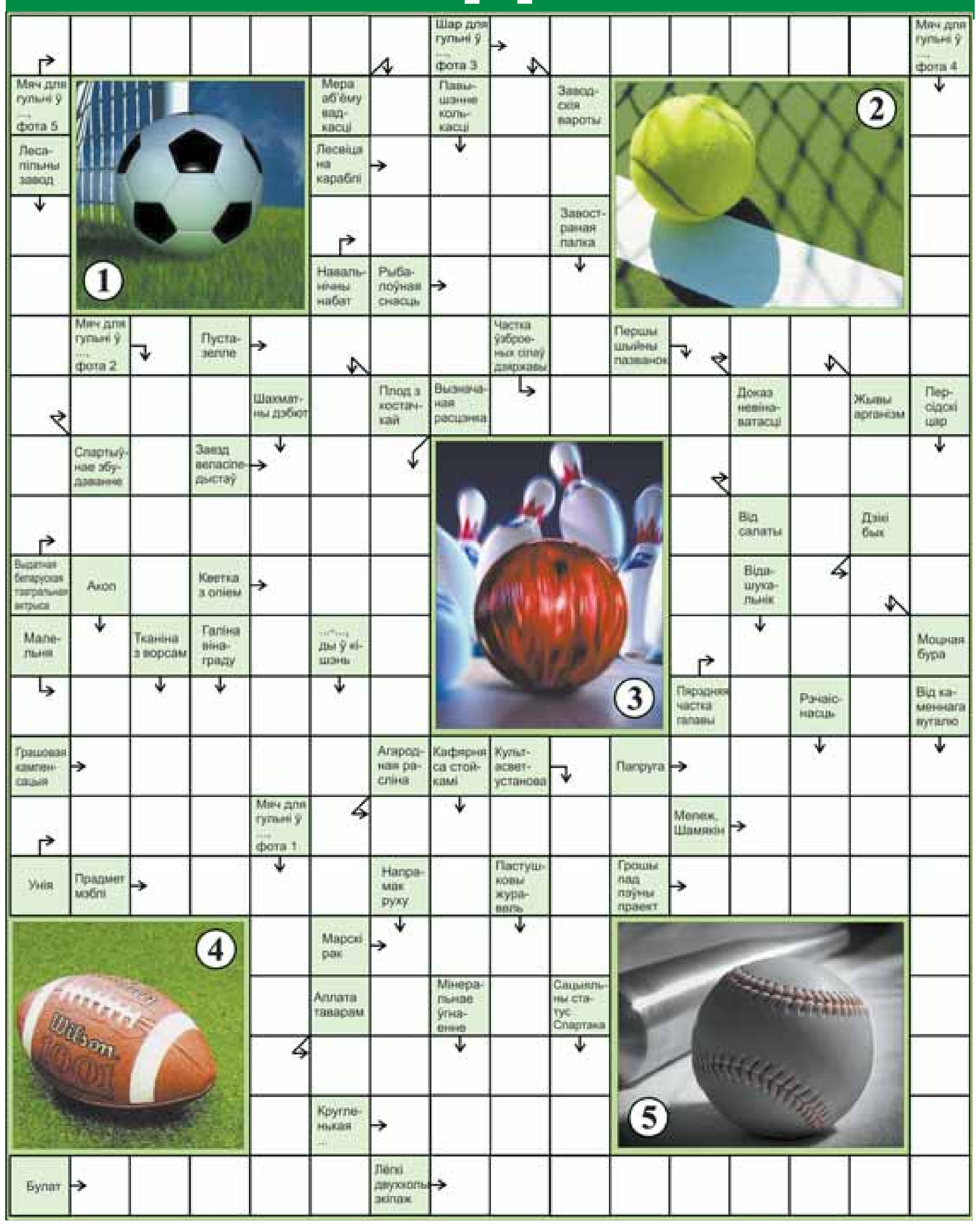

Ёсць нагода. 8 САКАВІКА «НААДВАРОТ»

Бадай, кожная жанчына абурыцца, калі забыцца павіншаваць яе ў Міжнародны жаночы дзень. Мужчына ж дачакаецца ў лепшым выпадку гваздзікоў на 23 лютага, а ў горшым — яхіднага каментара «якое ж гэта тваё свята, калі ты не служыў?». Несправядліва гэта, — вырашыла мужчынская частка насельніцтва і надумала пакончыць з дыскрымінацыяй, вылучыўшы і для свайго свята асобны дзень у годзе. І гэты дзень — сёння!

Першыя прапановы адзначаць Міжнародны мужчынскі дзень прагучалі яшчэ ў 1960-я, калі мноства мужчын — праўда, нясмела і ананімна — выказвалі ў сацапытаннях жаданне мець эквівалент 8 Сакавіка. Праўда, з датай узніклі разыходжанні — напрыклад, у ЗША і Аўстраліі мужчынскі дзень адзначалі ў лютым, у Індыі і Сінгапуры больш схіляліся да 9 сакавіка, на постсавецкай прасторы з лёгкай рукі былога прэзідэнта СССР Міхаіла Гарбачова «сусветным днём мужчын» была абвешчана першая субота лістапада, а ў рэспубліцы Трынідад і Табага мужчыны адзначаюць свой дзень 19 лістапада... Уласна, апошнія дзве даты якраз і прыжыліся ў якасці Сусветнага і Міжнароднага мужчынскага дня адпаведна, так што ў мужчын атрымалася нават два святы запар.

Чаго чакае мужчынскае насельніцтва ў гэты дзень? Што яго ўнёсак у справы сям'і, клопат аб дзецях, працоўныя і грамадскія дасягненні будуць заўважаныя і ацэненыя, вартасці заўважаныя, а недахопы дараваныя. І што яшчэ на адзін дзень у барацьбе за роўнасць палоў будзе абвешчанае святочнае перамір'е. Не забудзьцеся павіншаваць сваю надзею і апору!

Вікторыя ЗАХАРАВА.

Стаханаўскае мінулае

ЛІТАРАЛЬНАЯ гісторыя «ЗВѢЗДА»

17 лістапада 1928 г.

Райземкамісія змагаецца з беднатою

Барысаў. (Наш кар.) Барысаўская раённая зямельная камісія 14 жніўня г.г. зацьвердзіла праект абрэзкі зямлі ад кулакоў хутару Добрыцкае, Містаганскага сельсавету. У сельсавет была паслана адносіна аб надзеле гэтай зямлёю беднякоў, такім чынам, зямля была перадана бедняку Жызьнеўскаму, які ўжо пасеяў на ёй жыта.

18 лістапада 1928 г.

Чырвоныя сьцягі

Вільня. 13.XI. У ноч на 12.XI. у розных пунктах Вільні былі вывешаны чатыры чырвоныя сьцягі з рэвалюцыйнымі надпісамі.

17 лістапада 1953 г.

Стаханавец

Стаханавец гомельскага шклозавода імя Сталіна комуніст Яўгеній Шчытаў штодзённа выконвае зменныя заданні на 125—130 працэнтаў.

Па стандартным меню...

Дрэнна наладжана работа сталовай барысаўскага дрэваапрацоўчага камбіната імя Комінтэрна. Для таго, каб тут паабедаць, трэба патраціць не менш паўтары гадзіны. Спачатку прыходзіцца стаяць у доўгай чарзе за атрыманнем талонаў, а потым — чакаць афіцыянтак. Апошнія, як правіла, не спяшаюцца. У іх заўсёды адзін адказ: «Пачакайце, мы занятыя».

Нарэшце, калі талоны ўжо ўзяты і стравы стаяць на стале, не хапае лыжак. Катлеты або аладкі, напрыклад, прыходзіцца есці лыжкамі, бо відэльцаў няма.

Асартымент страў у сталовай вельмі абмежаваны, якасці іх нізкая. Кожны дзень у меню паўтараецца адно і тое ж. У зале для наведвальнікаў адсутнічае элементарная чыстата.

М. Аляксандраў, рабочы барысаўскага дрэваапрацоўчага камбіната імя Комінтэрна

Кніжны гандаль

Сур'ёзным недахопам у арганізацыі гандлю кнігамі з'яўляецца тое, што работнікі прылаўка не вывучаюць попыту пакупнікоў, дрэнна рэкламіруюць літаратуру. У культмагу Давыд-Гарадоцкага райспажыўсаюза ёсць 138 назваў кніг, а ў вітрыне выстаўлены толькі 11. Яшчэ горш абстаіць справа ў культмагу Кіраўскага райспажыўсаюза. Тут кнігі ляжаць навалам пад прылаўкам. Загадчыца магазіна тав. Падаляк нават сама не ведае, якія кнігі ёсць у продажы.

З кожным годам паляпшаецца матэрыяльны дабрабыт сельскага насельніцтва, павышаецца яго культурны ўзровень. Калгаснікі, механізатары, сельская інтэлігенцыя любяць совецкую кнігу і імкнуцца набыць яе.

М. Аляксандраў, старшы інспектар упраўлення Дзяржаўнай гандлёвай інспекцыі па БССР.

Падрыхтавала Ірына ЛЯШКЕВІЧ.

Віншуем любую дачушку і сястрычку ***Марыну Аляксееўну ПАДГОЛА*** *з в. Выверы з днём нараджэння.*
Жадаем моцнага здароўя, сонечнага неба, сямейнага дабрабыту, радасці ў жыцці.
Мама, Андрэй, Уладзімір.

СЁННЯ

Сонца

	Усход	Захад	Даўжыня дня
Мінск —	7.44	16.05	8.21
Віцебск —	7.34	15.49	8.15
Магілёў —	7.34	15.55	8.21
Гомель —	7.24	15.58	8.34
Гродна —	7.58	16.21	8.23
Брэст —	7.52	16.29	8.37

Месяц

Маладзік 16 лістапада. Месяц у сузор'і Казярога.

Імяніны

Пр. *Аляксандры, Ніны, Мікалая.*

К. *Альжбеты, Максіма, Паўла, Северына.*

Фота Марыі ЖЫЛІНСКАЙ.

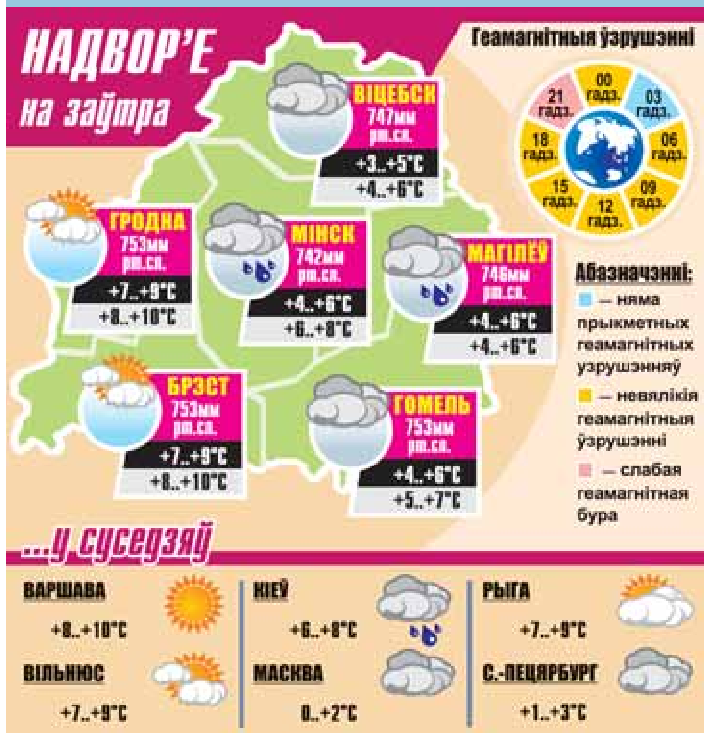

БЯСЕДНЫЯ ПЕСНІ

На бяседах неяк міжволі пачынаюць гучаць грамадзянскія, патрыятычныя песні. І яны, узнаўляючы неўтаймоўны юнацкі дух, прыдаюць незвычайную прыўкрасу і размовам, і настрою грамады, вядуць да яе еднасці і грунтоўнага сумоўя. Для адных бяседнікаў — гэта памяць пра нялёгкія шляхі-дарогі бацькоў, дзедаў, згадка пра іх маладыя гады, напоўненыя святой вераю. Другія — выказваюць павагу да дзяржаўных і рэвалюцыйных традыцый, вернасць нязменным гуманістычным ідэалам. Некаторыя — з дасягнутых вышыняў перагортваюць старонкі гісторыі, занатаваныя ў песнях. А для многіх — песні становяцца малітвамі. Так было і 20—30 гадоў таму, і паўвека-век назад. Людзі заўсёды выяўляюць асабісты лёс з лёсам краіны, роднай зямлі. І пастаянна імкнуцца быць з ёю ў суладнасці, у трывалай узаемасувязі.

Беларускія кампазітары і паэты напісалі шэраг твораў на грамадзянскую тэму. Але найбольш пашырыліся тыя, у якіх з пяшчотаю апяваецца родная зямля. Песні Ігара Лучанка моцна ўсталяваліся і на сцэне, і за бяседным сталом. Яны нясуць дабрыню, высакародны дух, стваральную энергію. А вершы Уладзіміра Карызны, пакладзеныя на музыку многімі кампазітарамі, прасвятляюць і сучаснікаў, і наступнікаў, сцвярджаючы жыватворную любоў да роднага краю, самаахвярную адданасць яму.

ПЕСНЯ АБ РОДНАЙ ЗЯМЛІ

ВЕРШ Уладзіміра Карызны
МУЗЫКА Ігара Лучанка

Навальніцамі
Лозы ніцыя
Прытуляюцца да зямлі,
Дзе і мы з табой пад крынічныя
Звоны сінія
Узраслі.

Ой, зямля мая,
Тая самая,
Заінелая на зары!
Рэчка сонная...
Далеч санная...
Нібы з печы жар, снегіры.

І марозамі,
І бярозамі
Я прывязаны да цябе,
Я табой, зямля, заварожаны
І належу адзінай табе.

Падрыхтаваў Міхась ШАВЫРКІН.

«АДПАЧЫЎ» НА $3 400

41-гадовы сталічны жыхар, запрасіўшы да сябе ўночу ў госці невядомую дзяўчыну, якая знікла з яго жылля разам з грашамі гаспадара.

Па дапамогу да супрацоўнікаў міліцыі звярнуўся жыхар дома з вуліцы Гарадзецкай. Як высвілася, гасцявала невядомая ў яго з гадзіны ночы да чатырох: пара бавіла час, распіваючы спіртное. Калі ж дзяўчына сышла, то прыхапіла з сабой 3400 долараў ЗША. Супрацоўнікі крымінальнага вышуку знайшлі падазроную і затрымалі: у ізалятар часовага ўтрымання трапіла 22-гадовая мінчанка.

Ігар ГРЫШЫН.

Крынічка

«Цякла тут з лесу невялічка
Травой заросшая крынічка».
Якуб КОЛАС.

Рубрыку вядзе Валянціна ШПІЛЕЎСКАЯ, тэл. 285 88 81 № 39 (328)

Ружы пад зіму

Так атрымалася, што ўвосень не накрылі два кусцікі ружаў. Ці не позна гэта зрабіць цяпер?

В. БЯЛОВА, *г. Дзяржынск.*

Так, на зіму ружы накрываюць. Да надыходу ўстойлівых маразоў можна акучыць ружы, абарваць з іх лісты, а сцёблы прыгнуць да зямлі, падклаўшы пад іх фанеру. А калі надыдуць сапраўдныя халады, накрываюць кусты фанерай або толлю, зверху засыпаюць сухімі лістамі.

Накрываюць ружы і пасля таго, як зямля прамерзне, тады яны зімуюць лепш і вясной не баяцца ні сонца, ні замаразкаў. Некаторыя кветкаводы робяць для накрыцця ружаў спецыяльныя шчыты, збітыя з абрэзкаў дошак. Зверху і знізу шчыты абцягваюць абручамі альбо дротам.

У лістападзе гола ў садзе...

Таму ўсе работы па падрыхтоўцы саду да зімы павінны быць да гэтага часу завершаныя. Збярыце гнілыя плады, якія засталіся на дрэвах, гэтым вы часткова пазбавіцеся ад інфекцыі. Са штамбаў дрэў здыміце лоўчыя паясы, з галінак выдаліце гнёзды баярышніц, златагузкі, кладкі яек няпарнага шаўкапрада. Падрыхліце глебу вакол дрэў і кустоў, а восеньскія пасадкі замульчыруйце торфам, перагноем або ўцяпліце слоем лісця таўшчынёй 10—15 см. Штамбы маладых пладовых дрэў абараніце ад мышэй і зайцаў, пачынаючы з толькі што пасаджаных саджанцаў і заканчваючы 12-гадовымі дрэвамі.

Накрыйце сунічныя градкі торфам альбо яловымі лапкамі. Заканчвайце пасадку і перасадку ягадных кустоў. Раскладзіце атрутную прынаду для грызуноў.

Пасля першых замаразкаў (мінус 5 градусаў) рыхтуйце аднагадовыя парасткі пладовых дрэў для веснавога прышчэплівання.

Агарод трэба аглядаць хоць бы раз на тыдзень — штосьці трэба прарэдзіць, акучыць, прыбраць смецце. Перанясіце шлангі і плёнку ў цёплае памяшканне, ачысціце і прасушыце агародны інвентар. Пасля надыходу ўстойлівых халадоў засыпце шматгадовыя культуры, караняплоды і азімы часнок невялікім слоем лістоў або пілавіння.

Раскладзіце ў склепе зверху бульбы і гародніны сухія галінкі рабіны, палын горкі для лепшага захоўвання.

Усталюйце і развесьце кармушкі для птушак і рэгулярна падсыпайце ў іх корм. У першай дэкадзе лістапада завяршыце падзімнюю сяўбу агародных культур, а таксама ўборку позняй капусты.

У кветніку ў перакапаную і ўгноеную глебу высявайце пад зіму гваздзік кітайскі, календулу, мак, тытунь духмяны і іншыя аднагадовыя культуры. З газона старанна выграбіце апалае лісце, засохлую траву, і менш хадзіце па ім у вільготнае надвор'е, каб не было «плешы».

Укрываем карані

Калі ў лістападзе няма снегу, а маразы будуць мацнець, раслінам без снегу вельмі цяжка, знойдзем яму замену. Моцны мароз хутка закуе голую зямлю. Чым больш яна рыхлая, тым менш паддаецца марозу.

Абараніць глебу ад глыбокага прамярзання дапаможа мульчыраванне зоны размяшчэння каранёў любым рыхлым субстратам — торфам, пілавіннем, сасновымі іголкамі, або лістамі дрэў.

Бывае, што пасля першых маразоў адбываецца выпіранне з зямлі клубніц, чаранкоў, цыбулін, пасаджаных увосень ці ў канцы лета. Асабліва часта гэта назіраецца пасля дажджлівай восені. Прычына простая. Вільгаць глебы пры замярзанні ператвараецца ў лёд, які, расшыраючыся, выштурхоўвае расліны, што не паспелі добра ўкараніцца. Мульчыраванне адразу пасля пасадкі дапамагае пазбегнуць гэтай непрыемнасці. На ўсякі выпадак трэба мець яшчэ дадатковы запас рыхлага субстрату, якім можна будзе прысыпаць аголеныя карані.

Каб субстрат не прамёрз, закрыйце кучы слаямі старой плёнкі, рубероідам. Накрыйце і запасы гною, кампосту, каб каштоўныя рэчывы не выветрыліся і не вымываліся талай вадой.

Калі пасадкі зроблены на ўзгорках, іх паверхню абавязкова трэба накрываць акрамя мульчыруючага матэрыялу яшчэ і галінкамі для затрымання снегу.

Абрэзка рэмантантнай маліны

Вясной пасадзілі рэмантантную маліну, а ўвосень атрымалі, хоць і невялікі, ураджай. У літаратуры сказана, што парасткі, якія адраслі, трэба зрэзаць, але ж на наступны год яны дадуць яшчэ большы ўраджай. Як быць?

Г. ВЕРАМЕЙЧЫК, *Салігорскі раён.*

У звычайных гатункаў маліны летняга тэрміну выспявання пладаносяць двухгадовыя парасткі (затым іх выразаюць і спальваюць), — кажа загадчык аддзела ягадных культур Інстытута пладаводства Ала Дзмітрыева. — Рэмантантныя гатункі, наадварот, вырошчваюць як аднагадовыя.

Пад рэмантантную маліну адводзяць участкі, якія добра асвятляюцца, пажадана з паўднёвага боку. Рэмантантная маліна мае патрэбу ў павышанай дозе пажыўных рэчываў, таму на кожны квадратны метр траншэі, выкапанай для пасадкі маліны, уносяць па 2 вядры перагною (кампосту), 1 л драўніннага або тарфянога попелу.

У першы год пасля пасадкі, калі новыя парасткі адрастаюць да 10—15 см, старыя — зразаюць і спальваюць. Гэта дапамагае развівацца маладым парасткам і абараняць іх ад грыбковых захворванняў. На другі год у пачатку вегетацыі слабыя каранёвыя атожылкі выразаюць. Робяць гэта вострай рыдлёўкай або сякатарам на глыбіню 2-3 см. Пры канчатковай нарміроўцы на кожным метры паласы пакідаюць ад 5 да 15 магутных парасткаў — у залежнасці ад гатунку. Каранёвыя атожылкі, якія пачнуць адрастаць пасля гэтага, можна будзе выкарыстаць для закладкі новай плантацыі. Для амаладжэння кожныя 4-5 гадоў у раслін выдаляюць старое карэнішча.

У гады, калі восень недастаткова цёплая і працяглая, суквецці нарміруюць. Пры гэтым выломваюць да палавіны сцябла (зверху) самыя слабыя пладовыя галінкі і выдаляюць запозненыя бутоны і кветкі. Да замаразкаў усё адно з іх не паспеюць выспець ягады. Дзякуючы такой працэдуры завязі, якія застануцца, выспяваюць хутчэй, а ягады робяцца больш буйныя і смачныя.

У рэмантантных гатункаў Геракл, Бабіна лета-2, Абрыкосавая, Бранскае дзіва і інш. асноўны ўраджай фарміруецца на аднагадовых парастках і выспявае, пакуль не надыдуць восеньскія замаразкі. Вось таму іх лепш вырошчваць як аднагадовую культуру, выразаючы сякатарам аднагадовыя парасткі, якія адпладаносілі, позна ўвосень (да пачатку ўстойлівых замаразкаў). Зразаюць іх як мага ніжэй, не пакідаючы пянькоў. З некаторых рамантантных гатункаў маліны, напрыклад, Вераснёўская, Прагрэс, Жар-птушка, Жураўлік і інш. можна атрымліваць два ўраджаі за сезон: асноўны летні і дадатковы восеньскі. У такім разе наземную частку раслін на зіму не зразаюць, а рана вясной выдаляюць толькі верхавінку сцябла, якая адпладаносіла.

Падзімняя сяўба

У кожнага гаспадара ёсць градка, якую ён позна ўвосень засявае падзімнімі культурамі, каб увесну атрымаць ранні ўраджай ці раннюю расаду.

Месца для гэтай градкі адводзіцца сонечнае, высокае, з добрым аграфонам. Апошняе вельмі важна, бо на беднай глебе і ўраджай будзе бедны. Трэба выбраць такое месца, дзе не застойваецца вада, інакш тое, што кранецца ў рост, падтопяць веснавыя воды і расліны выпраюць. Усе без выключэння агародныя расліны не церпяць падтаплення, блізкага залягання грунтавых водаў.

На кожныя два квадратныя метры градкі ўнясіце 10 кг перапрэлага гною ці кампосту, да 35—45 г суперфасфату і 30—35 хлорыстага калію. Калі глеба кіслая — дадайце даламітавую муку. Усё старанна перакапайце. Угнаенні раўнамерна размяркоўваюцца ў глебе на глыбіні 10—30 см. Градку выраўнуйце, ліквідуйце западзіны. Града павінна быць абавязкова з невялікім ухілам для таго, каб сцякала паводкавая і дажджавая вада. Робім барозны глыбінёй да 5 см, адлегласць паміж радкамі ад 20 да 40 см, у залежнасці ад таго, якія культуры высяваюцца. У такім выглядзе градка будзе стаяць да першых устойлівых маразоў. Адно толькі трэба падрыхтаваць загадзя: сумесь торфу, пілавінне і агародную зямлю ў прапорцыі 1:1:1. Гэтай зямлёй потым засыпце пасевы.

Насенне высяваць пажадана сухім. Сеем крыху больш, чым вясной, бо за зіму можа нешта і прападзе. Зверху засыпце падрыхтаванай зямлёй з торфам. Крыху трэба прыціснуць, а зверху ўсю градку засыпце лісцем. Вясной гэта «футра» зніміце, пасыпце пасевы салетрай — 20 г на 1 кв. м, накрыйце плёнкай. Ужо ў красавіку — пачатку мая з'явяцца ўсходы.

Паслугі птушак

Не сакрэт, што птушкі — сябры любога садавода і зімой, і летам. Яны не толькі ўпрыгожваюць прыроду сваімі спевамі, яркім і прыгожым убраннем, але і прыносяць неацэнную карысць, знішчаючы велізарную колькасць шкоднікаў саду.

Найбольшую карысць саду прыносяць насякомаедныя птушкі: сініцы, трасагузкі, каралькі, слаўкі, мухалоўкі, гарыхвосткі, шчыглы і іншыя. У перыяд выкормлівання птушанят яны адлоўліваюць велізарную колькасць дарослых насякомых-шкоднікаў і іх лічынак. Пры гэтым, чым меншая птушка, тым яна больш рухомая, тым больш інтэнсіўна праходзіць абмен рэчываў і ў яе большы апетыт. Менавіта такіх птушак варта запрашаць у нашы сады.

Увосень птушкі пакідаюць месцы гняздоўяў, збіраюцца ў чародкі і пачынаюць качаваць, з'яўляючыся ў парках, садах. Зімовая бяскорміца губіць нямала карысных птушак. Асабліва вялікія страты сярод сініц. Толькі вялікая пладавітасць выратоўвае гэты від ад гібелі. Калі сініцы здольныя здабываць корм, маразы ім не страшныя. Але асабліва цяжкімі для іх бываюць перыяды з галалёдзіцай або моцнымі снегападамі пры адлігах. У гэты час сініцы і іншыя птушкі, якія засталіся зімаваць, селяцца бліжэй да людскога жытла, дзе ім лягчэй пракарміцца. Вось у гэты час будзьце літасцівыя да птушак! Што вам варта сыпнуць птушкам жменьку семак, хлебных крошак, любых зярнятак.

Вядома, пажадана для гэтага змайстраваць спецыяльныя кармушкі. Няхай і самыя прымітыўныя, толькі б пад дахам, каб не засыпала снегам і не змывала дажджом. А ўжо калі вы падвесіце на сучок кавалачак несалёнага сала, сініцы абавязкова яго знойдуць. Гэта ж для іх любімы ласунак. Пасяліўшыся ў вашым садзе з усёй сям'ёй, сінічкі абавязкова аддзячаць вам, усё лета збіраючы шкодных вусеняў.

Дарэчы, калі вы хочаце, каб сініцы працавалі і цяпер, прымяніце правераны спосаб: натрыце кавалачкам несалёнага сала ці любога тлушчу шарахаватую кару яблыні, грушы, дзе ў трэшчынах хаваюцца ад марозу розныя шкодныя насякомыя. Сінічкі, пачуўшы сала, абавязкова знойдуць і насякомых і выберуць іх падчыстую.

Калі зімой вы будзеце падкормліваць птушак, то яны затрымаюцца ў вас на гнездаванне. Яшчэ лепш, калі вакол вашага ўчастка ёсць жывая агароджа з шыпшыны, каліны, глогу, абляпіхі або іншых ягадных і дэкаратыўных кустоў. У зробленых вамі сінічніках і шпакоўнях птушкі, якія засталіся ў нас зімаваць, схаваюцца ад непагадзі, а вясной застануцца на гняздоўе і будуць абараняць ваш сад.

19 лістапада

Дзве даты

1986 год — у Савецкім Саюзе прыняты закон аб індывідуальнай працоўнай дзейнасці, з'явіліся першыя кааператывы.

1942 год — пачалося контрнаступленне савецкіх войск пад Сталінградам. На берагах Волгі вермахт пацярпеў сакрушальнае паражэнне, якое прадвырашыла зыход «усходняга паходу» і паклала пачатак вызваленню Еўропы ад «карычневай чумы».

Цытата дня:

«Вядома: мудрасць і каханне не супадаюць ніколі».

Захірэдзін Бабур (1483—1530), самаркандскі паэт і грамадскі дзеяч.

ПРАВАЕ І ЛЕВАЕ — МУЖЧЫНСКАЕ І ЖАНОЧАЕ

Свет і сусвет чалавека

Абавязковым сакральна-магічным атрыбутам народнага касцюма з'яўляўся пояс. Ён выконваў ролю абярэга, без якога нельга было пакідаць прастору хаты і адпраўляцца ў далёкі шлях. Паясы адрозніваліся колерам, арнаментам, шырынёй, спосабам завязвання — у залежнасці ад сацыяльнага становішча яго ўладальніка і яго полу (мужчына або жанчына). Найболей распаўсюджанай з'яўляецца традыцыя, калі жанчыны завязвалі пояс так, каб вузел быў з левага боку, а мужчыны — з правага. Гэты старажытны звычай дажыў да нашага часу, і сёння ляжыць у аснове аднаго з галоўных адрозненняў мужчынскага (зашпіляецца на правы бок) і жаночага (зашпіляецца на левы бок) адзення.

Здаўна на Беларусі сватоў (як самых ганаровых гасцей) перавязвалі ручнікамі. У савецкую эпоху гэта традыцыя была абноўлена і ў некаторай ступені трансфармавана. Замест ручнікоў адмысловымі стужкамі з надпісамі самага рознага характару сталі перавязваць пераможцаў сацыялістычнага спаборніцтва, выпускнікоў сярэдніх школ, ганаровых гасцей урачыстых збораў ці фэстаў. Неабходна памятаць, што знакі публічнага адрознення павінны гарманізаваць з адзеннем мужчыны ці жанчыны: калі ўжо мужчынскі пінжак зашпіляецца на правы бок, то і стужку пераможцы варта завязваць праз левае плячо вузлом пад правую руку!

- Аналагічным чынам неабходна завязваць вясельныя ручнікі сватам. Свату ён завязваецца праз левае плячо пад правую руку, а свацці — праз правае плячо пад левую руку. І калі ўлічыць, што сватоў перавяжуць ручнікамі ў адпаведнасці са славянскай традыцыяй, то іх ручнікі, калі яны стануць побач — парай — будуць утвараць сімвалічныя «вароты» шчасця (ра-дугу).
- За памінальны стол шлюбная пара садзілася насупраць адно аднаго (праз стол), прычым мужчыны садзіліся ўздоўж сцяны — па правы бок ад уваходу.
- Па першых варушэннях цяжарная жанчына магла прадказаць пол будучага дзіцяці: калі першае варушэнне яна адчуе з правага боку — народзіцца хлопчык, калі ж з левага — спадзяваліся, што будзе дзяўчынка.
- Каб вызначыць пол будучага дзіцяці. цяжарную саджалі на падлогу і прасілі падняцца. У залежнасці ад таго, на якую руку яна абапіралася, вызначалі: калі на левую — народзіцца дзяўчынка, калі на правую — хлопчык.
- Такі ж падзел існаваў і ў хаце: злева ад уваходу размяшчалася печ, тут была жаночая палова, справа ад уваходу была мужчынская палова.
- У праваслаўных храмах уся сакральная прастора таксама падзяляецца на жаночую (левую) палову, у якой знаходзіцца выява Багародзіцы, і на мужчынскую (правую), у якой цэнтрам прыцягнення з'яўляецца малюнак распяцця Хрыста.

Аксана КАТОВІЧ, Янка КРУК.

Усміхнемся!

З жыцця пельменяў: у каструлі трэба трымацца разам...

☺

Доктар — пацыенту:
— У мяне для вас дрэнная навіна...
— Доктар! Я памру?
— Не! Мы вас будзем лячыць.

☺

Можна глядзець бясконца на тры рэчы: як гарыць агонь, як даюць зарплату і як паркуецца жанчына.

☺

Дыялогі ў інтэрнэце.
— Як яно там — жонка-дзеці?
— Дзіця расце :-) жонка таксама :-(

☺

Здзекавацца з чалавека, ад якога сышла жонка, можна толькі ад зайздрасці.

ЗВЯЗДА БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА
ЗАСНАВАЛЬНІКІ: Савет Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Палата прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь
РЭГІСТРАЦЫЙНАЕ ПАСВЕДЧАННЕ НУМАР 2 АД 17 ЛЮТАГА 2009 ГОДА.

Галоўны рэдактар У. НАРКЕВІЧ. РЭДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ: І. БАРАНОЎСКІ, С. ГРЫБ, У. ЗДАНОВІЧ (намеснік галоўнага рэдактара), Н. КАРПЕНКА, Л. ЛАХМАНЕНКА, С. ПРОТАС (намеснік галоўнага рэдактара), С. РАСОЛЬКА, Л. РЫЖАНКОВА (першы намеснік галоўнага рэдактара), Л. СВІДРЫЦКАЯ, А. СЛАНЕЎСКІ (намеснік галоўнага рэдактара), В. ЦЕЛЯШУК, Л. ЦІМОШЫК, І. ШЧУЧЭНКА.
НАШ АДРАС: 220013 г. Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага, 10-а.
ТЭЛЕФОНЫ: прыёмнай – 287 19 19 (тэл./факс); аддзелаў: пісьмаў — 287 18 64, падпіскі і распаўсюджвання — 287 18 36, 287 18 51, юрыдычнага — 287 19 68, сакратарыята — 292 05 82, адказных за выпуск дадаткаў: «Чырвоная змена» — 292 44 12; «Мясцовае самакіраванне» — 292 21 03, уласных карэспандэнтаў: у Брэсце: 20 37 98, Віцебску: 43 23 74, Гродне: 43 25 29, Гомелі: 40 91 92, Баранавічах: 47 71 94, Магілёве: 32 74 31; бухгалтэрыі: 292 22 03.
http://www.zviazda.by;
e-mail: info@zvyazda.minsk.by
ПРЫЁМ РЭКЛАМЫ тэл./факс: 287 17 79, e-mail: reklama@zvyazda.minsk.by

Аўтары апублікаваных матэрыялаў нясуць адказнасць за падбор і дакладнасць фактаў. Іх меркаванні не заўсёды супадаюць з меркаваннем рэдакцыі. Рэдакцыя па сваім меркаванні адбірае і публікуе адрасаваныя ёй пісьмы. Перадрук матэрыялаў, апублікаваных у «Звяздзе», толькі з дазволу рэдакцыі.

Матэрыялы, пазначаныя гэтым значком, носяць рэкламны характар. Адказнасць за змест рэкламы нясуць рэкламадаўцы.

Газета аддрукавана ў Рэспубліканскім унітарным прадпрыемстве «Выдавецтва «Беларускі Дом друку». ЛД № 02330/0494179 ад 03.04.2009. 220013, Мінск, пр. Незалежнасці, 79. Выходзіць 250 разоў на год.
Тыраж 32.345. Індэкс 63850. Зак. № 6359. Нумар падпісаны ў 19.30.
М 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
П 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12